

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060401

DOM
2024-11-19
Stockholm

Mål nr
M 5757-24

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, deldom 2024-03-27 i mål nr M 7804-22, se bilaga A

PARTER

Klagande

Länsstyrelsen i Stockholms län

Motpart

1. Norrtälje kommun
2. Roslagskrossen AB

Ombud: O.H. och V.V.

SAKEN

Tidsbegränsning av tillstånd enligt miljöbalken för fortsatt bergtäkt m.m. på fastigheterna A m.fl. i Norrtälje kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen ändrar mark- och miljödomstolens dom endast på så sätt att återvinnings- och deponiverksamheten tidsbegränsas till 30 år (punkterna c, d och f under rubriken ”Tillstånd” samt punkten 2 under rubriken ”Tillståndets begränsning i tid”).

Dok.Id 2133130

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.avd6@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:30

YRKANDEN M.M. I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Länsstyrelsen i Stockholms län har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska ändra mark- och miljödomstolens dom på så sätt att återvinnings- och deponiverksamheten tidsbegränsas till 30 år. Till stöd för sin talan har länsstyrelsen anfört i huvudsak följande. Det är orimligt och olämpligt med en tidsbegränsning av verksamheten till 50 år. Det är en så lång tid att påverkan på allmänna intressen är oöverskådlig och kan i praktiken jämföras med en ej tidsbegränsad verksamhet. En tillståndstid på 20-30 år är det brukliga för den här typen av verksamheter i Stockholms län. Med de tillståndsgivna mängderna för deponering har verksamheten möjlighet att deponera den maximala mängden inom 19 år. Verksamheten kommer därför inte begränsas på något annat sätt än vad gäller just tiden.

Roslagskrossen AB och **Norrtälje kommun** har medgett länsstyrelsens yrkande.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Parterna är överens om att återvinnings- och deponiverksamheten ska tidsbegränsas till 30 år i stället för 50 år. Mark- och miljööverdomstolen finner inte skäl att göra någon annan bedömning. Överklagandet ska därför bifallas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast den 17 december 2024

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Fredrik Ludwigs och Petra Bergman, referent, tekniska rådet Annika Billstein Andersson samt hovrättsrådet Elisabeth Hartley. Föredragande har varit Alexander Persson.

Rättelse/komplettering

Dedom, 2024-03-27

Rättelse, 2024-04-08

Beslut av: chefsrådmannen Åsa Marklund Andersson

På grund av ett uppenbart förbiseende saknas i domen uppgift om att även V.V. ska anges som ombud för sökanden. Domen rättas därför i detta hänseende.

PARTER

Sökande

Roslagskrossen AB,

Ombud: O.H.

SAKEN

Ansökan om tillstånd enligt miljöbalken för fortsatt bergtäkt m.m. på fastigheterna A, B, C och D, Norrtälje kommun

AnläggningsID:

75793

Avrinningsområde:

59

Koordinater (SWEREF99 TM): N 6626750 / E 704250 samt N 6626800 / E 703200

DOMSLUT

Tillstånd

Mark- och miljödomstolen godkänner miljökonsekvensbeskrivningen, slutför miljöbedömningen och ger Roslagskrossen AB (bolaget) tillstånd enligt miljöbalken

att inom fastigheterna A, B, C och D, i enlighet med domsbilaga 1, i Norrtälje kommun

- under 30 år bedriva täkt av bergmaterial omfattande totalt 10 miljoner ton med en maximal volym om 650 000 ton/år,
- bedriva krossning och sortering av utbrutet berg samt bedriva alla till täktverksamheten hörande åtgärder,
- under 50 år årligen ta emot, mellanlagra och behandla genom sortering, krossning, flisning, kompostering och smältning högst 520 000 ton icke farligt avfall enligt domsbilaga 2, exklusive konstruktionsmassor för anläggningsändamål, varav maximalt 35 000 träbaserat avfall får flisas,

Dok.Id 828924

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 69 131 07 Nacka	Sicklastråket 1	08-561 656 30 E-post: mmd.nacka.avdelning3@dom.se www.nackatingsratt.domstol.se		måndag – fredag 08:00–16:30

- 18 750 ton trädgårdsavfall får komposteras och 10 000 ton snö får lagras och smältas,
- d) under 50 år årligen ta emot, behandla (sikta, sortera och/eller krossa) och för anläggningsändamål använda högst 100 000 ton icke-farligt avfall enligt domsbilaga 3,
 - e) av de 35 000 ton träbaserade avfall som enligt punkt c) får behandlas framställa bränsle,
 - f) bedriva deponiverksamhet, innefattande en rätt att under 50 år årligen föra in och deponera 350 000 ton inert avfall, enligt domsbilaga 4, totalt 6,5 miljoner ton, samt
 - g) fylla ut ett vattenområde och avleda tillrinnande ytvatten i enlighet med markeringarna på kartan i domsbilaga 5.

Av det avfall som får hanteras enligt punkt c) ovan får högst 250 000 ton icke farligt avfall lagras vid ett och samma tillfälle.

Allt enligt vad som anges i denna ansökan jämte bilagor.

Tillståndets begränsning i tid

1. Tillståndet till täktverksamheten ska gälla i 30 år räknat från det att denna dom vunnit laga kraft.
2. Tillstånden till återvinnings- och deponiverksamheten ska gälla i 50 år räknat från det att denna dom vunnit laga kraft.

Villkor för verksamheten

För verksamheten gäller följande villkor.

Allmänt villkor

1. Om inte annat framgår av nedan angivna villkor ska verksamheten utformas och bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad bolaget har uppgett eller åtagit sig i målet.

Verksamhets- och brytningsområde

- 2.1. Verksamhetsområdet samt brytningsområdet för bergtäkt ska märkas ut i terrängen på väl synligt sätt. Markeringarna ska behållas under hela tillståndstiden.
- 2.2. En avspärrning ska upprättas mot fornlämningsområde L2017:8027 samt till L2013:7222 (Grav- och boplatsoområde).
3. Infarter till verksamhetsområdet ska, under tider då anläggningen inte är bemannad, hållas stängda så att obehöriga inte har tillträde till området.

Täktverksamheten

4. Brytning får inte ske djupare än +21 meter (höjdsystem RH 2000).
5. På avsnitt med uppenbara olycksfallsrisker ska allmänheten tydligt uppmärksammas på riskerna med att beträda området genom att stängsel eller liknande sätts upp.
6. Inför varje sprängning ska berörda inom en radie av åtminstone 1 km från takten alltid informeras om tidpunkt för sprängning.

Vibrationer m.m.

7. Markvibrationer till följd av sprängning, mätt enligt SS 460 48 66, får i bostäder inte överstiga 4 mm/s vid mer än 10 procent av mättillfällena per kalenderår och då högst 6 mm/s.

Luftstöt vågor till följd av sprängningar, mätt enligt SS 02 52, får vid bostäder inte överstiga 120 Pa (frifältsvärde) vid mer än 10 procent av mättillfällena per kalenderår och då högst 150 Pa.

De angivna begränsningsvärdena ska kontrolleras genom mätning vid minst ett närliggande bostadshus vid minst ett sprängtillfälle per år eller då det skett förändringar i verksamheten som kan medföra ökade vibrationer/luftstöt vågor eller på tillsynsmyndighetens begäran.

Damning

8. Åtgärder ska vidtas för att begränsa spridning av damm från verksamhetens samtliga moment, *se delegation*.

Återvinningsverksamheten

- 9.1 Allt inkommande avfall ska vägas och kontrolleras samt journalföras. Det ska finnas skriftliga rutiner för mottagningskontroll och klassificering av inkommande avfall.
- 9.2 Blandat bygg- och rivningsavfall får endast hanteras på täta ytor med uppsamling av dagvatten.

Deponeringsverksamheten

10. Deponering ska ske enligt en deponeringsplan. Deponeringsplanen ska hållas uppdaterad.
11. Högsta höjd på deponiytan får vara +60 meter (höjdsystem RH 2000). Deponins slänter ska ha en generell lutning om 1:3. Utformningen av deponin ska främja avrinningen av nederbörd från deponin.

Vattenverksamhet

12. Avrinnande vatten ska samlas upp i dikessystem för kontrollerad avrinning mot verksamhetens dagvattenreningssystem.
13. De nya sträckorna ska grävas som torråsar och vatten släppas på först när fåran är vegeterad.
14. Åtgärder ska vidtas för att begränsa grumlingen vid igenfyllnaden av de gamla diken.

Buller

15. Buller till följd av verksamheten ska begränsas så att det inte ger upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder än:

50 dB(A)	Helgfri måndag-fredag	kl. 06.00-18.00
40 dB(A)	Natttid	kl. 22.00-06.00
45 dB(A)	Övrig tid	

Den momentana ljudnivån nattetid (kl. 22.00-06.00) får utomhus maximalt uppgå till 55 dB(A).

Krossning, borrar, sprängning och skutknackning får endast bedrivas helgfria vardagar måndag-fredag kl. 06.00-18.00 med följande undantag. Under juni till och med augusti får dessa verksamheter endast bedrivas vardagar måndag-fredag kl. 07.00-16.00 och inte alls under veckorna 28-31, *se delegation*.

Kontroll genom imissionsmätningar och/eller närfältsmätningar och beräkningar ska även ske så snart det skett förändringar i verksamheten som kan medföra ökade bullernivåer, dock minst en gång varje år eller när tillsynsmyndigheten begär det. Kontrollmätningarna ska om möjligt utföras med all verksamhet igång vid anläggningen.

16. Buller från bolagets transporter längs väg 990 till och från täktverksamheten får inte medföra att
- den dygnsekvivalenta ljudnivån vid fasad överstiger 55 dB(A) respektive som maximalt värde överstiger 70 dB(A) vid uteplats vid bostad,
 - den dygnsekvivalenta ljudnivån inomhus överstiger 40 dB(A), eller
 - den maximala ljudnivån inomhus överstiger 55 dB(A).

Om angivna ljudnivåer överskrids ska bolaget erbjuda sig att genomföra bullerbegränsande åtgärder vid berörd bostad i syfte att nå ner till nivåerna. Kostnaderna för de åtgärder som vidtas ska vara rimliga med hänsyn till bostadens standard och värde.

Utsläpp av vatten

17. Avledning av vatten från verksamhetsområdet till recipient ska ske via damm utformad med oljeavskiljande funktion och därefter via översilningsyta. Vattenreningssystemets närmare utformning m.m. ska ske i samråd med tillsynsmyndigheten, *se delegation*.

Hantering av kemiska produkter m.m.

18. Kemiska produkter och farligt avfall ska vara märkta och lagras i täta behållare på tät, invallad yta som är nederbördsskyddad. Invallningen ska

rymma en volym som motsvarar den största behållarens volym plus minst 10 procent av övriga behållares volym. Fordonsbränsle ska förvaras enligt ovan eller i dubbelmantlade cisterner försedda med påkörningsskydd.

Tankning och parkering av arbetsfordon och maskiner får endast ske på yta som är särskilt iordningställd för att förhindra spridning av oljespill.

Utrustning för sanering av spill ska finnas lätt tillgänglig.

Kontroll

19. Förslag till uppdaterat kontrollprogram ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast tre månader efter det att tillståndet har vunnit laga kraft. I kontrollprogrammet ska anges kontrollpunkter, mätmetoder, mätfrekvens och utvärderingsmetoder.
20. Bolaget ska ge in ett separat kontrollprogram för vattenverksamheten till tillsynsmyndigheten senast sex veckor innan vattenverksamheten påbörjas.

Efterbehandling m.m.

21. Successiv efterbehandling av täkten ska ske i den mån det är möjligt. Senast tre år innan täktverksamheten beräknas upphöra ska bolaget ge in en slutlig efterbehandlingsplan till tillsynsmyndigheten. Samtliga efterbehandlingsåtgärder ska vara slutförda ett år efter avslutad verksamhet, dock senast vid tillståndstidens utgång. Efterbehandlingen ska godkännas av tillsynsmyndigheten.
22. Bolaget ska ställa en ekonomisk säkerhet om totalt 5,7 miljoner kronor för fullgörandet av den efterbehandlingskyldighet som gäller för verksamheten. Säkerheten ska godkännas av mark- och miljödomstolen innan tillståndet får tas i anspråk.

Övrigt

När tillståndet tas i anspråk ska detta meddelas till tillsynsmyndigheten. Nu gällande tillstånd förfaller i samband med att bolaget meddelar att tillståndet tas i anspråk.

Delegation

Mark- och miljödomstolen överlåter till tillsynsmyndigheten att meddela de ytterligare villkor som kan behövas avseende:

- A. Godkännande av ytterligare avfallsslag (tillståndets punkter c, d och f).
- B. Åtgärder som ska vidtas för att begränsa spridning av damm (villkor 8).
- C. Återvinning av avfall i anläggningsändamål som ska anmälas till och godkännas av tillsynsmyndigheten.
- D. Vid oförutsedda händelser såsom driftstörningar och liknande, meddela tillfällig ändring av arbetstid (villkor 15).
- E. Utformning av dagvattensystemet (villkor 17).

Uppskjutna frågor

Mark- och miljödomstolen skjuter med stöd av 22 kap. 27 § miljöbalken under en prøvotid upp fastställandet av slutliga villkor för utsläpp av vatten (U1).

Utredningar under prøvotid

Mark- och miljödomstolen ålägger Roslagskrossen AB att under prøvotiden genomföra följande utredning.

U1. Bolaget ska i samråd med tillsynsmyndigheten karaktärisera det dagvatten från verksamhetsområdet som släpps ut i Kyrksjön och utreda möjligheten att så långt det är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt reducera föroreningshalterna i dagvattnet. Rening ska ske till en sådan nivå att vattnet kan avledas till recipient utan att vattenmiljön försämras på ett otillåtet sätt eller att möjligheten att uppnå den status som vattnet ska ha enligt en miljökvalitetsnorm äventyras. Bolaget ska om utredningen visar att det behövs föreslå slutligt villkor för utsläppshalt som lämpliga begränsningsvärden i utgående behandlat vatten. Utredningen ska även omfatta hur PFAS-innehållande avfall kan identifieras, hanteras och lagras så att påverkan på vatten minimeras och för att förhindra att PFAS-ämnena sprids vidare vid försäljning av förädlade massor. Resultatet av utredningen jämte förslag till slutliga villkor ska ges in till mark- och miljödomstolen senast tre år från det att tillståndet har tagits i anspråk.

Provisoriska föreskrifter

Under prövotiden och till dess annat beslut vunnit laga kraft gäller följande provisoriska föreskrifter.

P1. Det dagvatten som släpps ut till Kyrksjön får som årsmedelvärde och riktvärde* högst innehålla följande halter.

Ämne	Halt
Fosfor	80 µg/l
Kväve	2 mg/l
Bly	8 µg/l
Koppar	5 µg/l
Zink	40 µg/l
Kadmium	0,4 µg/l
Krom	10 µg/l
Nickel	15 µg/l
Kvicksilver	0,03 µg/l
Suspenderat material	40 mg/l

**Med riktvärde avses ett värde som, om det överskrids, medför en skyldighet för tillståndshavaren att vidta åtgärder så att värdet kan innehållas.*

P2. Avfall som innehåller PFAS-ämnen ska lagras på så sätt att uppkomst av lakvatten som innehåller PFAS-ämnen minimeras.

Miljöbedömning

Mark- och miljödomstolen godkänner miljökonsekvensbeskrivningen och slutför miljöbedömningen.

Igångsättningstid

Igångsättningstiden räknat från den dag denna dom har fått laga kraft bestäms till fem (5) år för den tillståndsgivna miljöfarliga verksamheten.

Arbetstid

De arbeten hänförliga till vattenverksamheten som medgetts i denna dom ska vara utförda senast inom fem (5) år från det att denna dom har fått laga kraft.

Oförutsedd skada

Tiden för att framställa anspråk med anledning av oförutsedda skador till följd av vattenverksamheten bestäms till tio (10) år räknat från arbetstidens utgång.

Övriga yrkanden

Mark- och miljödomstolen avslår övriga yrkanden.

Prövningsavgift

Prövningsavgiften bestäms slutligt till 15 000 kr.

Rättegångskostnader

Roslagskrossen AB ska betala ersättning för rättegångskostnader till

- a) Länsstyrelsen i Stockholms län med 6 400 kronor avseende arbete.
- b) C-H.P. med 37 500 kr (inklusive moms) avseende ombudsarvode.

På beloppen ska utgå ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för denna dom till dess betalning sker.

Innehåll

DOMSLUT	1
Tillstånd	1
Tillståndets begränsning i tid	2
Villkor för verksamheten	2
Övrigt.....	6
Delegation.....	7
Uppskjutna frågor.....	7
Utredningar under prövotid.....	7
Provisoriska föreskrifter	8
Miljöbedömning.....	8
Igångsättnings tid	8
Arbetstid	8
Oförutsedd skada.....	9
Övriga yrkanden.....	9
Prövningsavgift	9
Rättegångskostnader.....	9
YRKANDEN M.M.	16
Förslag till villkor.....	17
Prövotid.....	21
Bemyndiganden.....	22
Huvudsakliga åtaganden.....	22
UTVECKLING AV ANSÖKAN.....	23
Bakgrund och skäl för ansökan	23
Orientering	25
Om ansökan.....	25
Omgivningsförhållanden och planeringsförutsättningar	25
Verksamhetsbeskrivning.....	26
Allmänt	26
Täktverksamhet	28
Återvinningsverksamhet	28
Deponiverksamhet	29
Anläggande av verksamhetsytor m.m.....	30
Mottagningskontroll	30

Regional masshanteringsplan.....	31
Dagvattenhantering.....	32
Vattenverksamhet.....	32
Markavvattningsföretaget.....	34
Detaljerad beskrivning av markavvattningsföretaget m.m.	34
Verksamhetens påverkan på markavvattningsföretaget och betydelsen för tillståndsprovningen.....	35
Huvudsakliga miljökonsekvenser och motivering av föreslagna villkor	36
Inledning	36
Naturmiljön och biologisk mångfald.....	36
Landskapsbild, rekreation och friluftsliv	37
Transportrörelser	38
Utsläpp till luft	38
Utsläpp till vatten	39
Buller, vibrationer och luftstöt vågor	40
Risk och säkerhet.....	41
Särskilt om vattenverksamhet	41
Rådighet	41
Påverkan på enskilda fastigheter	42
Tillåtlighet.....	43
2 kap. miljöbalken	43
9 kap. 7 a § miljöbalken.....	45
16 kap. miljöbalken	45
Efterbehandling och ekonomisk säkerhet.....	46
Kontroll.....	46
Samråd	46
Övrigt.....	47
INKOMNA YTTRANDEN.....	47
Länsstyrelsen i Stockholms län.....	47
Lokaliseringsutredningen.....	49
Miljökvalitetsnormer för vatten	49
Transporter och tillfartsväg	53
Täktverksamhet	54
Återvinningsverksamhet	55
Deponiverksamhet	56
Återvinning av avfall för anläggningsändamål	57

Dagvattenhantering.....	58
Övriga synpunkter kopplat till miljöfarlig verksamhet	58
Vattenverksamhet.....	59
Naturmiljö/artskydd.....	61
Kulturmiljö/fornlämningar.....	62
Sevesoverksamhet	63
Övrigt.....	64
Tidsbegränsning	64
Periodisk besiktning	65
Ekonomisk säkerhet.....	65
Mer om utsläpp av vatten inklusive utredningsvillkor	65
Förslag till villkor.....	66
Trafikverket.....	68
Statens geotekniska institut (SGI).....	71
Bygg- och miljönämnden i Norrtälje kommun.....	74
Buller	75
Dammbekämpning	76
Transporter.....	76
Anläggande av en kompletterande transportväg.....	77
Sprängningar	78
Dricksvatten	78
Beräkningar för dagvattenhantering	78
Översilningsytans funktion	79
Biologisk mångfald	79
Naturvärden.....	79
Deponering av massor som inte kan återvinnas och säljas	80
Synpunkter på att avfall lagts på hög.....	80
Mottagningskontroller	80
Nyttja betong för att anlägga vägar inom verksamhetsområdet.....	80
Blandat bygg- och rivningsavfall	81
Avfall från sandfång	81
Synpunkter från samhällsbyggnadskontorets planavdelning.....	81
Slutliga överväganden	85
P.G.....	86
J.H. och T.L.....	89

P.F.....	103
P.C.....	105
C-H.P.....	106
SÖKANDENS BEMÖTANDE	114
Prövningens omfattning.....	114
Pågående tillsynsärenden.....	114
Övrigt.....	115
Allmänt om verksamheten.....	115
Ansökt verksamhet	115
Brister i underlaget	116
Hushållning	117
Egenkontroll.....	118
Återvinningsverksamhet.....	119
Utformning av verksamheten m.m.	119
Återvinning av avfall för anläggningsändamål	122
Deponeringsverksamhet	123
Utformning av deponin m.m.	123
Lokalisering	127
Avveckling	130
Anläggande av verksamhetsytor m.m.	131
Mottagningskontroll	131
Dagvattenhantering	133
Hantering av dagvatten och lakvatten	133
Övrigt.....	134
Transporter.....	135
Buller från transporter.....	135
Trafiksäkerhet.....	137
Allmänt om transporter.....	140
Hastighetsbegränsning.....	143
En ny transportväg.....	143
Övrigt.....	144
Nytt åtagande	144
Vattenverksamhet.....	145
Utformning av vattenverksamheten m.m.....	145
Nya villkor	145

Övrigt.....	146
Påverkan på recipient	146
Utsläpp till vatten	146
Övrigt.....	150
Risk för olyckor.....	151
Övriga olägenheter	151
Buller	151
Damning och lukt	151
Sprängning	152
Skyddsavstånd	152
Naturvärden och biologisk mångfald	153
Friluftsliv och landskapsbild	155
Kulturmiljö.....	156
Enskilda intressen.....	157
Ersättning för rättegångskostnader	158
DOMSKÄL.....	159
Processuella frågor	159
Rådighet	159
Miljökonsekvensbedömningen	160
Sevesodokument.....	161
Tillåtlighet.....	161
Planförhållanden.....	161
Lokaliseringen.....	162
Artskydd.....	165
Miljökvalitetsnormer	168
Olägenheter för kringboende.....	170
Slutsats om tillåtlighet av den ansökta verksamheten	172
Tillståndstid.....	172
Villkor.....	173
Övrigt.....	176
Delegation	177
Prövotid – utredningsvillkor och provisorisk föreskrift	177
Igångsättningstid	177
Arbetstid för vattenverksamhet och oförutsedd skada	177
Övriga yrkanden.....	178

Prövningsavgift	178
Rättegångskostnader.....	178

YRKANDEN M.M.

Roslagskrossen AB (bolaget) har yrkat att mark- och miljödomstolen ska meddela bolaget tillstånd enligt miljöbalken att inom fastigheterna A, B, C och D i Norrtälje kommun

- h) under 30 år bedriva täkt av bergmaterial omfattande totalt 10 miljoner ton med en maximal volym om 650 000 ton/år,
- i) bedriva krossning och sortering av utbrutet berg samt bedriva alla till täktverksamheten hörande åtgärder,
- j) årligen ta emot, mellanlagra och behandla genom sortering, krossning, flisning, kompostering och smältning högst 520 000 ton icke farligt avfall enligt bilaga A till ansökan, exklusive konstruktionsmassor för anläggningsändamål, varav maximalt 35 000 träbaserat avfall får flisas, 18 750 ton trädgårdsavfall får komposteras och 10 000 ton snö får lagras och smältas,
- k) årligen ta emot, behandla (sikta, sortera och/eller krossa) och för anläggningsändamål använda högst 100 000 ton icke-farligt avfall enligt bilaga B till ansökan,
- l) av de 35 000 ton träbaserade avfall som enligt punkt c) får behandlas framställa bränsle,
- m) bedriva deponiverksamhet, innefattande en rätt att årligen föra in och deponera 350 000 ton inert avfall, enligt bilaga C till ansökan, totalt 6,5 miljoner ton, samt
- n) fylla ut ett vattenområde och avleda tillrinnande ytvatten i enlighet med markeringarna på kartan i bilaga 6.

Av det avfall som får hanteras enligt punkt c) ovan får högst 250 000 icke farligt avfall lagras vid ett och samma tillfälle.

Allt enligt vad som anges i denna ansökan jämte bilagor.

Bolaget har vidare begärt att

- a) igångsättningstiden för den miljöfarliga verksamheten bestäms till fem år från det att tillståndsdomen har vunnit laga kraft,
- b) arbetstiden för vattenverksamhet bestäms till fem år från det att tillståndsdomen har vunnit laga kraft,
- c) tiden för anmälan av anspråk om ersättning för oförutsedd skada på grund av vattenverksamheten bestäms till tio år från arbetstidens utgång,
- d) villkor föreskrivs i enlighet med de förslag som redovisas nedan,
- e) mark- och miljödomstolen godkänner den till ansökan bifogade miljökonsekvensbeskrivningen (MKB:n),
- f) prövningsavgiften enligt förordningen om avgifter för prövning och tillsyn fastställs till 15 000 kr.

Förslag till villkor

Bolaget har slutligt föreslagit att följande villkor ska föreskrivas för verksamheten.

Allmänt villkor

1. Om inte annat framgår av nedan angivna villkor ska verksamheten utformas och bedrivs i huvudsaklig överensstämmelse med vad bolaget har uppgett eller åtagit sig i målet.

Täktverksamheten

2. Verksamhets- och brytningsområdet ska märkas ut i terrängen på väl synligt sätt. Markeringarna ska behållas under hela tillståndstiden.
3. Brytning får inte ske djupare än +21 meter (höjdsystem RH 2000).
4. På avsnitt med uppenbara olycksfallsrisker ska allmänheten tydligt uppmärksammas på riskerna med att beträda området genom att stängsel eller liknande sätts upp.
5. Infarter till verksamhetsområdet ska, under tider då anläggningen inte är bemannad, hållas stängda så att obehöriga inte har tillträde till området.
6. Inför varje sprängning ska berörda inom en radie av åtminstone 1 km från tälkten alltid informeras om tidpunkt för sprängning.

Vibrationer m.m.

7. Markvibrationer till följd av sprängning, mätt enligt SS 460 48 66, får i bostäder inte överstiga 4 mm/s vid mer än 10 procent av mättillfällena per kalenderår och då högst 6 mm/s.

Luftstöt vågor till följd av sprängningar, mätt enligt SS 02 52, får vid bostäder inte överstiga 120 Pa (frifältsvärde) vid mer än 10 procent av mättillfällena per kalenderår och då högst 150 Pa.

De angivna begränsningsvärdena ska kontrolleras genom mätning vid minst ett närliggande bostadshus vid minst ett sprängtillfälle per år eller då det skett förändringar i verksamheten som kan medföra ökade vibrationer/luftstöt vågor eller på tillsynsmyndighetens begäran.

Damning

8. Åtgärder ska vidtas för att begränsa spridning av damm från verksamhetens samtliga moment, se delegation.

Återvinningsverksamheten

9. Allt inkommande avfall ska vägas och kontrolleras samt journalföras. Det ska finnas skriftliga rutiner för mottagningskontroll och klassificering av inkommande avfall, se delegation.

För det fall mark- och miljödomstolen anser att det är nödvändigt kan bolaget godta att följande villkor föreskrivs.

- *Blandat bygg- och rivningsavfall får endast hanteras på täta ytor med uppsamling av dagvatten.*

Deponeringsverksamheten

10. Deponering ska ske enligt en deponeringsplan. Deponeringsplanen ska hållas uppdaterad.

11. Högsta höjd på deponiytan får vara +60 meter (höjdsystem RH 2000). Deponins slänter ska ha en generell lutning om 1:3. Utformningen av deponin ska främja avrinningen av nederbörd från deponin.

Vattenverksamhet

12. Avrinnande vatten ska samlas upp i dikessystem för kontrollerad avrinning mot verksamhetens dagvattenreningssystem.

13. De nya sträckorna ska grävas som torrfåror och vatten släppas på först när fåran är vegeterade.
14. Åtgärder ska vidtas för att begränsa grumlingen vid igenfyllnaden av de gamla diken.

Buller

15. Buller till följd av verksamheten ska begränsas så att det inte ger upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder än:

50 dB(A)	Helgfri måndag-fredag	kl. 06.00-18.00
40 dB(A)	Nattetid	kl. 22.00-06.00
45 dB(A)	Övrig tid	

Den momentana ljudnivån nattetid (kl. 22.00-06.00) får utomhus maximalt uppgå till 55 dB(A).

Krossning, borring, sprängning och skutknackning får endast bedrivas helgfria vardagar måndag-fredag kl. 06.00-18.00 med följande undantag.

Under juni till och med augusti får dessa verksamheter endast bedrivas vardagar måndag-fredag kl. 07.00-16.00 och inte alls under veckorna 28-31, se delegation.

Kontroll genom imissionsmätningar och/eller närfältsmätningar och beräkningar ska även ske så snart det skett förändringar i verksamheten som kan medföra ökade bullernivåer, dock minst en gång varje år eller när tillsynsmyndigheten begär det. Kontrollmätningarna ska om möjligt utföras med all verksamhet igång vid anläggningen.

16. Buller från bolagets transporter längs väg 990 till och från täktverksamheten får inte medföra att

- den dygnsekvivalenta ljudnivån utomhus på uteplats vid bostad överstiger 65 dB(A),
- den dygnsekvivalenta ljudnivån inomhus överstiger 40 dB(A), eller
- den maximala ljudnivån inomhus överstiger 55 dB(A).

Om angivna ljudnivåer överskrids ska bolaget erbjuda sig att genomföra bullerbegränsande åtgärder vid berörd bostad i syfte att nå ner till nivåerna. Kostnaderna för de åtgärder som vidtas ska vara rimliga med hänsyn till bostadens standard och värde.

För det fall mark- och miljödomstolen bedömer länsstyrelsens förslag vara motiverat så motsätter sig inte bolaget av länsstyrelsen föreslagna värden.

Utsläpp av vatten

17. Avledning av vatten från verksamhetsområdet till recipient ska ske via damm utformad med oljeavskiljande funktion och därefter via översilningsyta. Vattenreningssystemets närmare utformning m.m. ska ske i samråd med tillsynsmyndigheten, se delegation.

Hantering av kemiska produkter m.m.

18. Kemiska produkter och farligt avfall ska vara märkta och lagras i täta behållare på tät, invallad yta som är nederbördsskyddad. Invallningen ska rymma en volym som motsvarar den största behållarens volym plus minst 10 procent av övriga behållares volym. Fordonsbränsle ska förvaras enligt ovan eller i dubbelmantlade cisterner försedda med påkörningsskydd. Tankning och parkering av arbetsfordon och maskiner får endast ske på yta som är särskilt iordningställd för att förhindra spridning av oljespill. Utrustning för sanering av spill ska finnas lätt tillgänglig.

Kontroll

19. Förslag till uppdaterat kontrollprogram ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast tre månader efter det att tillståndet har tagits i anspråk. I kontrollprogrammet ska anges kontrollpunkter, mätmetoder, mätfrekvens och utvärderingsmetoder.
20. Bolaget ska ge in ett separat kontrollprogram för vattenverksamheten till tillsynsmyndigheten senast sex veckor innan vattenverksamheten påbörjas.

Efterbehandling m.m.

21. Successiv efterbehandling av täkten ska ske i den mån det är möjligt. Senast tre år innan täktverksamheten beräknas upphöra ska bolaget ge in en slutlig efterbehandlingsplan till tillsynsmyndigheten. Samtliga efterbehandlingsåtgärder ska vara slutförda ett år efter avslutad verksamhet, dock senast vid tillståndstidens utgång. Efterbehandlingen ska godkännas av tillsynsmyndigheten.
22. Bolaget ska ställa en ekonomisk säkerhet om totalt 4,3 miljoner kronor för fullgörandet av den efterbehandlingsskyldighet som gäller för verksamheten.

Säkerheten ska godkännas av mark- och miljödomstolen innan tillståndet fås tas i anspråk.

Övrigt

23. När tillståndet tas i anspråk ska detta meddelas till tillsynsmyndigheten.

För det fall mark- och miljödomstolen anser att det är nödvändigt kan bolaget godta att följande villkor föreskrivs.

- *Vid häckning av berguv inom verksamhetsområdet ska förutom häckningsplatsen även en buffertzona runt häckningsplatsen fredas. Utformningen av buffertzona ska ske i samråd med länsstyrelsen.*
- *Avverkning av träd och markarbeten får inte utföras under fåglars häckningsperiod.*

Prövotid

U1. Bolaget ska i samråd med tillsynsmyndigheten karaktärisera det dagvatten från verksamhetsområdet som släpps ut i Kyrksjön och utreda möjligheten att så långt det är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt reducera föroreningshalterna i dagvattnet. Rening ska ske till en sådan nivå att vattnet kan avledas till recipient utan att vattenmiljön försämras på ett otillåtet sätt eller att möjligheten att uppnå den status som vattnet ska ha enligt en miljökvalitetsnorm äventyras. Bolaget ska om utredningen visar att det behövs föreslå slutligt villkor för utsläppshalt som lämpliga begränsningsvärden i utgående behandlat vatten. Utredningen ska även omfatta hur PFAS-innehållande avfall kan identifieras, hanteras och lagras så att påverkan på vatten minimeras och för att förhindra att PFAS-ämnen sprids vidare vid försäljning av förädlade massor. Resultatet av utredningen jämte förslag till slutliga villkor ska ges in till mark- och miljödomstolen senast tre år från det att tillståndet har tagits i anspråk.

Under prövotiden bör följande provisoriska föreskrift gälla.

P1. Det dagvatten som släpps ut till Kyrksjön får som årsmedelvärde och riktvärde* högst innehålla följande halter.

Ämne	Halt
Fosfor	80 µg/l
Kväve	2 mg/l
Bly	8 µg/l
Koppar	5 µg/l
Zink	40 µg/l
Kadmium	0,4 µg/l
Krom	10 µg/l
Nickel	15 µg/l
Kviksilver	0,03 µg/l
Suspenderat material	40 mg/l

**Med riktvärde avses ett värde som, om det överskrids, medför en skyldighet för tillståndshavaren att vidta åtgärder så att värdet kan innehållas.*

P2. Avfall som innehåller PFOS eller PFAS ska lagras på så sätt att uppkomst av lakvatten som innehåller PFOS eller PFAS minimeras.

P3. Bolaget ska meddela mark- och miljödomstolen och tillsynsmyndigheten vilken dag tillståndet tas i anspråk.

Bemyndiganden

Roslagskrossen föreslår att mark- och miljödomstolen överlåter till tillsynsmyndigheten att meddela de ytterligare villkor som kan behövas avseende:

- A. Godkännande av ytterligare avfallsslag (yrkande c, d och f).
- B. Åtgärder som ska vidtas för att begränsa spridning av damm (villkor 8).
- C. Återvinning av avfall i anläggningsändamål ska anmälas till och godkännas av tillsynsmyndigheten.
- D. Vid oförutsedda händelser såsom driftstörningar och liknande, meddela tillfällig ändring av arbetstid (villkor 15).
- E. Utformning av dagvattensystemet (villkor 17).

Huvudsakliga åtaganden

- Bolaget åtar sig att försöka etablera en alternativ transportväg mot sydost som kan avlasta väg 990.
- Bolaget åtar sig att utreda möjligheten att anlägga/bekosta en gång- och cykeltväg längs väg 990 om en alternativ väg inte går att upprätta.
- Bolaget åtar sig att begränsa antalet transportrörelser avseende tung trafik till och från anläggningen till maximalt 400 fordonsrörelser per dygn. Skulle

mark- och miljödomstolen trots detta anse att påverkan från transporterna blir större än vad som kan tillåtas, kan bolaget i stället åta sig att begränsa mängden transportrörelser per dag till 300, men med möjlighet att under enstaka år tillåta maximalt 400 fordonsrörelser.

- Bolaget åtar sig att genomföra samtliga åtgärder som redovisas i avsnitt 8.4.1 i MKB:n samt anlägga groddjursdamm och övervintringsytor i enlighet med vad som anges i avsnitt 5.1 i groddjursinventeringen (bilaga 15 till ansökan).
- Vid häckning av berguv inom verksamhetsområdet ska förutom häckningsplatsen även en buffertzoon runt häckningsplatsen fredas. Utformning av buffertzoon ska ske i samråd med länsstyrelsen.
- Avverkning av träd och markarbeten får inte utföras under fåglars häckningsperiod.
- Bolaget erbjuder sig att provta dricksvattenbrunnar inom verksamhetens närområde. Minst en brunn i vardera väderstreck ska erbjudas provtagning. Vilka brunnar som ska provtas, hur ofta provtagning ska ske samt av vilka ämnen bör beslutas i samråd med tillsynsmyndigheten.

UTVECKLING AV ANSÖKAN

Bakgrund och skäl för ansökan

Bolaget har sedan 1986 bedrivit bergtäkts- och återvinningsverksamhet i Norrtälje kommun. Till följd av ett betydande behov av anläggningar för avfallshantering samt framställande av bergprodukter i regionen ansöker bolaget om tillstånd till fortsatt bergtäktsverksamhet, till fortsatt och utökad återvinningsverksamhet samt till att anlägga en deponi för inert avfall i direkt anslutning till de övriga verksamheterna.

Den befintliga verksamheten ligger strategiskt lokaliserad, nära planerade tillväxtområden i Norrtälje och Stockholms norra förorter. Platsen för den ansökta verksamheten har valts utifrån den befintliga verksamhetens lokalisering och de samordningsvinster som kan uppnås genom samlokalisering av bergtäkt, återvinning och deponi. Utöver samling av miljöstörande verksamheter möjliggör

samlökaliseringen utnyttjande av befintlig infrastruktur och de logistikkedjor som redan i dagsläget finns etablerade för såväl bergtäkten som för den återvinningsverksamhet som i dag bedrivs. Det finns även ett stort behov av utökad återvinningsverksamhet samt en inertdeponi i regionen.

Verksamheten består i dag av bergtäktverksamhet och återvinningsverksamhet. Verksamheten bedrivs med stöd av tillstånd beslutat av mark- och miljödomstolen den 30 november 2016 i mål nr M 3961-16. Bolagets befintliga tillstånd omfattar:

- Täkt av högst 10 miljoner ton berg (under en maximal verksamhetsperiod om 30 år, tillståndet gäller till och med den 1 juni 2041),
- Maximalt 400 000 ton berg får brytas ut per år, med en maximal brytvolyum om 600 000 ton under enstaka år.
- Krossning och sortering av berg och schaktmassor.
- Tillverkning av högst 75 000 ton asfalt per år,
- Återvinning av högst 100 000 ton rena schaktmassor per år.
- Användning av avfall för anläggningsändamål vid efterbehandling och anläggande av bullervallar, samt
- Mellanlagring av maximalt 10 000 ton annat avfall än farligt avfall vid varje enskilt tillfälle.

Bolaget bedriver sedan 2016, efter anmälan till tillsynsmyndigheten, kompostering av trädgårdsavfall. Efter ytterligare en anmälan till tillsynsmyndigheten 2017 har följande verksamheter godkänts.

- Upplägning av snö.
- Återvinning av betongslam (10 13 14) genom tillverkning av betongelement.
- Återvinning av jord och sten som inte innehåller farliga ämnen (17 05 04) samt
- Behandling av träavfall i form av ris och kvistar (17 02 01), obehandlat ej impregnerat virke (17 02 01), stubbar, mindre träd och grenar (02 01 07 och 17 02 01) genom flisning och kompostering.

Orientering

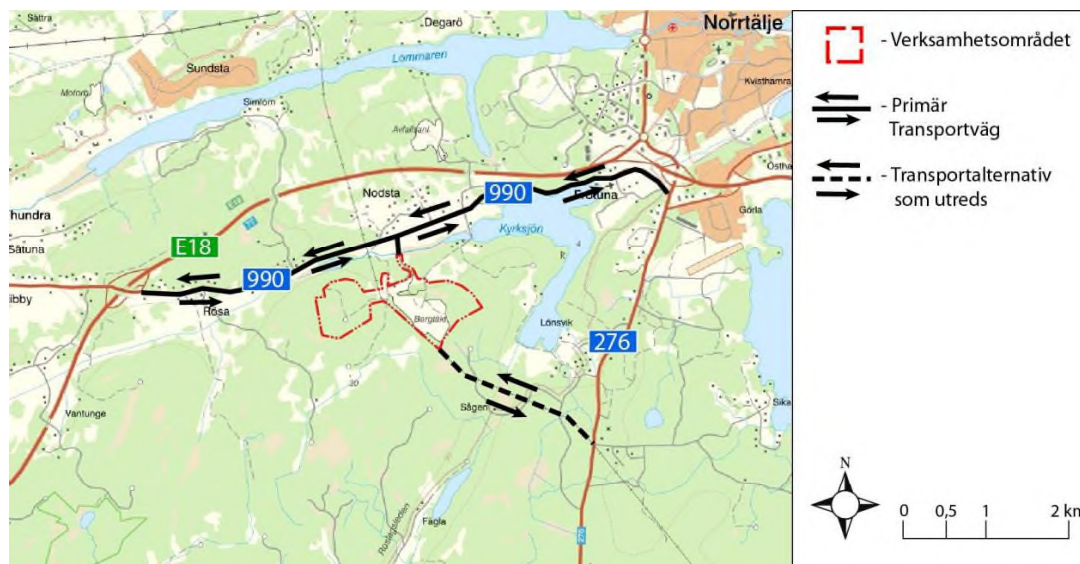
Om ansökan

Bolaget ansöker om tillstånd enligt miljöbalken till fortsatt bergtäktverksamhet, med möjlighet att under enstaka år utöka bryttakten jämfört med befintligt tillstånd, fortsatt och utökad återvinningsverksamhet och bedriva deponiverksamhet inom fastigheterna A, B, C och D i Norrtälje kommun. Ansökan avser även tillstånd till att fylla ut ett vattenområde samt att avleda tillrinnande ytvatten inom deponiområdet.

En närmare beskrivning av den ansökta verksamheten finns i den tekniska beskrivningen. Verksamheternas miljökonsekvenser jämte förslag till försiktighetsåtgärder behandlas nedan och redovisas utförligt i MKB:n.

Omgivningsförhållanden och planeringsförutsättningar

Verksamheten är belägen cirka 4 km sydväst om Norrtälje. Cirka 1 km norr om verksamheten löper väg E18.

Verksamheten är i dag omgiven av skogsmark. Närområdet kring platsen är glesbebyggt och närmaste bebyggelse återfinns cirka 500 meter norr och nordost om verksamheten.

Dagvatten från verksamhetsområdet leds till recipienten Kyrksjön belägen nordost om verksamhetsområdet. Närmsta grundvattenförekomst utgörs av Lohäradsåsen-Västra Syninge, vilken återfinns drygt 6 km väster om verksamheten. I och med att den generella avrinningen inte sker åt det hållet bedöms det som orimligt att verksamheten skulle kunna påverka denna grundvattenförekomst.

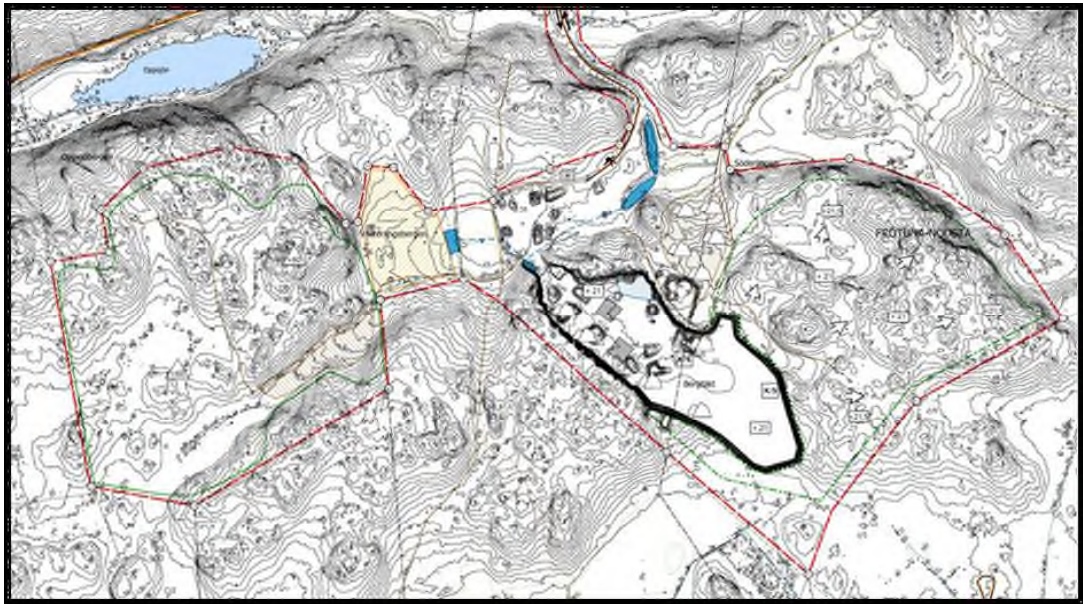
För området gäller Norrtälje kommuns översiktsplan 2040 (antagen av kommunfullmäktige 2004-04-26). Planerad verksamhet ligger inom ett område som i översiktsplanen är utpekade som ett område för miljöstörande verksamheter. Området omfattas inte av fördjupad översiktsplan, detaljplan eller områdesbestämmelser.

Den planerade verksamheten ligger inte inom eller i närheten av något riksintresseområde eller inom eller i närheten av något område som omfattas av områdesskydd enligt 7 kap. miljöbalken.

Verksamhetsbeskrivning

Allmänt

Planerat verksamhetsområde har uppgått till cirka 97 hektar, varav cirka 35 hektar kommer att utgöras av brytområdet för bergtäkt och cirka 30 hektar för deponin. Övriga ytor utgörs av flisplan, återvinningsyta, vägar, reningssystem för dagvatten, uppställningsytor, kontor m.m.

Verksamhetsområdet (röd linje). Redan utbruten del av bergtäkt (svart linje); framtida brytområde (grön linje i den högra delen av området) samt framtida deponi (grön linje i den vänstra delen av området). Därtill redovisas placering av flisplan och återvinningen samt en schematisk beskrivning av dagvattensystemet.

Den geotekniska utredningen har påvisat begränsade fyllhöjder till följd av det befintliga lerlagrets egenskaper i områdets lågpunkter (se karta K-4). Denna begränsning skulle kunna medföra en betydande kapacitetsminskning i den planerade deponin, varför bolaget avser att schakta bort leran och i stället anlägga ett tätskikt bestående av packat stensmjöl i dessa delar. Detta innebär att lera grävs bort ned till berg i stora delar av de låglänta områdena. I de områden där befintliga förhållanden inte medför en begränsad fyllnadshöjd kommer det att säkerställas att eventuell befintlig lera uppfyller kraven enligt deponiförordningen gällande genomsläpplighet och mäktighet. I gröna områden utan befintlig tillräcklig geografisk barriär kommer en barriär etableras genom tillförsel av lera som uppfyller förordningens krav. För att ytterligare förtydliga urschaktning och den geologiska barriärens utformning redovisas detta på ytterligare en karta.

Sammantaget innebär detta att den geologiska barriären inom gröna områden i karta K-4 kommer att utgöras av befintlig eller tillförd lera. Gula, orange, röda och mörkröda områden kommer schaktas ur ned till berg och geologisk barriär kommer att bestå av stensmjöl. Områden som beskrivs i karta K-4 som ej urschaktning, kommer inte att schaktas ut. Den geologiska barriären där kommer att bestå av lera,

med den påföljden att fyllnadshöjden blir begränsad. Kartmaterial gällande sektioner och sektioners lägen har getts in.

Täktverksamhet

Nu gällande tillstånd medger att totalt 10 miljoner ton bergmaterial får brytas till och med 2041. Maximalt 400 000 ton berg får brytas ut per år, med en total brytvoly m om 600 000 ton under enstaka år. Med denna ansökan avses ingen utökning av bergtäktens totala volym, brytdjup eller utbredning. Den planerade täktverksamheten kommer i huvudsak att bedrivas på motsvarande sätt som görs i dag. Ansökan, såvitt avser täktverksamheten, innebär endast att verksamhetstiden förlängs med 30 år från det att tillståndet tas i anspråk samt en utökning av det årliga uttaget från 400 000 ton till 650 000 ton. Verksamheten kommer alltså att intensifieras, men i övrigt inte att förändras. Då ingen förändring planeras och då befintligt tillstånd är förhållandevis nytt föreslås i huvudsak samma villkor för verksamheten som gäller i dag.

Återvinningsverksamhet

Återvinningsverksamheten innefattar mottagning och återvinning av icke farligt avfall. Återvinningen sker genom kompostering av finfördelat park- och trädgårdsavfall, sortering av schaktmassor, krossning och sortering av betong respektive asfalt och flisning av trä.

Den totala mängd avfall som ansökan omfattar för återvinningsverksamheten uppgår till 520 000 ton/år. En förutsättning för att så stora mängder ska kunna hanteras är att den nya transportvägen anläggs. Bolaget arbetar för att vägen ska kunna anläggas och anser därför att det finns skäl att anpassa tillståndets omfattning till denna möjlighet. Skulle det inte visa sig vara möjligt att anlägga vägen kommer mängderna dock att begränsas av bolagets åtagande att inte fler än 400 tunga transporter/dag från eller till verksamheten får passera någon enskild punkt på väg 990. I detta scenario kommer inte den totala tillåtna mängden avfall som får återvinnas per år att kunna hanteras. Även i detta fall finns det dock skäl att tillåta den totala mängden i enlighet med bolagets yrkande eftersom tillståndet då medger en flexibilitet avseende hur stora mängder av olika avfall som kan återvinnas per år.

I bilaga 3 till ansökan redovisas de avfallssorter som bolaget avser att återvinna och ungefärliga mängder. Eftersom mängderna kan komma att variera är det viktigt att inte begränsa tillståndet på ett sådant sätt att en sådan variation inte medges.

Utöver återvinning och flisning kan det även bli aktuellt med kampanjvis tillverkning av asfalt. Detta kommer att ske med mobila asfaltverk och sammantaget under kortare perioder än 90 dagar/år. Det innebär att denna verksamhet varken är anmälnings- eller tillståndspliktig.

Bolaget avser inte att tidsbegränsa denna verksamhet.

Deponiverksamhet

Inert avfall, främst leriga massor som inte kan förädlas, kommer att deponeras. Deponering kommer att ske genom att massor läggs ut/tippas med hjälp av hjullastare, bandtraktor, grävmaskin eller direkt från lastbil. I dagsläget varierar marknivån inom deponiområdet mellan cirka +37 till cirka + 50 m.ö.h. (RH 2000). Höjden på deponin kommer maximalt att nå till nivån + 60 m.ö.h. vilket innebär en maximal höjning om cirka 13 meter över den befintliga topografin. Bolaget avser att slänta deponins ytterkanter med en lutning om 1:3. Utifrån denna planerade höjning beräknas cirka 3,5 miljoner m³ massor kunna rymmas i deponin, vilket motsvarar cirka 6,5 miljoner ton.

En geoteknisk utredning har genomförts för att utreda förutsättningar att anlägga deponin. Utredningen har beaktat bland annat risk för sättningar och transporttid av vatten till närmaste recipient. Utredningen visar att deponiförordningens krav på transporttid enligt 19 § i stora delar uppfylls på naturlig väg i området. I resterande delar kommer den geologiska barriären att kompletteras genom anläggande av en geologisk barriär, vilket föreslås ske med leriga massor.

Under deponins etableringsfas kommer avfallsmassor att användas till att förbereda verksamhetsområdet för den planerade verksamheten. Detta innefattar bl.a. etablering av vägar med krossat bergmaterial, betong och asfalt, samt

förstärkning/etablering av geologisk barriär med leriga massor. Vidare kommer en svacka att fyllas ut i syfte att få en jämn yta för deponering.

Bolaget avser inte att tidsbegränsa denna verksamhet.

Anläggande av verksamhetsytor m.m.

För att skapa lämpliga verksamhetsytor, vägar, bullervallar m.m. kommer icke-farligt avfall att användas för anläggningsändamål. Sådana massor kommer även att användas vid efterbehandlingen av bergtäkten. Uppställningsytor för kross- och sorteringsutrustning samt upplag kommer att tätgöras med t.ex. stenmjöl eller asfalt.

Mottagningskontroll

Avfall som ska deponeras ska vara karakteriserat redan på den plats där avfallet produceras. Även avfall som ska återvinnas ska vara provtagna och kategoriserade på uppkomstplats. Provtagningen ska innefatta relevanta parametrar för tidigare användning på platsen. Mottagningskriterier för föroreningsinnehåll i avfallet som ska återvinnas, såväl det avfall som omfattas av återvinningsverksamheten som de massor som ska användas för anläggningsändamål, bör enligt bolaget fastslås inom ramen för verksamhetens kontrollprogram. Detta innebär att gränsvärden av föroreningshalter beslutas i samråd med tillsynsmyndigheten, men att dessa även kan ändras löpande under verksamhetstiden om kunskapsläge eller behov skulle förändras. De massor som nu ska deponeras regleras av de gränsvärden som gäller för inert avfall enligt NFS 2004:10 vilket innebär krav på lakbarhet och totalhalter för ingående föroreningar.

Allt avfall som anländer registreras vid en vågstation och besiktigas okulärt avseende föroreningar som organiskt material och främmande ämnen i schaktmassorna, såsom t.ex. rördelar, markduk m.m. Kontroll av stenkoltjära i asfalt sker genom analys av PAH:er eller sprayning med vit asfaltsfärg och belysning med UV-ljus. Bolaget kommer också att, i egen regi eller utlagt på entreprenad, utföra löpande kontroller på inkommande massor enligt ett uppsatt

kontrollprogram. Kontrollerna utförs dels i form av fältprovning, dels genom analys på laboratorium.

Regional masshanteringsplan

Den regionala masshanteringsplanen var under 2022 på remiss. Några ytterligare åtgärder har därefter inte vidtagits.

Planen identifierar ett behov av samordning avseende hantering av berg- och jordmassor som behövs och/eller uppstår vid olika projekt i regionen. Genom samordning kan resursutnyttjande förbättras samtidigt som miljöpåverkan från exempelvis transporter minimeras. Planen föreslår tre huvudsakliga delmål samt en rad åtgärder för att nå målen. Av dessa mål och åtgärder var delmål 1 att det 2022 skulle finnas en påskriven samverkansöverenskommelse för cirkulär masshantering i regionen, i form av masshanteringsplanen. Övriga delmål ska enligt planen uppnås 2024 respektive 2025. Av åtgärderna för att nå delmålen avser en 2022, vilket innebär ”Starta ett masshanteringsråd för samverkan och arbete med cirkulär masshantering”. Övriga åtgärder ska enligt planen påbörjas mellan 2023 och 2026.

Gällande Norrtälje kommun visar planen ett prognosticerat ballastbehov samt uppkomst av överskottsmassor i anslutning till Norrtälje tätort. Vidare beskriver planen att som del ii åtgärd 4 bör kommunerna säkra befintliga centralt belägna materialterminaler i anslutning till de stora utvecklingsområdena samt planeras för och reservera mark för nya terminaler. Norrtälje kommun har ännu inte i sin planering närmare redovisat plats för terminaler eller lämplig mark för detta, men i sitt remissyttrande skriver kommunen följande. ”I det stora hela står Norrtälje kommun bakom remissens intentioner, mål och åtgärder men har en rad synpunkter angående masshanteringsplanens genomförande och tidplan.”

Sammantaget innebär detta att den nu planerade verksamheten ligger i linje med masshanteringsplanen, eftersom den säkerställer en centralt belägen materialterminal som tillgodoser ett i planen identifierat behov av ballast samt mottagning och hantering av överskottsmassor.

Dagvattenhantering

Avrinnande vatten från verksamhetsområdet kommer samlas upp och ledas till den dagvattenanläggning som redan finns etablerad inom verksamhetens östra del. För att kunna hantera även avrinnande vatten från den tillkommande deponin kommer systemet modifieras och dimensioneras utifrån dessa nya förutsättningar.

Reningssystemet kommer i vart fall att bestå av sedimentationsdammar, oljeavskiljning och efterföljande våtmark/översilningsyta. Anläggningen kommer utformas så att utloppet kan stängas för att möjliggöra magasinering av tillkommande vatten. Detta möjliggör pumpning via kompletterande reningssteg, vilket kan anpassas utifrån vilken typ av förorening som behöver begränsas.

Kompletterande steg kan innefatta t.ex. kolfilter, flockningsanläggning m.m.

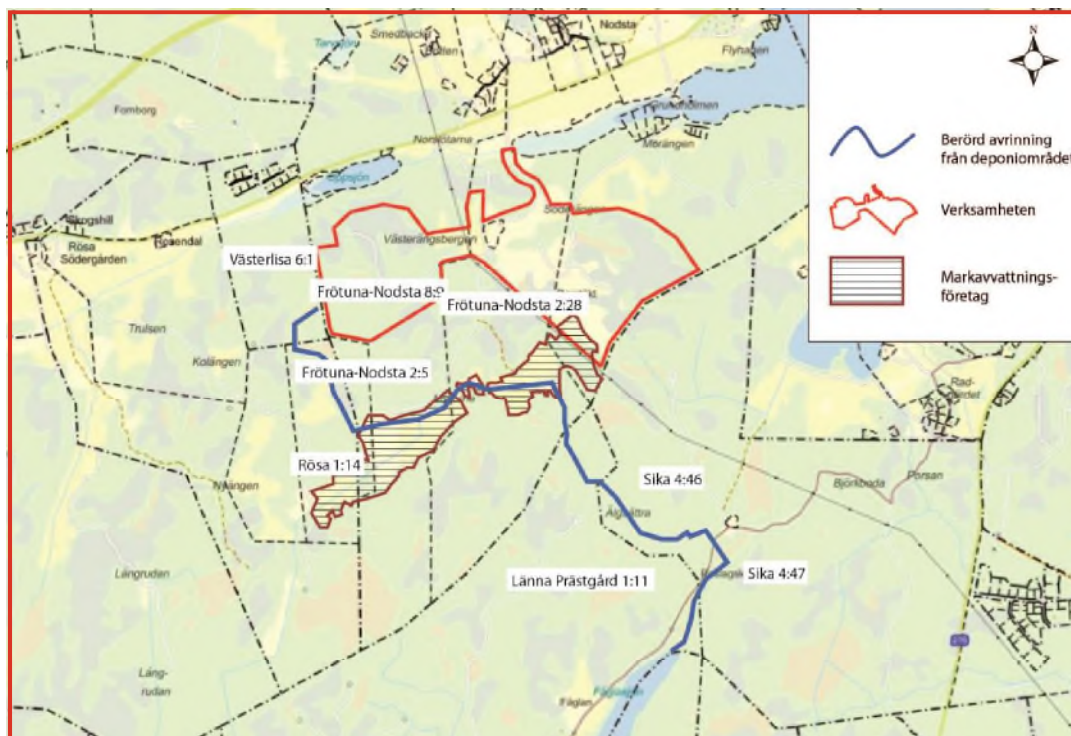
Möjligheten att stänga utloppet innebär även att förorenat vatten vid exempelvis spill eller släckvatten från en brand kan förhindras att nå recipienten. Sådant vatten kan hämtas med sugbil.

Kontroll av utgående vatten kommer att ske vid utloppet. Verksamheten kommer att utformas så att det även kommer att vara möjligt att separat kontrollera vattnet från deponin, återvinningsverksamheten respektive bergtäkten. På så sätt kommer det att vara möjligt att avgöra varifrån eventuella förhöjda föroreningshalter härrör.

Vattenverksamhet

I samband med anläggandet av deponin kommer ett mindre vattenområde att fyllas ut. Utfyllnaden utgör definitionsmässigt en vattenverksamhet enligt 11 kap. 3 § första stycket 2. Därtill kommer tillrinnande ytvatten till det planerade deponiområdet att avledas. Detta sker bland annat genom att befintliga diken leds om. Eftersom det är fråga om avledning av vatten från vattenområden utgör detta vattenverksamhet enligt 11 kap. 3 § första stycket 3. Inom del av deponiområdet avrinner i dag vatten genom intilliggande mark mot söder. Genom anläggande av deponin kommer denna avrinning att i stället ledas mot öster, via verksamhetens dagvattensystem, innan det släpps vidare till recipient. Åtgärden innebär inte att avrinningen från deponiområdet ökar utan medför endast ändrad flödesriktning för

delar av vattenvolymen (figur 3). Åtgärden vidtas endast i syfte att omhänderta det tillrinnande vattnet och säkerställa en tillräcklig rening av detta vatten efter att det har varit i kontakt med deponiverksamheten och syftar inte till att varaktigt öka fastigheten lämplighet för något visst ändamål. Varken utfyllnaden eller avledningen utgör därmed markavvattning.

Figur 3. Deponiområdets lokalisering i relation till berörd avrinning samt markavvattningsföretag.

Dagens avrinning från det planerade deponiområdets norra delar går via det i deponiområdet centralt belägna fuktområdet och därifrån mot väster via mindre diken och funktområden. Det centrala fuktområdet kommer fyllas ut och avrinningen därifrån kommer att ledas om mot deponiområdets södra del. I den södra delen kommer den nya avrinningen att ansluta till ett redan befintligt dike, vilket avleder vatten från områdets södra del mot öster. I deponiområdets östra del kommer en återvinningsyta att anläggas medan deponering pågår i områdets övriga delar. Avrinningen från området kommer därför att kulverteras under återvinningsytan innan vattnet fortsätter mot öster via det i dag befintliga systemet för avrinning. Härigenom kommer dagvattnet inom det planerade deponiområdet att tas omhand i det dagvattensystem som även används för övrig verksamhet. I

samband med att återvinningsytan i verksamhetens slutskede avetableras kommer även kulverten att brytas upp för att göra plats för deponin, för att på så sätt säkerställa att deponikroppen förblir stabil.

Markavvattningsföretaget

Detaljerad beskrivning av markavvattningsföretaget m.m.

En karta som visar hela markavvattningsföretaget och en karta som visar markavvattningsföretaget och det utökade verksamhetsområdet inklusive fastighetsbeteckningar har getts in.

Skälet till att inte hela markavvattningsföretaget redovisades i kartan till tillståndsansökan var att bolaget inte ansåg det nödvändigt att visa den del som inte alls kommer att beröras av de ändrade flöden som uppstår som en följd av den planerade verksamheten. Det är till den östra delen av markavvattningsföretaget som vatten från det planerade deponiområdet avrinner i dag. Flödesriktningen i markavvattningsföretaget är från väster mot öster, varför de västra delarna av markavvattningsföretaget inte alls kommer att beröras av den planerade verksamheten, eftersom dessa är belägna uppströms platsen dit vatten från det planerade deponiområdet avrinner.

Bolaget har av länsstyrelsen erhållit beslutet att bilda markavvattningsföretaget samt delägarförteckningen. Eftersom beslutet är gammalt och det sedan dess har skett fastighetsregleringar i området är det sannolikt att det i dag ingår nya och/eller ändrade fastigheter. Eftersom någon uppdatering av delägarförteckningen inte har skett går det inte att med säkerhet fastställa vilka fastigheter som i dag ingår i markavvattningsföretaget. Bolaget har dock utifrån underlaget sammanställt vilka fastigheter som i dag tycks ingå i markavvattningsföretaget och vilka som äger dessa.

Verksamhetens påverkan på markavvattningsföretaget och betydelsen för tillståndsprövningen

Som har angetts i ansökan kommer verksamheten att påverka markavvattningsföretaget på ett sådant sätt att tillrinningen kommer att minska som en följd av att dagvattnet från verksamhetsområdet kommer att avledas åt ett annat håll. Eftersom syftet med ett markavvattningsföretag är att avleda vatten från ett område med avsikten att torr hålla det, kommer effekten av bolagets ansökta verksamhet att vara positiv för markavvattningsföretaget. Det kommer att innebära en minskning av den mängd vatten som markavvattningsföretaget behöver avleda. Bolaget anser därför inte att det finns behov av någon omprövning av markavvattningsföretaget som en följd av bolagets ansökan. För det fall att tillrinningen som en följd av bolagets verksamhet skulle bli så liten att markavvattningsföretaget inte längre behövs är det möjligt att det skulle kunna omprövas i syfte att avveckla företaget. Det är emellertid inget som behöver beaktas inom ramen för denna tillståndsprövning och utgör heller inte en förutsättning för möjligheten att få tillstånd till bolagets ansökta verksamhet (se Mark- och miljööverdomstolens avgörande 2021-06-03 i mål nr M 10574-19).

Att delar av verksamheten kommer att bedrivas inom ett område som även omfattas av markavvattningsföretaget har enligt bolagets uppfattning ingen betydelse i detta avseende. Det dagvatten som uppkommer även inom detta område kommer att avledas tillsammans med övrigt dagvatten och bidrar alltså till att området torr hålls, vilket är i linje med markavvattningsföretagets syfte. Detta sker dessutom redan i dag, vilket innebär att ansökan inte medför någon förändring i detta avseende.

Bolaget har inte samrått särskilt med de fastighetsägare som är delägare i markavvattningsföretaget i egenskap av just delägare i företaget. Eftersom den ansökta verksamheten endast kommer att ha en positiv påverkan på markavvattningsföretaget har bolaget gjort bedömningen att det inte funnits skäl att särskilt uppmärksamma denna fråga i samrådet, på samma sätt som att närboende skulle kunna påverkas av minskad påverkan på annat sätt – såsom av buller eller

vibrationer m.m. – typiskt sett inte brukar anses vara särskilt berörda av den verksamhet som omfattas av ett samråd. Bolaget har emellertid samrått med samtliga fastighetsägare som bedöms vara delägare i markavvattningsföretaget. Samrådsunderlaget har innehållit information om den minskade tillrinningen till det område som omfattas av markavvattningsföretaget och därmed om effekterna av den planerade verksamheten. Även för det fall att de skulle anses vara särskilt berörda av den planerade verksamheten har de alltså underrättats om den planerade verksamheten och de effekter som den kan få som är av betydelse för markavvattningsföretagets syfte.

Huvudsakliga miljökonsekvenser och motivering av föreslagna villkor

Inledning

I avsnitten nedan lämnas en redogörelse för och en motivering till föreslagna villkor. Det bör understrykas att eftersom täktverksamheten i princip kommer att vara oförändrad jämfört med i dag, bedöms även verksamhetens omgivningspåverkan vara oförändrad. Inte heller återvinningsverksamheten kommer att skilja sig åt på något betydande vis jämfört med befintlig verksamhet. Av detta skäl är de flesta villkorsförslag i huvudsak oförändrade jämfört med gällande villkor. De ändringar som har gjorts är i första hand redaktionella eller innebär en anpassning till gällande praxis. För deponiverksamheten föreslås två nya villkor. För en mer detaljerad redovisning av verksamhetens miljökonsekvenser hänvisas till MKB:n.

Naturmiljön och biologisk mångfald

Den planerade deponiverksamheten innebär att verksamhetsområdet utökas jämfört med befintlig verksamhet. Verksamhetsområdets oexploaterade delar är i dag redan kraftigt påverkade av skogsbruket och utgörs främst av tall men även gran. Inom området förekommer även mindre ytor med hållmarkstallskog samt ett antal fuktiga miljöer och sumpskogar. Då det endast är en liten del av skogslandskapet som kommer att påverkas i samband med den planerade verksamheten bedöms påverkan sammantaget bli liten. Eftersom det finns liknande miljöer i närområdet kommer en exploatering av naturvärdesobjekten att bli begränsad. För att ytterligare begränsa

denna påverkan åtar sig bolaget att lägga ut död ved i intilliggande hållmarker samt i den mån det är möjligt att spara områden med äldre träd.

Vissa av dessa fuktiga miljöer har tilldelats ett påtagligt eller visst naturvärde vid genomförd naturvärdesinventering. Eftersom några av dessa blöta miljöer skulle kunna utgöra habitat för arter knutna till våtmarker har även en separat groddjursinventering genomförts. Vid inventeringen påträffades totalt fyra exemplar av groddjur, samtliga av arten vanlig padda, och inga lekvattnen identifierades. Sammantaget bedöms påverkan på groddjur därmed att bli obetydlig.

Eftersom ingen brytning sker under grundvattennivån behövs ingen avledning av inströmmande grundvatten. Därmed sker heller ingen hydrologisk påverkan eller efterföljande påverkan på grund av avsänkta grundvattennivåer.

Bedömningen är att verksamheten kommer få små negativa konsekvenser för naturmiljön. De naturvärden som har identifierats utanför verksamhetsområdet, såsom en nyckelbiotop i anslutning till deponiområdets södra kant, bedöms inte påverkas.

Landskapsbild, rekreation och friluftsliv

Inget område av riksintresse för friluftsliv påverkas av den planerade verksamheten, utan markanvändningen kring verksamheten domineras av skog och naturmark. Verksamheten kommer inte att vara synligt från bostäder eller områden där människor normalt vistas regelbundet. För det fall närområdet nyttjas för friluftsliv och rekreation påverkas upplevelsen lokalt genom buller och visuell påverkan. På längre avstånd från verksamheten avtar omgivningspåverkan snabbt till följd av bl.a. bullerbegränsande åtgärder och omgivande skog ligger insynsskyddande.

Deponihöjden har anpassats för att ligga under trätoppshöjd (se villkorsförslag 12). I takt med att skog etablerar sig på deponin kommer denna skog dock att sticka upp över befintliga trätoppar, vilket resulterar i ett höglänt skogsområde. För att illustrera påverkan på landskapsbildningen har en 3D-modell tagits fram (se MKB:n).

När verksamheten avslutas kommer hela området att efterbehandlas och kunna återgå till naturmark.

Transportrörelser

Antalet transporter kommer att öka när verksamheten utökas. Transporter kommer att fortsätta ske på väg 990. Under samrådet har förslag till åtaganden diskuterats och med beaktande av inkomna synpunkter åtar sig bolaget att säkerställa att inte fler än 400 tunga transporter/dag får passera någon enskild punkt på väg 990. Detta för att säkerställa en hållbar trafiksituation på vägen och minska påverkan på omgivningen från transporterna.

Den ökade mängden tunga fordon bedöms dock, trots åtagandet om trafikbegränsning, påverka trafikmiljön för gående och cyklister på vägen, varför bolaget även åtar sig att försöka finna en alternativ transportväg mot sydost som kan avlasta väg 990, alternativt bekosta en gång- och cykelväg längs väg 990 om en alternativ väg inte är att upprätta. En sådan gång- och cykelväg skulle förbättra trafiksäkerheten längs med den delsträcka med sämst sikt och mest kurvor. Båda dessa åtaganden förutsätter emellertid att bolaget får tillgång till den mark som behövs för ändamålet. Bolaget har därför inte möjlighet att garantera att åtgärderna kan utföras.

Utsläpp till luft

Utsläppen till luft uppkommer huvudsakligen i form av avgasutsläpp samt diffus damning från transporter, skutknackning, krossning, sortering, upplag och flisning. Halterna av ovan ämnen bedöms dock ligga under miljökvalitetsnormerna för utomhusluft och den planerade utökningen kommer inte innebära att dessa riskerar att överskridas.

Åtgärder kommer att vidtas vid behov för att begränsa risken för omgivningsstörande damning (se villkorsförslag 8). Dessa åtgärder kan bl.a. innebära att verksamhetsområdet i möjligast mån omges av skog, att vägar,

upplagsytor och transportörstup bevattnas, att krossverk och borrhög förses med dammsugare och att upplagen placeras i vindskyddade positioner.

Dammbelastningen kommer även att kontrolleras okulärt genom observationer i närområdet.

Den fasta maskinparken inom verksamhetsområdet ska successivt elektrifieras vilket innebär att denna på sikt inte kommer att ge upphov till utsläpp av växthusgaser eller förbränningsrester till luft.

Utsläpp till vatten

Allt avrinnande dagvatten inom verksamhetsområdet kommer att samlas upp och renas i verksamhetens vattenreningsanläggning innan det släpps ut vid en översilningsyta. Anläggningen kommer att innefatta flerstegsrening samt möjlighet till påkoppling av ytterligare reningssteg. Anläggningen kommer även att utformas så att utloppet kan stängas så att tillkommande vatten magasineras. Detta möjliggör pumpning via kompletterande reningssteg, vilket kan anpassas utifrån vilken föroreningsgrupp som behöver reduceras ytterligare. Kompletterade steg kan innefatta t.ex. kolfilter, flockningsanläggning m.m.

Efter rening kommer vattnet att ledas till recipienten Kyrksjön, belägen nordost om verksamhetsområdet. Kyrksjön uppnår i dag god ekologisk status. Utifrån verksamhetens art och reningssystemets kapacitet bedömer bolaget att utgående vatten kommer kunna efterleva de krav som ställs på den befintliga verksamheten, vilket har bedömts vara acceptabelt. Gräns- och larmvärden för utgående vatten föreslås dock beslutas inom ramen för kontrollprogrammet.

Sammantaget bedöms påverkan i form av utsläpp till vatten att vara liten. Den verksamhet som bedrivs i dag har inte medfört någon oacceptabel påverkan och den planerade utökningen av verksamheten bedöms inte medföra några risker av betydelse för att utsläppen ska öka. Såvitt avser täktverksamheten bedöms inte utökningen medföra någon ytterligare påverkan. Vad gäller deponin omfattar ansökan endast inert avfall, vilket innebär att avfallet inte kommer att laka. När det

gäller återvinningsverksamheten kommer visserligen den att öka både i omfattning och i form av tillkommande avfallssorter, men eftersom det är fråga om icke-farligt avfall som kommer att genomgå noggrann kontroll bedöms inte risken för ökade utsläpp av föroreningar vara av betydelse. Därtill kommer dagvattenreningen att anpassas till denna förändring av verksamheten och tillkommande reningssteg kommer att användas vid behov. Bolaget anser därför att regleringen av föroreningshalter m.m. kan ske på samma sätt som i befintligt tillstånd (se villkorsförslag 17).

Buller, vibrationer och luftstöt vågor

Verksamheten ger upphov till buller och i samband med sprängning uppstår även vibrationer och luftstöt vågor.

En bullutredning har genomförts och i den har påverkan på omgivningen från den planerade verksamheten samt påverkan till följd av vägtrafikbuller utretts.

Utredningen visar att Naturvårdsverkets riktvärden för industribuller (rapport 6538) kan innehållas utan bullerreducerande åtgärder. Det gäller även för s.k. impulsjud. Bolaget avser ändå att anpassa driften genom att bl.a. placera stationära bullerkällor i skyddade lägen för att ytterligare minimera negativa effekter från bullerspridning. Krossning, borring, sprängning och skutknackning får enligt villkorsförslag 15 endast bedrivas helgfria vardagar måndag-fredag kl. 06.00-18.00. För att begränsa påverkan från verksamheten under sommaren föreslås enligt samma villkor att dessa arbetsmoment under juni-augusti endast får bedrivas helgfria vardagar måndag-fredag kl. 07.00-16.00 och inte alls under veckorna 28-31. Vid oförutsedda händelser föreslås emellertid en möjlighet för tillsynsmyndigheten att besluta om tillfälligt utökade arbetstider.

Även transporter till och från verksamheten kommer att ge upphov till buller längs transportvägen. Bullerutredningen visar att riktvärdena i Trafikverkets riktlinje Buller och vibrationer från trafik på väg och järnväg (TDOK 2014:1021, som utgår

från nivåerna i infrastrukturpropositionen 1996/97:53) kan innehållas vid samtliga hus längs transportvägen.

Sprängningar ger upphov till vibrationer och luftstöt vågor. Störningar från vibrationer och luftstöt vågor förväntas vara likartade med den i dag tillståndsgivna verksamheten. Vid övervakning av den befintliga verksamheten har det visats att de i praxis sedvanliga nivåerna kan efterlevas med goda marginaler. Villkor i enlighet med detta föreslås (se villkorsförslag 6-7).

Risk och säkerhet

Vid befintlig verksamhet nyttjas sprängmedel och verksamheten omfattas av lagen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor, lägre kravnivån. Detta gäller oförändrat för den utökade verksamheten.

En anmälan om Sevesoverksamhet har tidigare lämnats in till länsstyrelsen. Eftersom ansökan inte omfattar någon förändring avseende användningen av sprängmedel bedöms inte någon förnyad anmälan behövas. Brandrisken i verksamheten är främst kopplad till maskinparken, men kan även uppkomma vid upplag av brännbart material. Verksamheten utformning kommer att samrådas med räddningstjänsten, vilket bl.a. innebär systematiskt brandskyddsarbete med tillgänglighet till släckvatten m.m.

I syfte att undvika olyckor kommer området att märkas ut (se villkorsförslag 2, 4-5).

Särskilt om vattenverksamhet

Rådighet

Vattenverksamheten kommer att bedrivas inom fastigheten C. Fastighetsägaren har lämnat rådighetsmedgivande till den planerade verksamheten. Bolaget har därmed nödvändig rådighet enligt lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet.

Påverkan på enskilda fastigheter

Utöver fastigheten C inom vilken vattenverksamheten kommer att bedrivas, bedöms vattenverksamheten komma att påverka följande nedströms liggande fastigheter eftersom tillrinningen till dessa kommer att upphöra som en följd av planerad verksamhet.

Fastighetsbeteckning	Ägare
A	J.POM. J.JT. J.IMK.
E	M.EC. G.JP.
F	C-H.P.
G	K.EGE.
H	A.HD. A.KJ.
I	A.HD. A.KJ.
J	B.CS.

Av motsvarande skäl bedöms den planerade vattenverksamheten även komma att påverka det nedströms liggande markavvattningsföretaget Rösa och Nodsta. Det minskade flödet bedöms dock inte medföra någon negativ påverkan för dessa fastigheter eller för markavvattningsföretaget. Därmed bör heller ingen ersättning för detta utgå.

Vidare har en brunnsinventering genomförts. Någon negativ påverkan på närliggande brunnar bedöms emellertid inte uppkomma. Påverkan på brunnar i närområdet kommer dock att följas under verksamhetens bedrivande. Om ytterligare skador mot förmodan skulle uppkomma får de hanteras enligt reglerna om oförutsedd skada. Bolaget föreslår att tiden för anmälan om oförutsedd skada bestäms till tio år från arbetstidens utgång, dvs. totalt 15 år från det att domen vunnit laga kraft.

Tillåtlighet

2 kap. miljöbalken

Kunskapskravet (2 kap. 2 §)

Bolaget kommer i enlighet med kunskapskravet se till att de som arbetar med miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet har den kunskap som behövs för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet. Bolaget har lång erfarenhet av att bedriva täkt- och återvinningsverksamhet. Vidare har bolaget inför upprättandet av tillståndsansökan utfört en rad utredningar och undersökningar för att kartlägga relevanta omgivningsförhållanden och verksamhetens omgivningspåverkan. Den expertis som bolaget har anlitat har stor erfarenhet av sådana bedömningar och den hänsyn som behövs för att bedriva den verksamhet som ansökan avser. Även vid upphandling av entreprenörer kommer detta att säkerställas.

Försiktighetsprincipen och principen om bästa möjliga teknik (2 kap. 3 §)

Försiktighetsprincipen har genomtyrat och kommer fortsatt att genomtyra den planerade verksamheten. De villkor som bolaget föreslår, liksom övriga åtaganden som framgår av ansökningshandlingarna, ger uttryck för principen. Detta gäller bl.a. föreslagna villkor för hantering av kemikalier och avfall i syfte att förhindra och begränsa risken för utsläpp och dess konsekvenser samt villkor för buller. Den planerade anläggningen kommer dessutom att utrustas med effektiv reningsutrustning för att säkerställa att utsläppen till vatten ligger på en låg nivå. Verksamheten kommer till stor del att fortsätta bedrivas på samma sätt som tidigare och erfarenheten från befintlig verksamhet visar att nu gällande villkor har säkerställt att verksamheten har kunnat bedrivas utan någon oacceptabel påverkan på omgivningen. Den förändring som planeras motiverar i sig inte några nya eller skärpta villkor. Framtida elektrifiering av maskinparken kommer att medföra en betydande minskning av utsläpp till luft.

Produktvalsprincipen (2 kap. 4 §)

Bolaget kommer i enlighet med produktvalsprincipen undvika att använda potentiellt miljö- och hälsoskadliga kemiska produkter (eller varor som innehåller eller har behandlats med sådan kemisk produkt), om produkten/varan kan bytas ut mot en mindre farlig sådan. Kemiska produkter kommer inte att användas i någon nämnvärd omfattning i den planerade verksamheten. De produkter som används kommer att dokumenteras i en produktförteckning.

Hushållnings- och kretsloppsprincipen (2 kap. 5 §)

Bolaget kommer att arbeta med resurshushållning avseende energiförbrukning, förbrukning av råvaror och avfallshantering. Endast sådant avfall som inte kan återvinnas kommer att deponeras. Återvinningsverksamheten innebär att tidigare avfall kommer att kunna återanvändas, vilket är i linje med både hushållnings- och kretsloppsprincipen. När det gäller täktverksamheten är materialet av god kvalitet och det finns en efterfrågan på bolagets produkt. Den planerade elektrifieringen av maskinparken bidrar till en minskad förbrukning av fossila råvaror.

Lokaliseringsprincipen (2 kap. 6 §)

Platsen för den ansökta verksamheten har valts utifrån den befintliga verksamhetens lokalisering och de samordningsvinster som kan uppnås genom samlokalisering av bergtäkt, återvinning och deponi. Utöver samling av miljöstörande verksamheter möjliggör samlokaliseringen utnyttjande av befintlig infrastruktur och de logistikkedjor som redan i dagsläget finns etablerade för bergtäkten och den återvinningsverksamhet som bedrivs där.

Med hänsyn till fördelaktiga omgivningsförhållanden på platsen, närheten till kunder och råvaror samt anläggningens placering inom redan ianspråktaget område gör bolaget gällande att lokaliseringen är lämplig. Den valda platsen har tillsammans med flera alternativ utvärderats ingående (se avsnitt 4 i MKB:n). Som framgår härav bedöms den valda platsen vara den lämpligaste.

Enligt 2 kap. 6 § tredje stycket miljöbalken får tillstånd inte ges i strid med detaljplan eller områdesbestämmelser enligt plan- och bygglagen. Området omfattas inte av detaljplan eller områdesbestämmelser.

Skälighetsregeln (2 kap. 7§)

Bolagets överväganden och förslag i fråga om utformning av villkor samt övriga skyddsåtgärder och försiktighetsmått har skett och kommer att ske mot bakgrund av skälighetsregeln i 2 kap. 7 § miljöbalken. Den ansökta verksamheten kommer inte att medverka till att någon miljökvalitetsnorm överträds eller försvåra att den kan uppnås.

9 kap. 7 a § miljöbalken

Den planerade avfallsbehandlingen kommer endast att hantera icke-farligt avfall. Ytor för lagring och bearbetning kommer att anpassas så att risken för förorening minimeras och dagvatten kommer att tas om hand, renas och kontrolleras. Deponering kommer endast att ske av inert avfall inom ett område med tillräcklig geologisk barriär.

Bolaget genomför i dag och kommer att fortsätta att bedriva en noggrann mottagningskontroll. Avfallsbehandling har bedrivits på platsen tidigare och det saknas anledning att anta att den fortsatta och utökade verksamheten inte kommer att uppfylla kraven i 15 kap. 11 § miljöbalken.

16 kap. miljöbalken

Tidsbegränsnings av tillståndet (16 kap. 2 § första stycket)

Ansökan innebär att täktverksamheten får bedrivas under 30 år från det att tillståndet tas i anspråk. Det saknas enligt bolaget mening skäl att i övrigt tidsbegränsa tillståndet.

Tidigare misskötsel (16 kap. 6 §)

Tidigare dokumenterad misskötsel av allvarligt slag kan påverka förutsättningarna för att meddela tillstånd. Några sådana omständigheter föreligger inte i förevarande fall.

Efterbehandling och ekonomisk säkerhet

Successiv efterbehandling ska genomföras i den mån det bedöms vara möjligt och senast tre år innan verksamheten beräknas upphöra ska bolaget ge in en slutlig efterbehandlingsplan till tillsynsmyndigheten (se villkorsförslag 21).

Deponering och avslutande av deponin kommer att ske i enlighet med en av bolaget upprättad deponeringsplan (se villkorsförslag 10).

För att säkerställa att skyldigheterna enligt detta tillstånd fullföljs gällande erforderliga avslutnings- eller efterbehandlingsåtgärder har bolaget hos Länsstyrelsen i Stockholms län sedan tidigare ställt säkerhet om 3,7 miljoner kronor. Om bolaget ges tillstånd till den utökade verksamheten i enlighet med ansökan föreslår bolaget att säkerheten utökas till 4,3 miljoner kronor. Underlag för beräkningen av säkerheten har getts in tillsammans med ansökan.

Kontroll

Bolaget kommer att kontrollera verksamheten enligt tillämpliga bestämmelser om egenkontroll. För den pågående verksamheten finns ett kontrollprogram och ett uppdaterat kontrollprogram kommer att ges in senast tre månader efter att tillståndet har tagits i anspråk (se villkorsförslag 19-20). Kontroll kommer bl.a. ske av mottaget avfall, utsläpp till vatten, buller och vibrationer. Utöver detta gäller egenkontrollförordningen.

Samråd

Ansökan har föregåtts av samråd i enlighet med de krav som uppställs i 6 kap. miljöbalken. Den aktuella verksamheten ska enligt 6 § miljöbedömningsförordningen antas medföra betydande miljöpåverkan. En samrådsredogörelse har getts in tillsammans med ansökan. Vad som framkommit vid samråden har beaktats vid upprättandet av MKB:n och ansökan.

Övrigt

Kostnaden för ifrågavarande vattenverksamhet uppgår till cirka 3 400 000 kr. Prövningsavgiften ska således bestämmas till 15 000 kr.

INKOMNA YTTRANDEN

Länsstyrelsen i Stockholms län

Länsstyrelsen har motsatt sig ansökan och begärt att den ska avslås i sin helhet.

Länsstyrelsen har begärt att samtliga delar av verksamheten ska tidsbegränsas, samt har vidare yrkat ersättning för rättegångskostnader med 6 400 kronor.

Sökanden har inte visat att det går att klara MKN i recipienten Kyrksjön som även är en vattenförekomst. En undersökning av både förhållandena i Kyrksjön och av verksamhetens utsläpp via dagvatten ska ligga till grund för bedömningen av eventuell påverkan på MKN i recipienten samt förslag till begränsningsvärden för verksamhetens utsläpp till vatten. Bolaget har inte visat vilket belastningsutrymme som finns i recipienten Kyrksjön.

Förtydliganden behöver göras av följdverksamheten i form av transporter till och från anläggningen. Ansökan behöver även förtydligas med uppgift om vilka hanterade mängder totalt samt årligen i den sökta verksamheten (täkt, återvinning och deponi) som motsvarar 400 transporter dagligen på väg 990.

Vidare behöver det förtydligas om det är ett åtagande från bolaget att anlägga GC-vägen på del av sträckan längs väg 990 Rösavägen samt om GC-vägen är en

förutsättning för den sökta verksamheten. Även trafikbullerutredningen behöver kompletteras med uppgifter om hur många bostäder längs väg 990 där bullernivån vid fasad kommer att överskrida 55 dBA ekvivalent nivå respektive 70 dBA maximal nivå på grund av den sökta verksamheten.

En så omfattande verksamhet som beskrivs i ansökan kommer att ha betydande följdverksamhet i form av trafik till och från anläggningen. I ansökan framgår att flera hus längs väg 990 kommer att ha ljudnivåer som överskrider nivån för god bebyggd miljö enligt infrastrukturpropositionen 1996/97:53. Det är därför inte visat att lokaliseringen är lämplig.

När det gäller täkt-, återvinnings- och deponidelarna av verksamheten behöver ansökan förtydligas på ett flertal områden.

Även när det gäller vattenverksamheten behöver ansökan förtydligas på ett antal punkter. Länsstyrelsen föreslår även ytterligare villkor i fall tillstånd medges. Ansökan behöver vidare kompletteras med förslag på formulering av villkor för åtgärder i syfte att minimera påverkan på biologisk mångfald.

När det gäller verksamhetens påverkan på kulturmiljön behöver ansökan och MKB kompletteras med beskrivning och förhållningssätt till de kulturmiljövärden som finns inom och i direkt anslutning till verksamhetsområdet.

Ansökan behöver också kompletteras med ett handlingsprogram enligt lagen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor. Mängd sprängmedel som årligen används i verksamheten för riskanalys.

Länsstyrelsen utesluter inte att mindre omfattande verksamhet går att bedriva på platsen men det åligger bolaget att redogöra för om det finns förutsättningar att minska störningen av transporterna samt genom undersökningar i recipienten visa om det finns tillräckligt belastningsutrymme i recipienten.

Lokaliseringsutredningen

Bolaget har redovisat lokaliseringsutredning med utvärdering av alternativa lokaliseringar för bergtäkt och återvinning samt etablering av deponi.

Länsstyrelsens uppfattning är att utredningen har lagt stor vikt vid att återvinningsverksamhet och deponi behöver samlokaliseras med befintlig bergtäkt vilket gör att utredningen brister. Utredningen hade på ett mer utförligt sätt behövt ta upp separat lokalisering av deponiverksamheten i förhållande till bergtäkt. Det går inte att avfärda de befintliga deponierna i närområdet, främst alternativ Sika, med motiveringen att det inte bedöms gå att lokalisera en bergtäkt på de platserna.

Lokaliseringsutredningen hade behövt omfatta ett större geografiskt område och det hade behövts en jämförelse mellan olika möjliga platser utifrån förutsättningarna på de olika platserna. Åtminstone utifrån geologi/jordarter på platsen, känslighet på recipient/miljökvalitetsnormer, transportavstånd till avsättning/upptagningsområde, störningar och trafikfrågor längs med infartsväg, riksintressen, naturvärden och kulturvärden.

Lokaliseringsutredningen är därför inte så pass utförlig att den kan läggas till grund för lokalisering av en så pass omfattande verksamhet som ansökan omfattar.

Miljökvalitetsnormer för vatten

Verksamheten kan potentiellt påverka vattenförekomsten Kyrksjön (WA89630605) via utsläpp via dagvatten från verksamhetsområdet.

Hur verksamheten kan komma att påverka statusen i Kyrksjön beror på eventuell föroreningsläckage från det avfall som kommer att hanteras på deponin och inom återvinningsverksamheten. Vattenförekomsten Kyrksjön är i dag inte utredd beträffande halter av miljögifter och metaller. De begränsningsvärden som kan vara nödvändiga för verksamheten för utgående dagvatten är beroende av dagvattenflödet och vad recipienten tål i nuläget.

Sökanden har inte visat att det går att klara MKN i Kyrksjön och det behövs därför mer underlag för att kunna bedöma verksamhetens påverkan på MKN i recipienten. Ansökan behöver kompletteras med utredning av MKN i Kyrksjön samt föroreningsnivåer i dagvattnet från verksamheten. Provtagning av utgående dagvatten behöver ske minst fyra gånger per år, varje kvartal, för att bedöma eventuell påverkan. Analyser av dagvatten behöver utöver de ämnen som föreslagits i ansökan även inkludera:

- Kväve: Totalkväve, ammoniumkväve, nitratkväve.
- Fosfor: Totalfosfor och fosfatfosfor.
- PFAS (minst PFAS11 där PFOS ingår).
- PAH:er (inkl. BaP).
- Metaller: Zn, Cu, Cd, Pb, As, Hg, Ni, Cr.
- pH.

Screening behöver vidare göras med ytterligare parametrar för att se om ytterligare undersökningar är motiverade. Denna screening bör även omfatta recipienten Kyrksjön.

Regelbunden provtagning av recipienten Kyrksjön bör ske kvartalsvis och då med följande uppdelning.

- Vatten: Metaller, PFAS, ammoniumkväve, pH, temperatur.
- Sediment: Minst ett prov avseende PAH (inkl. BaP). Sedimenten ska undersökas i minst en punkt på ackumulationsbotten i vattenförekomsten Kyrksjön.

De i ansökan föreslagna grundvattenundersökningarna bör ske enligt förslag, men med tillägg av PFAS-analyser.

Det är tveksamt om det är tillräckligt att reglera utsläpp till vatten inom ramen för tillsynen i form av riktvärden som ska tillämpas i egenkontrollen. Det är lämpligare att regleringen av utsläpp till vatten sker i prövningen. Ansökan bör därför

kompletteras med förslag till begränsningsvärden. Förslaget bör utgå från kunskap om föroreningsinnehåll i utgående dagvatten samt kunskap om recipienten.

Faktum är att statusen i recipienten Kyrksjön är dåligt utredd och detta gäller i synnerhet med avseende på de ämnen som inom vattenförvaltningen kategoriseras som särskilda förorenande ämnen och prioriterade ämnen. Att det saknas bedömningar i VISS av flertalet av dessa ämnen betyder inte att statusen är god, utan avspeglar dessvärre brist på undersökningar och relevanta data. Till dessa ämnesgrupper hör bland annat ett antal metaller, PAH:er och PFAS-ämnen, vilka samtliga kan förväntas släppas ut från den typ av verksamheter som framgår i ansökan men även från nuvarande verksamhet. Recipientkontroll behöver alltså ske i Kyrksjön för att fastställa dess nuvarande status och eventuella åtgärdsbehov. Den nuvarande statusen i Kyrksjön är inte utredd beträffande halter av miljögifter och metaller. När det gäller PFAS-ämnen finns ingen kunskap alls, vare sig i fråga om nuvarande påverkan eller om nuvarande status (halter av PFOS i ytvatten och fisk).

Bolaget kan ensamt redan ha orsakat stor miljöpåverkan på sjön under de 37 år som verksamheter pågått och bör därför bidra till recipientkontroll avseende de ämnen som kan härröra från verksamheten, såväl i nuläget som historiskt.

Det är av yttersta vikt att sjöns nuvarande status kan fastställas. Innan det vet man inte vilket belastningsutrymme det finns för recipienten. Om statusen för ett eller flera av de ämnen som släpps ut från verksamheten i nuläget inte uppnår god finns det inget ytterligare utrymme för försämring utan i stället ett åtgärdsbehov. Kunskap om status och belastningsutrymme är också en förutsättning för att kunna ta fram begränsningsvärden för verksamheten.

En årligt ökad bryttakt riskerar att innebära en ökning av den årliga belastningen av relevanta ämnen till ytvattenrecipienten. Inte minst gäller detta tillförseln av oorganiskt kväve från täktverksamheten.

I ansökan (aktbilaga 75) framgår det att redan i nuläget är halter av totalkväve mycket höga. En utökning av verksamheten riskerar att ge ännu större belastning avseende ammonium- och nitratkväve.

Resultatet av modelleringar (StormTac) av utsläpp före och efter rening av utgående vatten är osäkra, men visar ändå på potentiellt betydande påverkan på Kyrksjön avseende flera ämnen.

Länsstyrelsen är positiv till att bolaget godtar att provtagning av utgående vatten sker i enligt vad länsstyrelsen framfört. Även screening bör dock göras med ytterligare parametrar för att se om kompletteringsbehov föreligger. Denna screening bör även omfatta recipienten Kyrksjön.

I syfte att ge en uppfattning om statusen i Kyrksjön behövs, enligt vad länsstyrelsen har framfört tidigare regelbunden provtagning av recipienten. Provtagningen av Kyrksjön bör ske kvartalsvis och då med följande uppdelning: Vatten: metaller, PFAS, ammoniumkväve, pH, temperatur.

Sediment: minst ett prov avseende PAH (inkl BaP). Sedimenten ska undersökas i minst en punkt på ackumulationsbotten i vattenförekomsten Kyrksjön.

Den planerade expansionen av verksamheten är så pass omfattande att det är rimligt med villkor för berörda ämnen för att säkerställa att MKN inte äventyras, om det överhuvudtaget går att expandera som man avsett utan att MKN äventyras. För att komma vidare i denna frågeställning är det därför helt nödvändigt att fastställa recipientens nuvarande status med avseende på berörda ämnen. Statusen behöver vara redovisad i ansökan. Vidare bedömer Länsstyrelsen att det även behövs utsläppsvillkor för PFAS så att spridningen av PFAS-ämnen begränsas.

De dagvattenlösningar som redovisas kommer inte att ge en tillräcklig rening avseende PFAS-ämnen, i synnerhet för PFOS.

Transporter och tillfartsväg

Transporter förväntas öka från cirka 50 till 400 tunga transporter dagligen på väg 990. En ökning med 800 %. Sökanden åtar sig att inte fler än 400 tunga transporter per dag får passera någon punkt på väg 990. Trots åtagandet bedöms trafiksituationen för gående och cyklister att påverkas på väg 990.

Sökanden åtar sig därför att försöka finna en alternativ transportväg mot sydost som kan avlasta trafikflödet alternativt att bekosta en gång- och cykelväg längs med väg 990. Det är oklart om detta ska tolkas som ett åtagande eftersom sökanden inte förefaller ha rådighet över marken. Länsstyrelsen utgår därför från att all trafik kommer att gå via väg 990.

Den sökta verksamheten kommer att leda till en kraftig ökning av transporter på väg 990 (Rösavägen) till och från verksamhetsområdet. Följdverksamheter i form av transporter kan bidra till störning i närområdet längs med väg 990. Trafikfrågan är viktig ur störningssynpunkt för dem som bor vid vägen.

Bolaget har redogjort för att följdverksamheten i form av transporter vid maximal drift skulle generera mer än 400 transporter/dag. Vid ett sådant transportflöde skulle logistiken i verksamheten bli ohanterlig. Bolaget utgår dock från att alla delar av verksamheten inte utnyttjas maximalt samtidigt och åtar sig en begränsning om maximalt 400 fordonsrörelser per dag. Om påverkan från transporterna blir större än vad som kan tillåtas har bolaget åtagit sig att begränsa mängden transportrörelser per dag till 300.

Trafikverkets åtgärdsnivå på 65 dBA för befintlig bebyggelse kommer från infrastrukturpropositionen från 1997. I den så man att god miljö motsvarar ljudnivån 55 dBA ekvivalent nivå vid fasad, respektive 70 dBA maximal nivå, men eftersom det är så många bostäder som är bullerstörda ska man in en första etapp åtgärda dem med ljudnivåer på 65 dBA ekvivalent nivå eller högre. Utifrån hälsoskäl kan det alltså vara motiverat att utföra åtgärder vid lägre nivåer än

65 dBA. Transporterna till och från verksamheten kommer att bidra med ytterligare buller till bostäder längs väg 990 där bullernivån överstiger god miljö kvalitet enligt infrastrukturpropositionen (prop. 1996/97:53). Bolaget har redogjort för att den ekvivalenta ljudnivån vid fasad kan komma att överskrida 55 dB(A) vid 14 bostäder och att den maximala ljudnivån 70 dBA vid uteplats kan komma att överskridas vid 17 bostäder längs med väg 990. Bolaget anser dock att krav på åtgärder kan ställas först när den ekvivalenta ljudnivån vid befintliga bostäder överskrider 65 dBA.

Nivån för god miljö utifrån infrastrukturpropositionen är 55 dBA ekvivalent ljudnivå vid fasad vid bostad och 70 dBA maximal ljudnivå vid uteplats. Enligt Naturvårdsverkets vägledning ”Riktvärden för buller från väg- och spårtrafik vid befintliga bostäder” (NV-08465-15) bör man eftersträva en nivå närmare 50 dBA ekvivalent vid bostäder som exponeras för vägbuller. De av bolaget redovisade uppgifterna om ljudnivåer visar att lokaliseringen inte är lämplig för den ansökta verksamheten. Åtgärdsnivån 65 dBA som bolaget hänvisar till gäller väghållaren och är en första åtgärdsnivå för befintliga hus som inte uppnår god miljö. I det här fallet gäller störningarna påverkan från följdverksamhet till en miljöfarlig verksamhet. Det är därför verksamhetsutövarens ansvar att föreslå begränsningar och åtgärder.

Ansökan behöver även förtydligas med uppgift om vilka hanterade mängder totalt samt årligen i den sökta verksamheten (täkt, återvinning och deponi) som motsvarar 400 transporter dagligen på väg 990. Det behöver också förtydligas om det är ett åtagande från bolaget att anlägga GC-vägen.

Täktverksamhet

Täktverksamheten avses att bedrivas i stort sett som i befintligt tillstånd men med en möjlighet att ta ut upp till 650 000 ton per år. Utöver det innebär planerad verksamhet en förlängning av verksamhetstiden. Det är inte klarlagt hur mycket avfall som avses återvinnas i anläggningsändamål till efterbehandling av täktverksamheten. Det framgår inte heller vilka egenskaper avfallet har som är tänkt

att användas. Det behövs därför kompletterande uppgifter om avfallsmängder och föroreningsinnehåll för att man ska kunna göra en bedömning av åtgärden.

Återvinningsverksamhet

Det är en omfattande återvinningsverksamhet som planeras och som även innefattar hantering av icke-farligt avfall (IFA) i betydande mängder. Följande förtydliganden behöver göras när det gäller återvinningsverksamheten.

- Ansökan behöver tydliggöras ytterligare när det gäller behovet av återvinningsverksamheten samt motivering till mängderna avfall som avses återvinnas.
- Ansökan behöver förtydligas avseende hur behandlingsytor för avfall ska konstrueras och hur det säkerställs att vatten från ytorna avleds separat från annat vatten för kontroll och eventuell rening.
- Ansökan behöver förtydligas avseende om det kommer att finnas möjlighet till lagring och rening av vatten från behandlingsytor.
- Det behöver förtydligas om ansökan avser återvinning av icke-farligt avfall som också är inert för det avfall som utgörs av 17 01 01 Betong, 17 01 02 Tegel, 17 01 03 Klinker och keramik, 17 01 07 Blandning av betong, tegel, klinker och keramik, 17 05 04 Jord och sten utan farliga ämnen, 19 08 02 Avfall från sandfång, 20 02 02 Jord och sten från trädgårds- och parkavfall, 20 03 03 Sandningssand från gaturenhållning.
- Det behöver förtydligas om ansökan även innefattar mottagning av förorenade jordar.
- Det behöver förtydligas hur behandling av 17 09 03 Blandat bygg- och rivningsavfall avses ske.
- Ansökan behöver förtydligas avseende hur asfalt kommer att återvinnas i verksamheten och i vilken utsträckning asfalt kommer att återvinnas genom tillverkning av ny asfalt i asfaltverk.
- Ansökan behöver förtydligas med vilka åtgärder som planeras för att förebygga bränder och beredskap för om brand skulle inträffa.

- Det behöver beskrivas i ansökan hur lagring av avfall ska ske inför återvinning samt hur stor lagringsyta som finns tillgänglig inom anläggningen.
- Ansökan behöver även förtydligas med avseende på om det huvudsakligen är inert avfall som planeras att hanteras i återvinningsverksamheten. Detta eftersom det framstår som att den sökta deponin till stor del är avsedd för inert avfall som har sorterats ut från återvinningsverksamheten.

Eftersom det är större risk att blandat avfall är mer komplext och även riskerar att innehålla fraktioner som har större föroreningspåverkan är det viktigt att de ytor där man avser att hantera blandat bygg- och rivningsavfall är helt täta. Ytorna behöver därför konstrueras som betong- eller asfaltytor. Det behövs därmed ytterligare ett villkor: *Blandat bygg- och rivningsavfall får endast hanteras på täta ytor med uppsamling av dagvatten.*

Deponiverksamhet

Den sökta verksamheten innefattar en omfattande deponiverksamhet. Följande förtydliganden behöver göras när det gäller deponiverksamheten.

- Ansökan behöver kompletteras ytterligare med redogörelse för behovet av deponiverksamheten samt motivering av storleken på deponin.
- Ansökan behöver förtydligas med hur avfall avses behandlas innan deponering samt vilka avfallsslag som huvudsakligen planeras att deponeras.
- Ansökan behöver kompletteras med uppgift om det kommer att rymmas väg för arbetsfordon och uppsamlingsdike mellan deponins släntfot och verksamhetsområdesgräns.
- Ansökan behöver kompletteras med beskrivning av hur det kommer att säkerställas att en trädridå kommer att bibehållas kring deponin samt om bolaget har rådighet över skogen vid deponin. Vidare behöver det i ansökan framgå om skogsridån kommer att inrymmas inom verksamhetsområdet.

- I ansökan behöver det motiveras varför våtmarksområden behöver tas i anspråk för deponiverksamhet samt om det är möjligt att undanta delar av våtmarksområdet från verksamhetsområdet i deponidelen.

Återvinning av avfall för anläggningsändamål

Ansökan omfattar även tillstånd till återvinning av avfall i anläggningsändamål. Avfall avses att tas in på anläggningen för konstruktion av återvinningsyta, topptäckning av deponin samt efterbehandling av bergtäkten. Det är inte helt klart vilken typ av avfall eller vilka egenskaper (föroreningsinnehåll och lakegenskaper) som avfallet som ska återvinnas har. Det framgår inte heller närmare utformning av konstruktionerna, tidplan för arbete, vilket annat material som skulle ha använts om det inte finns tillgång på lämpligt avfall eller liknande uppgifter som behövs för att kunna bedöma verksamheten.

Det avfall som avses användas och dess egenskaper (halt och lakegenskaper) behöver beskrivas utförligare enligt vad som framgår i Naturvårdsverkets vägledning ”Undersökning av avfallets innehåll och egenskaper, 2021-1220” samt eventuella skyddsåtgärder, till exempel behov av geologisk barriär. Det behöver även framgå om eventuella föroreningsläckage från konstruktionen kommer att påverka omgivningen. Vidare är endast avfall som är inert lämpligt för återvinning av avfall i anläggningsändamål. Det ifrågasätts också om det är lämpligt att återvinna avfallsslag 17 03 02 Bitumenblandningar för anläggningsändamål.

Uppblandning av granulerad asfalt med krossmaterial är inte lämpligt då det försvårar vidare återvinning och en fortsatt cirkulär hantering av asfalten. Det är dock inte lämpligt att i prövningen avgöra i detalj hur asfalten ska återvinnas utan det är mer lämpligt att hantera den frågan i tillsynen.

Då det i ansökan inte är möjligt att precisera i tillräcklig grad vilken typ av avfall eller vilka egenskaper (föroreningsinnehåll och lakegenskaper) som avfallet ska återvinnas för anläggningsändamål har eller vilka konstruktioner som ska utföras

ska det läggas till ett villkor med följande lydelse. *Återvinning av avfall i anläggningsändamål ska anmälas till och godkännas av tillsynsmyndigheten.*

Dagvattenhantering

Sedan länsstyrelsen begärt att beskrivningen av hur dagvatten som uppkommer inom anläggningen kommer att hanteras skulle förtydligas har bolaget redogjort för hur vatten från verksamhetens olika delar avses hanteras. Utifrån hur vattenhanteringen beskrivs i figur 1. principskiss (aktbilaga 74), noterar länsstyrelsen att vatten från deponiområdet avses ledas ihop med vatten från återvinningsytorna. Länsstyrelsen ifrågasätter den lösningen eftersom det kan befaras att vattnet från deponiområdet i så fall kan bidra till utspädning av föroreningar från behandlingsytorna för avfall. Dagvattnet från deponin bör, efter kontroll och enklare rening i sedimentationsdamm kunna avledas separat som opåverkat vatten utanför att belasta den övriga verksamhetens reningsanläggning.

Länsstyrelsen ifrågasätter att vatten från område markerat som ”naturmark 23 ha” leds in i verksamhetens reningsanläggning. Även för naturmarken bör vattnet kunna avledas separat utan att belasta verksamhetens reningsanläggning.

Utifrån synpunkterna ovan anser länsstyrelsen att i det fall tillstånd medges behöver tillsynsmyndigheten få delegation att besluta om utformningen av hur vatten avleds enligt vad bolaget har föreslagit.

Övriga synpunkter kopplat till miljöfarlig verksamhet

Ansökan behöver kompletteras med uppgift om s.k. periodisk besiktning av extern besiktningsperson avses ske som ett komplement till den ordinarie egenkontrollen. Då ansökan omfattar en stor verksamhet med flera olika delverksamheter är det motiverat med villkor om att periodisk besiktning ska genomföras.

Det kan noteras att bolaget inte anser att deponi och återvinningsverksamhet behöver tidsbegränsas. Samtliga delar av verksamheten behöver emellertid

tidsbegränsas för att en effektiv tillsyn ska kunna bedrivas. Länsstyrelsen yrkar därför att samtliga verksamhetsdelar ska tidsbegränsas vid ett eventuellt tillstånd.

Vattenverksamhet

Bolaget har i huvudsak tillmötesgått länsstyrelsen vad gäller tidigare framförda synpunkter och villkorsyrkanden.

Punkten g i sökandens yrkanden behöver specificeras. Ansökan med tillhörande MKB behöver kompletteras med följande punkter.

- En redovisning av påverkan på recipienterna söder om området med anledning av den minskade tillrinningen.
- En redovisning av vilka eventuella kompensationsåtgärder som vidtas för att kompensera för utfyllnaden.

Oaktat detta yrkar länsstyrelsen att följande villkor ska föreskrivas för vattenverksamheten i det fall domstolen meddelar tillstånd.

- a) Avrinnande vatten ska samlas upp i dikessystem för kontrollerad avrinning mot verksamhetens dagvattensystem.*
- b) De nya sträckorna ska grävas som torrfårar och vatten släppas på först när fåran är vegeterad.*
- c) Åtgärder ska vidtas för att begränsa grumlingen vid igenfyllnaden av de gamla diken.*
- d) Bolaget ska ge in ett kontrollprogram för vattenverksamheten till tillsynsmyndigheten senast 6 veckor innan vattenverksamheten påbörjas.*

Utveckling avseende sökandens yrkande g

Det saknas en samlad beskrivning av vilket vattenområde som ansökan omfattar.

Av yrkandet (punkten g) förefaller det som att sökanden enbart vill fylla ut ett vattenområde. Utfyllnad av vattenområden utgör vattenverksamhet oaktat om områdena periodvis står torra. Av naturvärdesinventeringen (Naturföretaget 2021) framgår att flertalet objekt är våtmarkspräglade och en utfyllnad av dessa kan således utgöra vattenverksamhet.

Av sökandens yrkande i punkten g) bör det därför framgå om den berör flera vattenområden inom verksamhetsområdet samt en ungefärlig uppskattning av den yta vattenområden som omfattas av utfyllnader. Detta bör ligga till grund för eventuella kompensationsåtgärder. Eftersom ansökan omfattar utfyllnad av våtmarker bör miljömålet ”myllrande våtmarker” belysas i ansökan.

Minskad avrinning söderut

Påverkan på recipienterna för den minskade avrinningen har inte beskrivits. Närmast ligger Fågglasjön som är ett övrigt vatten. Nedströms ligger vattenförekomsterna Länna kyrksjö och Penningbyån. Enligt sökanden minskar avrinningen söderut med ungefär 144 m³/dygn (0,04 m³/s). Enligt SMHI:s vattenwebb har Penningbyån en medelvattenföring på 0,55 m³/s vid utloppet från Länna kyrksjö.

Sökanden bör redogöra för påverkan av det minskade flödet i respektive sjö och vattendrag, i synnerhet under perioder med lägre flöden.

Kompensationsåtgärder

Av AFRY:s rapport ”Groddjursinventering vid Roslagskrossen, Norrtälje kommun (2022-07-14)” föreslås kompensationsåtgärder. Länsstyrelsen ser att detta vore lämpligt men detta har inte inkluderats i ansökan. Sökanden bör därför föra ett resonemang om lämpliga kompensationsåtgärder.

Villkorsförslagen

Villkorsförslag a och b överensstämmer med de försiktighetsåtgärder som föreslås i den tekniska beskrivningen och bör ingå som villkor för vattenverksamheten. Utöver dessa yrkar länsstyrelsen på villkor för att begränsa grumling vid utfyllnadsarbetet samt att ett kontrollprogram upprättas för verksamheten i god tid före verksamhetens start.

Naturmiljö/artskydd

I MKB:n framgår det förslag på åtgärder som planeras för att minimera påverkan på biologisk mångfald. Man har dock inte i ansökan nämnt någon av dessa åtgärder eller utformat några förslag på villkor som berör detta. Villkor bör dock specificeras och även omfatta eventuella skyddsåtgärder för att inte utlösa förbuden i artskyddsförordningen samt krav på kompensationsåtgärder för att minska påverkan på biologisk mångfald, naturvärden och skyddade arter.

I samband med tillståndsprövningen är det lämpligt att domstolen även bedömer verksamhetens förenlighet med artskyddsförordningen utifrån de skyddade arter som har noterats och som kan komma att påverkas. Utifrån underlaget instämmer länsstyrelsen dock i att verksamheten inte nödvändigtvis kommer påverka en gynnsam bevarandestatus för skyddade arter eller möjligheten att bibehålla berörda fågelpopulationer i tillfredsställande nivåer. Detta under förutsättning att vissa planerade skyddsåtgärder vidtas.

För att inte utlösa förbuden i artskyddsförordningen kan det också vara av stor vikt att planera och villkora vilken period på året naturmiljön tas i anspråk. Detta för att inte störa ev. häckning, reproduktion eller på annat sätt påverka skyddade arter.

I området söder om deponiområdet finns utpekade nyckelbiotoper, bl.a. gransumpskog. Enligt underlaget kommer dessa områden inte beröras och enligt planerade skyddsåtgärder kommer en skyddszon (minst 30 meter) bibehållas mot nyckelbiotoperna. Trots att en buffertzona upprättas mellan nyckelbiotoperna och verksamheten, kan omfattande markarbeten innebära en risk för negativ påverkan på den intilliggande naturmarken exempelvis genom påverkan på de hydrologiska förhållandena. Det är därför viktigt att verksamheten har detta i åtanke och att tillräckliga skyddsåtgärder/buffertzoner vidtas för att minska risken för påverkan på den intilliggande naturmarken som här avses att skyddas.

Ansökan behöver därför kompletteras med förslag på formulering av villkor för åtgärder i syfte att minimera påverkan på biologisk mångfald.

Enligt groddjursinventeringen (bilaga 15 till ansökan) framgår förslag om att anpassa sedimentationsdammar vid verksamheten för groddjur. Det är positivt att man utformar dammar för att gynna biologisk mångfald och groddjur.

Vidare konstaterar Länsstyrelsen att bolaget har åtagit sig att genomföra skyddsåtgärderna som har rekommenderats av AFRY.

I underlaget framgår att berguv häckar inom området och att häckningsplatsen ska fredas. Det är viktigt att en tillräcklig buffertzona fredas. Detta då även en påverkan som stör arten, särskilt under häckningsperioden, kan innebära en förbjuden störning.

Länsstyrelsen anser därför att det behövs ytterligare ett villkor enligt följande: *Vid häckning av berguv inom verksamhetsområdet ska förutom häckningsplatsen även en buffertzona runt häckningsplatsen fredas. Utformning av buffertzona ska ske i samråd med tillsynsmyndigheten.*

Länsstyrelsen vidhåller att det är rimligt att villkor utformas för att minska påverkan/störning på skyddade arter gällande vilken period på året naturmiljön tas i anspråk, så att avverkning av träd och markarbeten inte utförs under fåglars häckningsperiod.

Kulturmiljö/fornlämningar

Det saknas en beskrivning och förhållningssätt till de kulturmiljövärden som finns inom och i direkt anslutning till verksamhetsområdet. Inom och i anslutning till verksamhetsområdet finns fornlämningar, dvs. kulturhistoriska lämningar som är skyddade enligt 2 kap. kulturmiljölagen.

I samband med en arkeologisk utredning framkom ny fornlämning i anslutning till L2017:8027 (boplatssområde) inom den tidigare planerade återvinningsytan. Enligt vad som framgår av bolagets bemötande är återvinningsytan justerad utifrån fornlämningen och den ska därmed inte beröras. Hänsyn ska tas till både fornlämning och fornlämningsområde. Fornlämningsområde är det område som behövs för att bevara fornlämningen och ge den ett tillräckligt utrymme med hänsyn till dess art och betydelse (2 kap. 2 § kulturmiljölagen). Fornlämningsområdet till L2017:8027 i denna specifikt angivna del är genom klarlagt och såväl fornlämning som fornlämningsområde bör skyddas fysiskt genom en tydlig inhägnad på det sätt som sökanden anför.

Ett fornlämningsområde finns även kring den intilliggande fornlämningen L2013:7222 (grav- och boplatssområde). Denna lämning behöver också tydligt inhägnas så att skada på den, samt dess fornlämningsområde, inte uppkommer i samband med planerades markningrepp.

Alla typer av ingrepp på fornlämningar eller deras fornlämningsområden kräver tillstånd enligt 2 kap. 1 § KML.

Med anledning av ovanstående behövs ytterligare ett villkor enligt följande.
En avspärning ska upprättas mot fornlämningsområde L2017:8027 samt till fornlämningen L2013:7222 (grav- och boplatss).

Sevesoverksamhet

På grund av bolagets hantering av sprängmedel är anläggningen klassad som en Sevesoanläggning. Roslagskrossen är sedan tidigare en anmäld Sevesoverksamhet på den lägre kravnivån.

Bolaget har bifogat sin anmälan om Sevesoverksamheten från 2016. Av anmälan framgår vilka risker som verksamheten kan ge upphov till. Bolaget behöver se över riskerna och skicka en uppdaterad beskrivning av verksamhetens omgivning och de faktorer som kan ge upphov till en allvarlig kemikalieolycka eller förvärra följderna

av en sådan, inklusive omständigheter som kan innebära förhöjd risk för påverkan på omgivningen.

Ansökan behöver kompletteras med följande uppgifter.

- Ett uppdaterat handlingsprogram enligt lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor, som speglar den ansökta verksamheten.
- Mängden sprängmedel som kan komma att användas per år i verksamheten.
- En uppdaterad beskrivning av verksamhetens omgivning, risker och de faktorer som kan ge upphov till en allvarlig kemikalieolycka.

Ett uppdaterat handlingsprogram finns och en uppdaterad beskrivning av verksamhetens omgivning, risker och de faktorer som kan ge upphov till en allvarlig kemikalieolycka har inkluderats i detta dokument.

Övrigt

Länsstyrelsen vill informera om att det för närvarande finns flera klagomålsärenden som rör verksamheten vid Roslagskrossen. Ärendena berör sammanfattningsvis buller, utsläpp till vatten, avfallshantering och instängslingen av verksamhetsområdet. Ärendena är under utredning och något beslut har inte fattats.

Tidsbegränsning

Bolaget delar inte länsstyrelsens bedömning att alla delar av verksamheten behöver vara tidsbegränsade. Flera tillstånd som har tillkommit för inerta deponier inklusive återvinningsverksamhet inom länet på senare år har varit tidsbegränsade. Det är viktigt att också deponi- och återvinningsdelarna tidsbegränsas på grund av att verksamhetens stora omfattning kan medföra risker som inte kunnat förutses. Vidare kan det ske teknikutveckling inom behandlings- och reningsteknik samt tillkomna nya gränsvärden för t.ex. PFAS-ämnen som kan behöva reglering i framtiden. Det gör att det ändå är lämpligt att tidsbegränsa verksamheten. Det ska vidare inte vara möjligt att fortsätta med avfallsverksamheten utan en bortre gräns

efter det att täktverksamheten har upphört. Tidsbegränsning bidrar även till att säkerställa att verksamheten har aktuella villkor.

Periodisk besiktning

Länsstyrelsens vidhåller att ett eventuellt tillstånd behöver förenas med villkor om periodisk besiktning. Det behövs för att säkerställa en god egenkontroll mot bakgrund av att den sökta verksamheten kommer att ha en mycket större omfattning än den befintliga och större behov av utsläppskontroll.

Det behövs därför ytterligare ett villkor enligt följande.

En besiktning i syfte att kontrollera att verksamheten uppfyller sina villkor ska genomföras av opartisk besiktningsman minst vart tredje år.

Ekonomisk säkerhet

Bolaget har föreslagit att en ekonomisk säkerhet om 4,3 miljoner kronor ska ställas för fullgörande av efterbehandlingskyldigheten för verksamheten. Enligt länsstyrelsens bedömning är säkerhetsbeloppet för lågt satt i förhållande till den sökta verksamhetens omfattning. Det framgår inte heller hur beloppet har beräknats. Säkerheten ska täcka de åtgärder som behövs för att avveckla och efterbehandla alla delar av verksamheten. Bolaget behöver därför redovisa hur säkerhetsbeloppet har beräknats.

Mer om utsläpp av vatten inklusive utredningsvillkor

Länsstyrelsen delar bolagets syn att det är vattenmyndighetens uppgift att klassificera status. Det är dock inte vattenmyndighetens uppgift att tillhandahålla underlag i prövningar. Det är bolagets ansvar att redovisa kunskap om sin verksamhet och vilken påverkan verksamheten har på miljön. Då behöver man rent allmänt skaffa sig kunskap om recipienten. Det är i första hand verksamhetsutövarens ansvar att ta fram underlag till prövningen. I den aktuella prövningen finns det brister i kunskap om nivåerna av förorenade ämnen i recipienten vilket framgår av Länsstyrelsens tidigare yttranden den 20 april 2023 och den 15 december 2023. Samtidigt har den sökta verksamheten stor omfattning i

förhållande till recipientens storlek. Den sökta verksamheten, som omfattar både masshantering och deponering är även typiskt sett en sådan verksamhet som riskerar att sprida PFAS-ämnen.

Eftersom Kyrksjön har relativt lång vattenomsättning är den känslig för ökad belastning av näringsämnen och andra föroreningar. Sjön bedöms även vara relativt opåverkad vilket gör att den är känslig för punktutsläpp.

Förslagna utredningsvillkor och provisoriska villkor

Bolaget har föreslagit utredningsvillkor för verksamheten. När det gäller utredningsvillkor U1 föreslår bolaget att det i samråd med tillsynsmyndigheten och efter karaktärisering av vatten ska föreslås slutliga villkor för utsläppshalt som *årsmedelvärde* i utgående behandlat vatten. Därtill ska utredningen även innefatta hur PFOS- och PFAS-innehållande avfall kan identifieras och hanteras så att påverkan på vatten och vidare spridning minimeras.

Länsstyrelsen anser att det är olämpligt, innan utredningen är färdig, att fastställa att slutliga begränsningsvärden ska utgöras av årsmedelvärden. Länsstyrelsen är generellt tveksam till om årsmedelvärden är lämpliga som begränsningsvärden. Länsstyrelsen anser i stället att utredningen ska föreslå *lämpliga begränsningsvärden* utifrån varje parameter som bedöms behöva utsläppsregleras. Vidare anser Länsstyrelsen att utredningen även ska innefatta förslag till begränsningsvärden för PFOS och PFAS-ämnen. Därtill behöver även screening av förekomst av särskilt förorenande ämnen ingå i utredningen.

Förslag till villkor

I det fall mark- och miljödomstolen lämnar tillstånd till den sökta verksamheten lämnar länsstyrelsen följande synpunkter på villkoren.

Bolagets föreslagna villkor enligt yttrande den 29 januari 2024.

Villkor 8 om begränsning av spridning av damm från täktverksamheten - Länsstyrelsen anser att villkoret om begränsning av dammspridning även ska omfatta eventuell återvinningsverksamhet och deponering. Det vill säga hela verksamheten.

Villkor 15 om buller till följd av verksamheten – Länsstyrelsen anser att även eventuella bullrande verksamheter som ingår i återvinnings- eller deponiverksamheterna, det vill säga hela verksamheten, ska omfattas av begränsningen till att endast få bedrivas helgfria vardagar måndag-fredag kl. 06.00-18.00 med följande undantag. Under juni till och med augusti får dessa verksamheter endast bedrivas helgfria vardagar måndag-fredag kl. 07.00-16.00 och inte alls under veckorna 28–31.

Villkor 16 om buller från bolagets transporter längs väg 990 – Länsstyrelsen anser i stället för den föreslagna punkten om att den dygnsekvivalenta ljudnivån utomhus på uteplats inte får överstiga 65 dB(A) att villkoret ska formuleras så att nivåerna 55 dB(A) (ekvivalent) vid fasad respektive 70 dB(A) (max) vid uteplats ska tillämpas som begränsningsvärde.

Villkor 17 Avledning av vatten från verksamhetsområdet till recipient ska ske via damm utformad med oljeavskiljade funktion och därefter via översilningsyta. Vattenreningssystemets närmare utformning m.m. ska ske i samråd med tillsynsmyndigheten, se delegation. – Länsstyrelsen invänder mot att delegationen bara omfattar den närmare utformningen och anser att ordet närmare ska tas bort.

Villkor 22 En ekonomisk säkerhet om 4,3 miljoner har föreslagits - Länsstyrelsen anser att säkerhetsbeloppet ska kompletteras med den tillkommande kostnaden för att omhändertata avfall som lagras.

Prövotid U1 Länsstyrelsen anser att utredningen ska föreslå lämpliga begränsningsvärden i stället för årsmedelvärden. Vidare anser Länsstyrelsen att

utredningen även ska innefatta förslag till begränsningsvärden för PFOS och PFAS-ämnen enligt vad Länsstyrelsen har redogjort för under avsnittet Utsläpp av vatten inklusive utredningsvillkor.

I det fall domstolen meddelar tillstånd föreslår Länsstyrelsen följande ytterligare villkor

Nytt förslag på villkor

A. Schaktmassor som kommer från område som är förorenat med PFAS-ämnen får ej tas in på anläggningen.

Tidigare föreslagna villkor

B. Blandat bygg- och rivningsavfall får endast hanteras på täta ytor med uppsamling av dagvatten.

C. En avspärrning ska upprättas mot fornlämningsområde L2017:8027 samt till fornlämningen L2013:7222 (Grav- och boplatssområde)

D. Vid häckning av berguv inom verksamhetsområdet ska förutom häckningsplatsen även en buffertzona runt häckningsplatsen fredas. Utformning av buffertzona ska ske i samråd med Länsstyrelsen. (Villkoret är dock onödigt om bolaget åtar sig att freda en buffertzona i samråd med Länsstyrelsen.)

E. En besiktning i syfte att kontrollera att verksamheten uppfyller sina villkor skall genomföras av opartisk besiktningsperson minst var tredje år.

Vidare behöver ansökan kompletteras med förslag på villkor i syfte att minimera påverkan på biologisk mångfald.

Trafikverket

Det framgår av tillståndsansökan att bolaget överväger alternativ med att bekosta en gång- och cykelväg för att förbättra trafiksäkerheten längs med den delsträcka med sämst sikt och mest kurvor. Trafikverket vill understryka att verket inte kommer kunna prioritera anläggande av gång- och cykelväg. Om en annan aktör vill

anlägga, finansiera och sköta en gång- och cykelbana längs väg 990 är utgångspunkten att detta ska ske utanför vägområdet.

Trafikverket har tidigare genomfört en utredning för vägsträckan vid Frötuna kyrka, där förslag tagits fram för hastighetsdämpande åtgärder i form av tätortsportar. Åtgärderna finns med i Trafikverkets verksamhetsplan men kommer tidigast kunna beställas för utförande 2027.

Underhåll: Väg 990 är bärighetsklassad som BK1, men Trafikverket kan konstatera att vägen har brister i bärigheten med flera skador som har uppkommit från kontinuerligt slitage av tung trafik. Det finns därmed stor risk att vägen åsamkas fler skador med en ökad mängd tung trafik. Vägen har tidigare reparerats och ombesörjts i flera omgångar. Till följd av den låga trafikmängden på väg 990 har Trafikverket låg prioritering för större underhållsåtgärder. Trafikverket har i dagsläget inte planerat eller prioriterat en bärighetsåtgärd för vägen. I den trafik- och logistikutredning som tagits fram anges det att bolaget ska säkerställa att verksamhetens transporter inte medför att grus eller lera dras ut på väg 990. Detta genom att nyttja färast och vattenbad vid behov samt att utpassage sker via en 600 meter lång asfalterad väg. Trafikverket anser att föreslagna åtgärder är tillräckliga för att förebygga nedsmutsning av väg 990.

Hastighet: I trafik- och logistikutredningen står det att en översyn av hastigheten på väg 990 genom bostadsområdet i Rösa är påkallad samt att en sänkning till 50 km/h bedöms kunna vara en lämplig åtgärd. Trafikverket ser i grunden positivt på en hastighetssänkning till 50 km/h genom bostadsområdet Rösa i och med den ökade mängden tung trafik. Det finns dock svårigheter med att uppnå hastighetsefterlevnad vid en eventuell hastighetssänkning då trafikmiljön och vägutformningen inbjuder till en högre hastighet. Vägen har karaktären av en typisk landsbygdsväg med hastighetsbegränsning på 70 km/h och har goda siktsträckor. Därmed finns det risk att en hastighetssänkning inte skulle ha så stor inverkan i praktiken, om inte vägens utformning anpassas efter en lägre hastighetsgräns. Trafikverket har, som tidigare framförts, genomfört en utredning för vägsträckan

vid Frötuna kyrka, där förslag tagits fram för hastighetsdämpande åtgärder i form av tätortsportar. Åtgärderna finns med i Trafikverkets verksamhetsplan men ingen tidplan för genomförande finns ännu. I övrigt har Trafikverket inga planerade åtgärder på väg 990.

Geofencing: I och med att trafik- och logistikutredningen föreslår en sänkning av hastigheten på väg 990 från 70 km/h till 50 km/h, så har det även identifierats ett eventuellt framtida behov av så kallad geofencing för den tunga trafiken.

Trafikverket kan informera om att tekniken som möjliggör digital begränsning av fordons hastighet har en betydande potential för att påverka platser med låg hastighetsöverensstämmelse, samt sträckor där det är av extra vikt att upprätthålla en specifik hastighet. Det kan även vara aktuellt för platser där vägstrukturen inbjuder till hastigheter högre än de rekommenderade.

Implementeringen av digital hastighetszonering längs det statliga vägnätet sker genom samverkan och på initiativ av dem som genererar trafiken. Det innebär att de som trafikerar vägen ansvarar för de ekonomiska kostnaderna som tillkommer med införandet av digitala hastighetszoner. Trafikverket, som ansvarig för vägarna, kan erbjuda rådgivning och dela erfarenheter angående införandet och utformningen av dessa digitala zoner.

Användningen av digital hastighetsstyrning inom geografiskt begränsade områden ger transportköpare och transportörer möjlighet att ta ansvar för genomförandet av sina transporter. Det kan även generera positiva effekter för de som påverkas av den dagliga trafiken, såsom invånare i närområdet.

Kollektivtrafik: Trafik- och logistikutredningen redogör för förutsättningarna för kollektivtrafik och att det finns åtta hållplatser längs väg 990. Flera av dessa har bussfickor, men det finns också ett par körbanehallplatser utan ficka. Utredningen rekommenderar en översyn av hållplatserna samt behov av breddning av några bussfickor.

Trafikverket har tidigare påpekat att vägen har en högre standard trafiksäkerhetsmässigt i jämförelse med andra liknande vägar i regionen. Med tanke på lågt påstigandeantal, få antal avgångar och låg trafikmängd ser Trafikverket att åtgärder vid dessa hållplatser inte är prioriterat i dagsläget ur ett regionalt perspektiv.

Buller: Trafikverket har tagit del av den trafikbullerutredning som genomförts och anser att antagandena är rimliga. Det vill säga att kravet om 65 dBA ekvivalent ljudnivå vid bostadsbyggnads fasad uppfylls på alla fastigheter längs med Rösavägen även med ökad trafikmängd ifrån Roslagskrossen.

Trafikverket hänvisar i övrigt till sitt tidigare yttrande i samband med samråd.

Statens geotekniska institut (SGI)

SGI har valt att lämna synpunkter på den planerade deponin utifrån geotekniska aspekter samt mottagningskontrollen för avfall och villkor för utsläpp av vatten med speciellt fokus på PFAS.

Deponi för inert avfall: SGI har betonat vikten av en ändamålsenlig mottagningskontroll och konstruktionens stabilitet och risk för sättningar. Förutom SGI:s kartmaterial och redovisning av provgropar i geotekniskt PM har man inte haft tillgång till geotekniska undersökningsresultat. De har därför inte granskat om de utförda undersökningarna behöver kompletteras.

Det anges att främst leriga massor kommer att deponeras. Olika leror har olika hållfasthets- och sättningsegenskaper som förändras med tiden beroende på dränerings- och belastningsförhållanden. Hur uppläggnings av de leriga massorna kan utföras beror på områdets geotekniska förhållanden, vilken lera som ingår och vilka dränerings- och belastningsförhållanden som skapas.

SGI anser att Naturvårdsverkets Handbok 2004:2 ska följas vad gäller sättningar och geoteknisk stabilitet. Det finns därför ett behov av en plan för uppläggning med arbetsordning och kontrollplan. Arbetsordningen kommer att behöva omfatta avgränsningar av etapper (mäktigheter, lutningar och liknande) och etappvisa åtgärder (kompaktering, dränerande lager och liknande). Kontrollplanen kommer att behöva omfatta kontroll av utlagda massor (hållfasthet, sättningsegenskaper och liknande). Vägledning för beräkning av stabilitet i deponier finns i SGI:s information 19.

Mottagningskontroll: En ändamålsenlig mottagningskontroll är central för verksamheterna på en avfallsbehandlingsanläggning så att rätt avfall hanteras på rätt sätt.

Det är viktigt att mottagningskontrollen för avfall som ska deponeras i den inerta deponin fungerar eftersom miljöskyddsåtgärderna är mycket begränsade och för avfall som sorteras och bearbetas på anläggning innan de behandlade fraktionerna lämnar anläggningen för att användas på annan plats. Eftersom det är fråga om en deponi med inert avfall är kontrollen av avfallet extra viktig för att förhindra att avfallsanläggningen blir en källa till spridning av oönskade ämnen.

Avfallsanläggningar ska ses som resurser som kan användas för att påverka cirkulationen av olika material och ämnen i samhället och miljön samt för att avlägsna ämnen från dessa flöden vid behov. SGI uppfattar det som att stickprover ska tas inom den verifierade provtagningen. Detta är bra och bör utformas i samråd med tillsynsmyndigheten och ingå som en del i mottagningskontrollen.

Myndigheten vill speciellt uppmärksamma att det på senare år har framkommit att det sker en oönskad spridning av PFAS i miljön bl.a. från avfallshandling och deponier. Det är därför viktigt att mottagningskontrollen beaktar risken för förekomst av PFAS i alla material som tas in på anläggningen och speciellt i avfall som ska deponeras på en deponi för inert avfall och som ska behandlas på anläggningen och sedan säljas och användas externt. Detta för att minska risken för ett fortsatt spridande av dessa ämnen i samhället och miljön. I avsnitt 2.5 i den

tekniska beskrivningen anges att avfall som härrör från riskområden för PFAS ska vara provtagna för dessa ämnesgrupper relativt frekvent samt provfördelning efter lokal förekomst. Mark- och miljööverdomstolen har i dom den 29 oktober 2018 (M 3171-18) angett bl.a. att vid införsel av stora mängder massor är det svårt att säkerställa att samtliga massor som förs in i området faktiskt är rena. Även om målet gällde införsel av massor för efterbehandling av en grustäkt som angränsar till en grundvattentäkt anser SGI att tillståndet bör innehålla ett utredningsuppdrag under en provotid för att utreda hur PFAS-innehållande avfall kan identifieras, hanteras och lagras så att påverkan på vatten minimeras och för att förhindra att PFAS sprids vidare vid försäljning av förädlade massor (MÖD 2021:5). Det är upp till mark- och miljödomstolen att bedöma om ett krav på utredningsvillkor för identifiering, hantering och lagring av massor som innehåller PFAS är rimligt för Roslagskrossen som enskild verksamhetsutövare.

Villkor för utsläpp av vatten: Enligt ansökan föreslår bolaget (villkor 13) att avledning av vatten från verksamhetsområdet ska ske vida damm utformad med oljeavskiljande funktion och därefter via översilningsyta. Vattenreningssystemets närmare utformning m.m. ska ske i samråd med tillsynsmyndigheten.

Bolaget har föreslagit att frågan om vattenreningssystem och begränsning av utsläpp till vatten ska delegeras till tillsynsmyndigheten. I MÖD 2021:5 har domstolen konstaterat att endast villkor av mindre betydelse får delegeras. I detta fall rör det sig om utsläpp av PFOS som sedan 2013 är ett prioriterat ämne enligt vattendirektivet och som därmed ingår i bedömningen av den kemiska ytvattenstatusen. Utsläppet kan äventyra uppnåendet av fastställd miljökvalitetsnorm. Det kan därför inte anses vara fråga om ett villkor av mindre betydelse. Frågan om utsläpp av PFOS har i stället en nära koppling till frågan om verksamhetens tillåtlighet, eftersom utsläppet om det tillåts ske i recipient, kan komma att påverka uppnåendet av miljökvalitetsnormen för kemisk ytvattenstatus i de berörda vattenförekomsterna.

Vidare anges det faktum att verksamhetsutövaren inte har tagit tillräckligt många prover under provotiden inte bör vara ett skäl att hänskjuta villkorsfrågan till tillsynsmyndigheten. Det kan i stället leda till att provotidsförordnandet förlängs med stöd av 22 kap. 27 § miljöbalken för det fall ytterligare utredning kan bedömas vara motiverad.

SGI kan konstatera att den nya verksamheten kommer att innehålla en utökad återvinningsverksamhet och deponering av avfall. Vid omfattande hantering av stora mängder massor från olika områden kan det vara svårt att identifiera alla massor som är förorenade av PFAS. Mot den bakgrunden anser SGI att föroreningshalterna för utgående vatten bör regleras i villkor och att det också kan vara motiverat att undersöka förekomsten av PFAS i utgående vatten och möjligheter att rena utgående vatten från PFAS i ett utredningsuppdrag.

SGI vidhåller att föroreningshalter i utgående vatten bör regleras i villkor och att förekomsten av PFAS i utgående vatten bör utredas. Lakvatten från deponier innehåller ofta flera olika typer av PFAS, inte bara PFOS. Bolaget har i bemötande föreslagit utredningsuppdraget U1 och provisoriska föreskriften P1 och menar att man därigenom har tillmötesgått SGI:s synpunkter. SGI anser att det inte är nödvändigt att både PFOS och PFAS nämns i beskrivningen av utredningsuppdrag U1 och provisoriska föreskriften P1, om det inte finns speciella skäl för det. Detta då PFOS är ett av flera PFAS-ämnen. PFAS är alltså ett samlingsnamn för en mängd olika ämnen, som kan ha helt olika egenskaper.

Bygg- och miljönämnden i Norrtälje kommun

Bygg- och miljönämnden i Norrtälje kommun (nämnden) har anfört att ansökan behöver förtydligas och utredas vidare på flera punkter innan målet kan avgöras. I annat fall bör endast den del som avser fortsatt täktverksamhet tillåtas. Behovet av en ny deponi kan ifrågasättas då det redan finns andra deponier i närområdet och även anläggningar för sortering av avfall och återvinning.

Nämnden instämmer i länsstyrelsens yrkande om att samtliga delar av den tillståndssökta verksamheten behöver tidsbegränsas. Nämnden instämmer också i länsstyrelsens villkorsförslag om periodisk besiktning och att ansökan vad gäller utformning av verksamheten behöver kompletteras enligt vad länsstyrelsen har angett (punkt a-j). Nämnden delar även länsstyrelsens bedömning avseende brister gällande hantering av avfall för anläggningsändamål och tillstyrker det villkor som länsstyrelsen föreslagit ("Återvinning av avfall i anläggningsändamål ska anmälas och godkännas av tillsynsmyndigheten"). Vidare delar nämnden länsstyrelsens uppfattning gällande behovet av kompletteringar avseende behov och utformning av deponiverksamheten. Bolagets yrkande och behov av att ta våtmark i anspråk är olämpligt och visar att bolaget inte tillräckligt har utrett lokaliseringsfrågan avseende deponiverksamheten. Lokaliseringen, inkl. alternativa lokaliseringar, behöver utredas ytterligare. Bolagets redovisning av dagvattenhanteringen behöver förtydligas i enlighet med vad länsstyrelsen anfört (punkt a-f). Nämnden instämmer också i länsstyrelsens bedömning av att det finns behov av ett förtydligande avseende transporter. Det behöver förtydligas vilka hanterade mängder i anläggningens olika delar som i den sökta verksamheten motsvarar 400 transporter dagligen på väg 990. I övrigt vore det bättre att ange trafikrörelser per dygn som mått på transporter. Ansökan behöver, i enlighet med länsstyrelsens uppfattning, även kompletteras med en utredning av MKN i Kyrksjön samt föroreningsnivåer i dagvatten från verksamheten. Bolaget behöver presentera ett förslag till begränsningsvärden för den tillståndssökta verksamhetens utsläpp till vatten.

Nämnden har i övrigt anfört i huvudsak följande.

Buller

I handlingarna anges att mindre bullrandet moment såsom in- och utlastning kan komma att bedrivas under kvällstid, utanför ordinarie arbetstid. Närboende har haft synpunkter på att omfattande verksamhet och bullerstörning förekommer under tider utanför 06:00-18:00. Bolaget bör redogöra för samtliga moment som kan förekomma utanför ordinarie arbetstid samt utreda och bemöta framförda

synpunkter. Vidare framgår det inte tydligt av bullerutredningen om bolaget räknat med det buller som uppstår vid avbaning av berget och vid flisning.

Bolaget behöver komplettera ansökan med yrkanden avseende övriga tider för tillståndssökt verksamhet förutom vad som redovisats för vardagar mellan kl. 06:00-18:00. Bolaget behöver även redovisa bullerpåverkan på närliggande bostäder och bostäder längs med väg 990, med utgångspunkt från antalet transporter som uppkommer utgående från den sammantagna och maximalt tillståndssökta verksamheten.

Dammbekämpning

I MKB:n föreslås att vatten för dammbekämpning huvudsakligen ska tas ur sedimentationsdammen. Dammarnas syfte är dels att jämna ut flödet, dels att ha en tillräckligt långsam vattenomsättning för att partiklar ska kunna sedimentera innan vattnet rinner vidare mot recipienten. Dessutom ska dammarna fungera som kontrolldammar där prover kan tas för att övervaka verksamhetens miljöpåverkan. Eftersom uttag av vatten ur sedimentationsdammen kan medföra turbulens och sedimentflykt bör bolaget i stället ha separata dammar avsedda för dammbekämpning.

Transporter

För att säkerställa en hållbar trafiksituation på väg 990 föreslår bolaget att ingen enskild punkt av väg 990 får trafikeras av mer än 400 fordon/dag, avseende de tunga transporter som är kopplade till verksamheten. Förutsatt att verksamheten opererar med maximal kapacitet kommer den tunga trafiken på väg 990 att öka med cirka 800 %, vilket förväntas bidra till ökat slitage och tätare passager av tunga fordon. Trafikverket har bedömt att vägen i sitt nuvarande skick klarar den planerade maximala belastningsökningen. Nämnden ställer sig frågande till om utökningen av verksamheten är försvarbar med avseende på de tunga transportererna längs väg 990. Bolaget bör utveckla sitt resonemang kring varför just 400 fordon/dag skulle vara acceptabelt ur störningssynpunkt gentemot närboende.

Nämnden ifrågasätter även hur bolaget rent praktiskt kontrollerar att man inte överstiger 400 fordon/dag.

Bolaget behöver komplettera ansökan med den trafikmängd avseende tung trafik som bedöms uppkomma vid totalt tillståndssökt verksamhet samt den trafikmängd som bedöms uppkomma för respektive tillståndssökt delverksamhet, bl.a. avseende t ex täktverksamhet, mellanlagring och behandling av icke farligt avfall och användning av avfall i anläggningsändamål, motsvarande vad som angetts i tillståndsansökan under yrkanden (A-G, sid 1-2 av 22 tillståndsansökan).

Bolaget har angett att trafiken på väg 990 inte får överskrida 400 fordon/dygn avseende tunga transporter från den tillståndssökta verksamheten. Bolaget behöver redovisa hur detta kan föreskrivas utgående från miljöbalken, då de totala tunga transportererna för den totalt tillståndssökta verksamheten sannolikt skulle överskrida 400 tunga fordon/dygn.

Om bolaget vidhåller att verksamheten ska ge upphov till maximalt 400 tunga transporter per dygn, behöver yrkanden avseende den sammanlagda tillståndssökta verksamheten skala ner så att maximalt tillståndssökt verksamhet inte kan generera mer än 400 tunga transporter per dygn.

Anläggande av en kompletterande transportväg

En del av sträckan för den alternativa transportvägen mot sydost genom fastigheterna H och I passerar genom ett område med kalkbarrskog. Kalkbarrskog är en ovanlig och artrik naturtyp som vanligtvis hyser höga naturvärden. Vägsträckningen kommer också att gå genom ett sumpskogsområde som delvis kommer att behöva fyllas ut för att en vägetablering ska kunna genomföras. I området har de rödlistade fågelarterna duvhök och mindre hackspett påträffats. Om det blir aktuellt med denna nya transportväg ska en naturvärdesinventering göras. Påverkan på det rörliga friluftslivet bör också beaktas.

Bolaget har tagit upp att det kan finnas möjlighet till alternativ transportväg. Denna är dock inte anlagd och alternativet är i dagsläget enbart hypotetiskt då tillträde till mark för ny väg, tillåtlighet för vägbyggnation, kostnad och tidplan för när ny väg kan vara på plats saknas.

Sprängningar

Bolaget föreslår som villkor att ”Inför varje sprängning ska berörda inom en radie av åtminstone 1 km från tälten alltid informeras om tidpunkt för sprängning”. Med tanke på att närboende framfört synpunkter på att bolagets information/varningar i samband med sprängningar varit bristfälliga bör detta villkor kompletteras, exempelvis genom att information ska ges minst två dagar före planerad sprängning.

Dricksvatten

En brunnsinventering har genomförts för att säkerställa att alla dricksvattenbrunnar inom närområde identifierats och därigenom kan beaktas. I MKB:n anges att kontrollprovtagning av dessa innan, under och efter verksamheten ska säkerställa att verksamheten kan bedrivas utan negativ påverkan på vattenkvaliteten i brunnarna. Nämnden vill understryka vikten av att de närmast belägna brunnarna övervakas via både provtagning och mätning av grundvattennivåer samt att övervakningen startar innan den nya verksamheten påbörjas.

Beräkningar för dagvattenhantering

Eftersom regnstatistiken vid dimensionering av dagvattenanläggningar baseras på historiska nederbördsdata måste hänsyn tas till bedömningar av framtida öknings av nederbörden till följd av klimatförändringar. Detta hanteras genom att lägga på en klimatfaktor på de dimensionerande regnen. Nämnden ifrågasätter valet av klimatfaktor i dimensioneringsunderlaget som redovisas i den tekniska beskrivningen. I handlingarna anges en faktor 1,125 men i Stockholms län används normalt klimatfaktorn 1,250.

Bolaget behöver komplettera ansökan med bedömda mängder och halter av föroreningar utgående från den totalt tillståndssökta verksamheten. Samt redovisning av dimensionering för rening och hantering av dagvatten utgående från totalt tillståndssökt verksamhet.

Översilningsytans funktion

Översilningsytan är det sista steget i verksamhetens anläggning för rening av dagvatten. Översilningsytan föregås av sedimentationsdammar och oljeavskiljande utrustning. Av handlingarna framgår inte hur bolaget avser att sköta översilningsytan så att dess funktion tillförsäkras. Det framgår inte heller hur reningens effektivitet beräknas i relation till årstidsvariationer. Nämnden har inte tagit del av några tidigare analyser på utgående vatten från dagvattenanläggningen och saknar därför kännedom om vad tidigare uppföljningar av utsläppshalter påvisat.

Biologisk mångfald

Föreslagna åtgärder som redovisas i MKB:n för att minimera negativ påverkan på biologisk mångfald bör följas. Detta innebär att flytta redan död ved, spara äldre träd, upprätta en skyddszon mot nyckelbiotoper och den fuktigare mark som förekommer utanför deponiområdets södra del, freda häckningsplatsen för berguv och etablera lämpliga habitat för backsvala.

Konkreta åtaganden ska krävas från bolaget i stället för att nämna generella principer (exempel).

Naturvärden

Det framtida deponiområdet hyser en del naturvärden, främst i form av äldre hållmarkstallskog med naturvärdesklass 2. I dessa områden återfinns äldre tallar varav en del med hålrum. Hålträden kan även klassas som särskilt skyddsvärda träd. Dessa hållmarker bör bevaras. Nämnden noterar att exploateringsområdet har justerats något för att minska påverkan på de påträffade naturvärdena.

Deponering av massor som inte kan återvinnas och säljas

I MKB:n anges att bolaget avser utöka möjligheterna till avfallshantering, vilket kräver möjlighet till deponering av de massor som inte kan återvinnas och säljas. Nämnden ställer sig frågande till om denna hantering är godtagbar med hänvisning till vilken typ av avfall som får deponeras enligt 8 § förordningen om deponering av avfall. I bestämmelsen anges att avfall som har samlats in separat i syfte att förberedas för återanvändning eller materialåtervinning inte får deponeras.

Synpunkter på att avfall lagts på hög

Närboende har framfört synpunkter på att en hög innehållande betong- och byggrester, armeringsjärn, gummidäck, asfaltrester, tegelpannor m.m., successivt byggts upp inom krossområdet. Högen uppges vara placerad i linje med befintligt ”utlopp/fors/vattenfall! Från krossen i norr mot Kyrksjöns västra igenvuxna del. Närboende menar att detta indikerar att kontroll av inkommande material till anläggningen varit bristfällig. Nämnden förutsätter att närboendes synpunkter kring denna fråga utreds och bemöts.

Mottagningskontroller

Nämnden vill understryka vikten av att det ska finnas rätt kompetens och tillräcklig bemanning på anläggningen för att säkerställa att mottagningskontroll och riskvärdering blir korrekt utförd. Det bör även finnas en tydlig rutin för berörda avseende hur man avgör i vilka fall fältprov och analys på laboratorium ska göras och hur man hanterar avfallet under tiden.

Nyttja betong för att anlägga vägar inom verksamhetsområdet

Bolaget vill använda betong för att bl.a. anlägga vägar inom verksamhetsområdet. Nämnden vill framhålla att byggnader i betong före 1980 kan innehålla förhöjda halter sexvärt krom. Lakvätska från betong kan innehålla en hög halt sulfat samt vara väldigt basisk, vilket kan ge frätskador. Betongkross bör endast användas där den inte kommer i långvarig kontakt med vatten och därmed riskerar att laka. Eftersom det kan förekomma PCB i fogmassor mellan betongelement bör även betong provtas avseende PCB.

Användning av betongrester för att anlägga vägar inom verksamhetsområdet bör regleras i verksamheten genom att detta prövas av tillsynsmyndigheten efter anmälan till tillsynsmyndigheten.

Blandat bygg- och rivningsavfall

Sortering av bygg- och rivningsavfall ska normalt ske på den plats där avfallet uppkommer. Sortering vid källan minskar nedsmutsning och förorening av produkter som kan återanvändas. Bolaget bör förtydliga hur återvinning av fraktionen ”blandat bygg- och rivningsavfall” ska ske på ett säkert sätt. Blandat bygg- och rivningsavfall kan vara belastat med ett flertal olika föroreningar och avfallets ursprung är avgörande för hur hanteringen ska ske.

Avfall från sandfång

Avfall från sandfång anges som en fraktion i redovisningen av avfallskoder för återvinningsverksamhet. Enligt avfallsförordningen handlar det om avfall från sandfång från avloppsreningsverk. Det framgår inte mer precist var sanden kommer ifrån. Eftersom denna typ av sand oftast förekommer tidigt i reningsprocessen i avloppsreningsverken vill nämnden framhålla att det inte är ovanligt att slammet bidrar med lukt och en hel del organiskt material samt kan innehålla förhöjda tungmetallhalter.

Synpunkter från samhällsbyggnadskontorets planavdelning

Kommunens översiktsplan ger vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas. Nu gällande översiktsplan för Norrtälje kommun är översiktsplan 2040, dock bedömdes översiktsplanen efter senaste aktualitetsprövning 2018 vara så inaktuell att beslut togs om att ta fram en ny översiktsplan, översiktsplan 2050. Översiktsplan 2050 beräknas vara antagen vintern 2024/25. Utgångspunkten nu är ÖP 2040 och utvecklingsplan Norrtälje stad.

I ÖP 2040 hanteras frågor rörande täkter och deponier främst under näringsliv och miljö, hälsa och säkerhet. Eftersom verksamheterna har omgivningspåverkan

bedöms de även mot bakgrund av de i översiktsplanen utpekade utvecklingsstråken för bebyggelseutveckling.

Utvecklingsstråk med goda pendlingsmöjligheter: Området ligger inom ett i översiktsplanen utpekat utvecklingsstråk. Bebyggelseutvecklingen ska prioriteras till dessa områden då de har goda pendlingsmöjligheter, vilket stödjer en befolkningsutveckling som ger underlag för en kapacitetsstark kollektivtrafikförsörjning.

Då föreslagen verksamhetsutveckling medför omgivningspåverkan i ett utvecklingsstråk är det viktigt att påverkan inte är större än den behöver vara. Verksamhetsutvecklingens omfattning behöver därför visas vara i proportion med behovet. En ogenomtänkt verksamhetsutveckling kan här skada förutsättningarna för bebyggelseutveckling i berörd del av utvecklingsstråket.

Varför just denna omfattning av verksamhet är nödvändig ska vara motiverat för att utvecklingen kan bedömas förenlig med översiktsplanen.

Området är inte utpekat som ett område för miljöstörande verksamheter: I MKB:n står det på s. 18 att området i ÖP 2040 är utpekat som ett område för miljöstörande verksamheter. Detta stämmer inte. Vidare står det även att området inte betecknas som ett utvecklingsområde, vilket inte heller stämmer. Området är inom ett utvecklingsstråk i ÖP 2040.

Randområde Norrtälje stad: Området faller inom avgränsningen för Norrtälje stad utvecklingsplan (2004). I aktuellt område gäller användningen Randområde. Denna användning har ett ställningstagande: ”I randzonen har bebyggelsestrycket ökat. Bostadsbebyggelse inom delar av randområdet kan vara oförenlig med verksamheter i omgivningarna och behöva prövas i förhållande till dessa och till framtida behov av mark i stadens närhet. Kompletteringsbebyggelse i dessa lägen innebär dessutom ofta att kommunalt VA inte finns att ansluta till. Vidare kan det medföra krav på service och planeringsresurser. Inom randområdet bör endast sådan

bebyggelse tillåtas som har direkt betydelse för driften av befintliga verksamheter, främst för jord- och skogsbruk. Övrig bebyggelse ska prövas mycket restriktivt så att en långsiktigt lämplig utveckling inte försvåras för staden och randområdet som helhet." Då ärendet gäller utveckling snarare än drift av befintlig verksamhet bör ärendet prövas mycket restriktivt så att en långsiktigt lämplig utveckling inte försvåras för staden och randområdet som helhet.

Näringsliv: I ÖP 2040 under Näringsliv / strategier berg och täkt står följande.

"Områden med höga bevarandevärden från geovetenskaplig synpunkt ska så långt möjligt skyddas. Täkt och andra exploateringsföretag får endast komma till stånd om det inte påtagligt skadar områdets geovetenskapliga värden. I områden med pågående eller planerad täktverksamhet av betydelsefulla brytvärda förekomster av berg och naturgrus samt områden för återvinning, mellanlagring och deponi av schaktmassor ska täkt av bergkross och naturgrus fortsätta bedrivas. Verksamheter som påtagligt försvårar utvinning av berg eller grus eller hantering av schaktmassor på dessa platser ska undvikas. Kommunen vill underlätta för verksamheter med bergkross i syfte att hushålla med förekomster av naturgrus."

Aktuellt område är inte enligt översiktsplanen ett geologiskt värdefullt område. Dock behöver det ändå vara visat att åtgärden inte påtagligt skadar områdets geovetenskapliga värden.

Ställningstagandet om att befintliga täkter ska fortsätta bedrivas kan ge stöd för att utveckla verksamheten på ett sätt som underlättar framtida verksamhetsutövning. Då det på platsen finns en befintlig täkt bör det även fortsatt bedrivas sådan verksamhet i området och åtgärder som underlättar för en hållbar verksamhet är med det i åtanke positiv. Det som behöver beaktas är huruvida anläggandet av en deponi kan påverka utvinningen av grus och berg negativt, om så är fallet ger översiktsplanen vägledning att sådan verksamhet ska undvikas.

Buller: I ÖP 2040 står följande. *"Norrtälje kommun ska bland annat genom tillsyn, tillståndsprövning, planering med mera se till att de riktvärden för buller som gäller verkligen uppfylls."*

Det behöver således för att beakta översiktsplanen vara utrett att riktvärden för buller inte överskrids. Kommunen är restriktiv till en verksamhetsutveckling som

alstrar mer buller inom utvecklingsstråket då det kan försvåra framtida bebyggelseutveckling i goda pendlingslägen i kommunen. Behovet av att åsamka sådant buller behöver således motiveras utifrån det specifika behov denna omfattning av deponi- och täktverksamhet tillgodoser.

Miljöfarlig verksamhet: I ÖP 2040 står följande. *"Genom att följa rekommenderade skyddsavstånd för miljöfarliga verksamheter säkerställs en god bebyggd miljö för människor."* Ställningstagandet i översiktsplanen utgår ifrån att planera ny bebyggelse utifrån gällande skyddsavstånd men ska i detta ärende även innebära att erforderligt skyddsavstånd till befintlig bebyggelse och utvecklingsstråket för bebyggelseutveckling beaktas. Kommunen är restriktiv till att skapa ett utökat skyddsavstånd inom utvecklingsstråket då det kan försvåra framtida bebyggelseutveckling i goda pendlingslägen i kommunen. Behovet av ett sådant utökat skyddsavstånd behöver således motiveras utifrån det specifika behov denna omfattning av deponi- och täktverksamhet tillgodoser.

Transporter av farligt gods: I ÖP 2040 står följande. *"Transporter och transportanläggningar ska lokaliseras och utformas så att skadliga intrång i stads- och naturmiljön begränsas och så att de inte utgör hälso- eller säkerhetsrisker eller i övrigt är störande för miljön"*. Transportinfrastruktur som innebär intrång i naturmiljön ska begränsas. Om verksamhetsutvecklingen kommer innebära sådana intrång väger detta emot verksamhetsutvecklingens förenlighet med översiktsplanen. Kommunen är restriktiv till en verksamhetsutveckling som skapar ytterligare transporter av farligt gods inom utvecklingsstråken då det kan försvåra framtida bebyggelseutveckling i goda pendlingslägen i kommunen. Behovet av att skapa sådana volymer av transporter med farligt gods behöver således motiveras utifrån det specifika behov denna omfattning av deponi- och täktverksamhet tillgodoser.

Förorenad mark: I ÖP 2040 står följande. *"Innan all planläggning av ny exploatering bör riskerna för föroreningar undersökas. Sanering av förorenade områden bör ske innan ny eller ändrad markanvändning tillåts."*

Då föreslagen verksamhet ligger inom utvecklingsstråket för bebyggelseutveckling behöver risk för förorenad mark vara motiverad utifrån det specifika behov denna

omfattning av deponi- och täktverksamhet tillgodoser. Om tillkommande föroreningar kan försvåra framtida bebyggelseutveckling är detta negativt utifrån översiktsplanen. Varför just denna omfattning av verksamhet, och tillkommande risk för föroreningar, är nödvändigt behöver vara motiverat.

Gång- och cykelvägar: I ÖP 2040 står följande. *"Att ge cykeltrafiken goda förutsättningar främjar såväl miljön som folkhälsan. Det är således motiverat av många skäl att se till att cykelvägssystemen, dels internt inom våra orter, dels mellan orter när så är befogat, ges en funktionell utformning så att trafikanterna kan använda dessa på ett bekvämt och trafiksäkert sätt."* Då området enligt förslag skulle generera kraftigt ökade volymer av transporter för tung trafik, ser kommunen utifrån det som anges i översiktsplanen att det föreligger ett behov av trafiksäkra gång- och cykelvägar. Det förslag om en separerad gång- och cykelväg mellan Nodsta och korsningen Roslagsleden-Rösavägen som är med i underlaget bedöms som en positiv lösning och en god kompensationsåtgärd. Kommunen åtar sig inte i och med detta att ansvara för driften av en sådan gång- och cykelväg.

Ekologiskt känsliga områden: I ÖP 2040 står följande. *"I tillståndsgivning, planer och projekt i ett ekologiskt särskilt känsligt område ska konsekvensbedömning ske med avseende på hur det ekologiskt särskilt känsliga området påverkas."*

Som exempel på ekologiskt känsliga områden nämns våtmark och sumpskog.

I kommunens miljö- och klimatstrategi står: *"Ekologiska värden i ekologiskt känsliga och/eller värdefulla mark- och vattenområden ska alltid värnas och vid tillsyn, tillståndsprövning, förvaltning, planering och exploatering inte påverkas negativt."*

Av detta följer att den föreslagna påverkan på det ekologiskt känsliga området inte är förenlig med kommunens gällande styrdokument. Således bör verksamhetsutvecklingens omfattning motiveras mer utförligt för att inte åsamka onödig negativ påverkan.

Slutliga överväganden

Nämnden har yrkat att tillståndet ska tidsbegränsas för samtliga verksamhetsdelar vid ett eventuellt tillstånd. Nämndens har därmed ställt sig bakom länsstyrelsens synpunkter och vill särskilt påtala att verksamheten på grund av innehåll och

omfattning kan orsaka risker och skador på omgivningen som inte har kunnat förutses.

Omfattningen på den sökta verksamheten är påtagligt större än i dagsläget för samtliga ingående delar. Nämnden anser inte att de utförda utredningarna tagit hänsyn till verksamhetens omfattning och påverkan totalt sett och anser därför att omfattningen behöver skalas ned och begränsas för att tillstånd ska kunna medges, alternativt att enbart bergtäktsverksamheten medges.

Nämnden vill i synnerhet påpeka att frågorna om buller och ökade transporter till och från anläggningen samt påverkan på recipienten Kyrksjön är bristfälligt utredda. Frågan om transporter borde även ha belysts bättre med hänsyn till att det förekommer och har förekommit många klagomål på transporter och buller från de närboende.

Vidare förefaller föreslaget säkerhetsbelopp vara för lågt satt i förhållande till den sökta verksamhetens omfattning. Beloppet behöver därför ses över.

P.G.

P.G. har, som det får förstås, motsatt sig ansökan. Han har i huvudsak anfört följande.

En utökad verksamhet skulle förstås innebära bullerstörningar och miljöpåverkan samt vara förödande för de höga naturvärden som finns på platsen. Utöver dessa uppenbara konsekvenser skulle den utbyggda verksamheten få konsekvenser för de boende utmed väg 990.

Väg 990 är redan i dag hårt trafikerad av tunga transporter, främst till och från den befintliga verksamheten på Roslagstippen men också till Nodstatippen och andra verksamheter i Norrtäljeområdet, till vilken väg 990 utgör kortaste färdväg.

Lastbilar med släp, tungt lastade med exempelvis schaktmassor, krossmaterial och avfall trafikerar vägen från tidig morgon till sen eftermiddag. Att som boende utmed vägen till exempel hämta posten eller köra ut från sin infart är inte sällan förenat med stor risk, då flertalet lastbilar dessutom håller en hastighet som inte är anpassad för vägens bristfälliga standard eller omgivande bebyggelse.

2018 beviljade mark- och miljödomstolen tillstånd till deponi och återvinning vid Nodstatippen (M 7120-17). Tillståndet omfattade bl.a. deponering av fyra miljoner ton inert avfall, till och med år 2037. Den utökade verksamheten beräknades medföra en ökning med 67 tunga transporter per dag, enkel väg. Domen överklagades och i sin dom den 16 juni 2020 (M 7042-18) avslag Mark- och miljööverdomstolen tillståndsansökan. Domstolen konstaterade bl.a. att verksamheten skulle innebära ”höga maximala ljudnivåer och kraftigt ökande lastbilspassager” och att invändningarna om buller och tillfartsvägar ”förstärker domstolens uppfattning att Nodstatippen inte är lämpligt lokaliserad”.

Den utökade verksamhet som nu planeras på Roslagskrossen, vars infart ligger bara en dryg kilometer västerut från Nodstatippen på väg 990, liknar till stor del den som skulle anläggas på Nodstatippen – med skillnaden att verksamheten på Roslagskrossen planeras bli betydligt mer omfattande. Den deponi som företaget vill anlägga på skogsmarken strax söder om Oppsjön ska t.ex. kunna ta emot nio miljoner ton deponimassor, alltså mer än dubbelt så mycket som deponin på Nodstatippen. Trafiksituationen vägdes in i bedömningen av att Nodstatippens lokaliseringen inte var lämplig. Att Rodenåkarna inte förfogar över något område som skulle vara mer lämpligt för den planerade verksamheten kan inte anses vara ett skäl för att godkänna den tänka lokaliseringen och omfattningen av verksamheten.

Det är inte svårt att inse att detta kommer att få mycket negativ påverkan för fastigheter utmed väg 990 mellan Rösa trafikplats och länsväg 276, varav många är bostäder belägna i direkt anslutning till vägen. I PM redogörs för olika scenarion när det gäller ökningen av tunga transporter längs vägen. Det scenario som

beskriver den lägsta ökningen innebär ändå att mängden tunga transporter skulle öka med 210 procent jämfört med Trafikverkets senaste mätning, som gjordes 2012. Detta scenario skulle dock kräva att en helt ny tillfartsväg till området byggs genom skogen från länsväg 276 söder om Lönsvik, något som i sin tur skulle innebära en trafikökning även på den vägen.

I PM redogörs också för scenarier som innebär betydligt fler tunga transporter på väg 990. ”Worst case-scenariet” talar om nära 400 transporter per dag, under förutsättning att in- och utgående transporter sker åt olika håll på Rösavägen. Det skulle innebära över 30 transporter i timmen, eller en varannan minut., under de verksamhetstider som anges. En högre medellast per bil skulle minska antalet transporter, men det skulle likväl innebära att den tunga trafiken skulle öka med över 400 procent på vägsträckan. Dessutom kan transporter både kvälls- och nattetid inte uteslutas, vilket skulle innebära ytterligare störningar för boende.

De senaste åren har flera nya fastigheter byggts utmed och i nära anslutning till väg 990, och förhandsbesked finns för ytterligare bostadsbebyggelse. Rösa och Nodsta har ett läge som lämpar sig mycket väl för pendling både till Norrtälje, Stockholm och Uppsala. Det är därför sannolikt att ytterligare bostäder kommer att byggas utmed väg 990 de närmaste åren. Redan i dag finns cirka 60 bostadsfastigheter i direkt eller nära anslutning till vägen. På många fastigheter bor barnfamiljer.

Flera gånger har frågan om hastighetsbegränsning till 50 km/h genom Rösa väckts, utan att få något gehör hos Trafikverket. Att nu bygget av en gång- och cykelväg ska ”utredas” är glädjande, men en sådan måste förstås vara beslutad, projekterad och färdigbyggd innan det kan bli aktuellt att utöka verksamheten vid Roslagskrossen. Det framgår inte på vilket sätt frågan utreds. Han har inte blivit kontaktad av Roslagskrossen i fråga om detta. Gång- och cykelväg kan bli aktuell i höjd med Kyrksjön, men bolagets egen trafikutredning slår fast att även sträckan genom Rösa är ”bitvis krokig och kuperad” och innehåller anslutningsvägar från intilliggande fastigheter. Beaktas bör också gång- och cykeltrafiken till och från

Rösa trafikplats, med hållplats för bl.a. bussar mot Stockholm och Uppsala, som torde vara minst lika stor som motsvarande trafik till Norrtälje.

Att en utökning av verksamheten inklusive den extremt stora ökningen av antalet tunga transporter som planeras skulle innebära ökade störningar och faror för boende utmed vägen torde vara odiskutabelt. Av ansökan framgår också att transporter kvälls- och nattetid inte kan uteslutas. Vad en 400-procentig ökning av den tunga trafiken skulle innebära i form av ökat buller, olycksrisk och miljöpåverkan, både direkt och indirekt, vill de inte ens tänka på. Eftersom den tunga trafiken på väg 990 kommer att öka högst markant innebär det per automatik en ökad olycksrisk då ett flertal fastigheter har infart direkt från vägen. Går det ens att bo invid en väg som konstant trafikeras av tät, tung trafik från tidig morgon till kväll. Å andra sidan: Blir en fastighet intill en väg där hundratals lastbilar varje dag dundrar förbi så att fönsterrutorna skallrar över huvud taget säljbar. Risker för sänkta marknadsvärden är uppenbar och ofrånkomlig.

Sammanfattningsvis hoppas och utgår de från att trafikfrågan på allvar tas i beaktande inför ett beslut om eventuell utökad verksamhet på Roslagskrossen. Dessutom torde det vara självklart att i bedömningen också väga in att ansökan om en mindre än hälften så stor planerad deponianläggning belägen bara någon kilometer bort, fick avslag i hög rättslig instans så sent som förra året – bl.a. med hänvisning till transportproblematiken.

J.H. och T.L.

J.H. och T.L. har yrkat att bolagets ansökan ska avslås och även yrkat att den pågående verksamheten ska avvecklas. Alternativt har de begärt att ansökan ska avvisas eftersom flera nödvändiga förutsättningar för ansökan inte uppfyllts.

Trafikfrågan är en mycket kritisk framgångsfaktor för bolagets verksamhet. Väg 990 (Rösavägen) som är tillfartsväg, är sedan länge underdimensionerad för en så omfattande tung trafik. Krossen har bekräftat detta i flera dokument och Mark- och

miljööverdomstolen konstaterade detta i sin dom om nedläggning av Nodstatippen. Vägen saknar på långa sträckor vägren för gående och cyklister, med branta slänter, bergväggar och flera hundra meter stålbalkar dikt an mot vägen.

För de närboende är trafiksituationen mycket besvärande och vägen upplevs ofta som obehaglig av fotgängare och cyklister. Vid passage av de tyngsta ekipagen, direkt farlig. Tillåten hastighet är 70 km/h. Krossen anger vägbredden på Rösavägen till 6,5 meter men en mätning med tumstock i Nodsta by visar att bredden är mellan 5,5 och 5,7 meter inom med vit färg markerad körbana. Vägren saknas i praktiken på långa sträckor av vägen. Lastbilarna, som successivt blir större och större, mäter ofta över 25 m på längden. De väger upp emot 64 ton. Fordonsbredden är cirka 2,6 m (exklusive backspeglar) och är cirka 4 meter höga. Det innebär att hela körfältet upptas av passerande fordon. Fotgängaren/cyklisten har därmed inte den ”egna yta” som behövs. Två tunga lastbilar kan i praktiken inte mötas samtidigt som en cyklist eller fotgängare passerar. Att godkänna en ökning av den tunga trafiken med hundratals procent framstår som absurt. Att obehaget inte bara är känslor och rädsla bekräftas av en tragisk dödsolycka som drabbade ett par boende i området. På olycksplatsen är vägen kantad av dubbla stålbalkar och är helt utan vägren.

Dessa fundamentala problem i trafik, transporter och buller bekräftas av Krossen i samrådsdokumentet. Krossen föreslog därför att vid en kommande expansion skulle utgående transporter efter lastning tvingas att inte återvända i den riktning de kom ifrån. De skulle tvingas fortsätta åt andra hållet. Detta skulle enligt Krossen halvera ”trycket”. Vansinnet i kalkylen påpekades för Krossen: Bilarna skulle ju därmed efter lastning tvingas fortsätta från Krossen åt fel håll för att efter dubblad körsträcka vända om och återvända via den parallella motorvägen E18. Åtgärden skulle således inte leda till påstådd halvering. Tvärt om en fördubbling av redan befintligt tung trafik. Denna fördubbling av transportvolymen skulle därefter appliceras på Krossens planerade expansion om flera hundra procent av tunga transporter. I samrådshandlingarna nämner Krossen i ett scenario, en trafikökning

med över 800 %. Krossen erkände senare i ett mejl att det nog blev lite fel i förslaget till trafiklösning.

I ansökan har Krossen, efter närmare ett och ett halvt års betänketid, presenterat en ny lösning och utfäster sig nu att ”säkerställa att inte fler än 400 tunga transporter/dag får passera någon enskild punkt på väg 990”. Detta är häpnadsväckande. Krossen kan bara styra över egna transporter. Bolagets skrivning är också vilseledande eftersom den kan få läsaren att tro att det handlar om 400 transportrörelse men i själva verket är det 800. Krossen lämnar genuint felaktiga beskrivningar av trafiksituationen. Krossen gör ett nummer av regeln om max 400 passager per dag men detta skulle generera enorma trafikökningar. Krossens möjligheter att styra kunderna är en dröm. Hur skulle detta kunna kontrolleras och säkerställas. Krossen talar också om ”tung transporter” men det är oklart vad som menas. Det finns ingen skarp definition av detta. För övrigt tror det att tomlass från verksamheten inte räknas in i maxregeln trots att tomma lastbilar ofta bullrar mer än fyllda, De allt vanligare trippellasterna (dubbla släp) blir allt vanligare och kan leda till att en lastbil transporterar större volymer och krossens kalkyl klaras. Störningen per fordon ökar dock kraftigt. Trafik med containrar som hyrs ut kanske inte är medräknade heller men bullrar mer än gruslass och kanske påstås vara ”icke tunga transporter”.

Krossen verkar utelämna övrig affärsverksamhet (förutom bergshantering, återvinning och deponi). Dessa transporter som inte redovisas i ”dygnsregeln” består bland annat av omfattande containerhantering/uthyrning och hantering av snömassor och flis m.m. (Krossens hemsida). Många tunga transporter till och från Krossens område sker också genom affärspartners/hyresgäster. En verksamhet som ökat starkt under senare år. Mycket talar för att denna trafikvolym inte medräknats inom takregeln, max 400 passager heller. Andra tunga transporter på vägen än Krossens redovisas inte och fångas förstås inte av något dygnstak. Den verkliga och samlade trafiksituationen på Rösavägen måste dock vägas in i ett samlat samhällsperspektiv. Rösavägen är avlastningsväg för E18 och blir momentant (olyckor, vägarbeten etc) oerhört högt belastad, med köer i timal.

Transportvolymerna från färjetrafiken i Kapellskär har också ökat mycket starkt under senaste åren.

De ifrågasätter om bolagets skyldighet att genomföra samråd med markägare och boende verkligen kan godkännas när ursprungligt förslag blivit obsolet och ersatt med något helt annat.

Bolaget har tidigare angett att ”genom en uppdelad transportrutt med inkommande transporter åt ett håll och utgående åt ett annat håll, kan denna belastning halveras”. Det är tveksamt om detta kan påtvingas åkarna och om det skulle tillämpas i praktiken. Vem ska kontrollera efterlevnaden. Även om en väg skulle byggas söderut kan de inte tro att åkarna skulle acceptera att åka mycket långa omvägar för att tillfredsställa bolagets villkor.

Trafik mäts ofta som passager genom ett dygnsmedelvärde. Dessa 800 tunga transporter skulle huvudsakligen äga rum under Krossens öppettider (06-16), dvs. under 10 och inte 24 timmar.

Om transportrörelserna skulle regleras på det sätt som bolaget utfäster sig skulle det utgöra ett starkt incitament för större ekipage. Om den extrema ökningen av antalet tunga transporter ska reduceras kommer successivt allt fler laster ske med lastbilar med dubbla släp. Dessa bullrar mer och stör mer för gående, cyklister och närboende m.fl.

Hur stor andel av trafiken som ökningen till 800 skulle vara är svårt att veta. Krossen har själv beställt en buller- och trafikutredning som nämner ett dygnsnitt på 342 bilar totalt, stora som små. Bullerutredningen beräknar antalet ”transportdagar” till 250 per år. Det skulle vara i närheten av sanningen om Krossen skulle stoppa uttransporter under semesterperioden, men det gör man inte. Därmed tillkommer flera transportveckor.

Eftersom urvalet av fakta i bolagets bullerutredning visade många felaktigheter kontrollerade de utredningen genom kontakt med Mätkonsulten. Det visade sig då att:

- Bullerutredaren inte varit i närheten av Rösavägen med någon fysisk mätning, trots det intryck som gavs.
- Rapporten hade skapats genom att kombinera schabloner, kartor, antaganden och databaser till summor och mycket skarpa värden.
- Det är en enklare teoretisk kalkyl där tre datamängder körs ihop och blir en beräkning, och vad värre är – en prognos. Trafikmätningarna som utgör indata är gjorda för 12 år sedan är gravt inaktuella. Det är missvisande att ange att trafikdata kommer från 2022.
- Avstånd till husen utmed Rösavägen mättes med kartor.
- Bullret kalkylerades med schabloner av typen ”tung lastbil” bullrar så här mycket och ”liten” så här mycket, på så här stort avstånd.
- Mycket tunga lastbilar, som är vanliga och blir allt vanligare, tycks helt bortglömda.
- Ett dygnsmedeltal om 342 transporter per dygn skulle innebära 14,25 per timme och 0,24 per minut. Enkla överslagskalkyler visar att detta är falskt. Bara de boendes transporter av sig själva till och från arbeten m.m., skulle generera mer än hälften av denna trafik om uppgiften vore sann.
- Om antalet vore representativt över året, skulle kalkylen från januari 2022 dessutom behövt ta hänsyn till att mätperioden inföll under ferie/helgperiod och under utpräglad lågsäsong.
- Rapporten påstår att maxgränsen buller om 55 dBA underskrids på hela vägen och hela dygnet.
- Rapportens bullervärden påstås till och med ge acceptans för befintliga och framtida utvidgade verksamheter och trafikvolymen till år 2040.
- Bullervärdena tycks dessutom helt bortse från de väsentligt starkare bullernivåerna från den intilliggande E18. Frånvaron av bullermätning eller bullerkalkyl från E18 är ett stort problem. De som bor utmed Rösavägen bor mellan två vägar och har betydligt större bullerstörningar.
- Bullervärdena bortser också från starkt trafikbuller som genereras i östra delen från motorvägspåfarten från Görle industriområde, Kapellskär, och den tungt trafikerade vägen från Åkersberga etc. (Kustvägen).
- Kanske allra värst är den finstilta formuleringen ”från bergtälten”. Det visar sig då att Krossen genom sin beställning och indata till Mätkonsulten endast redovisat ”tung trafik” som är hänförlig till själva ”bergtälten”.

Av Krossens egen hemsida framgår ju att de erbjuder/genererar mycket annan tung trafik: Mottagning och återvinning av schaktmassor, mottagning och återvinning av asfalt, mottagning av snömassor, mottagning och återvinning av färskbetong, mottagning av byggnadsfyllning, mottagning av rivningsmaterial, containeruthyrning, flistransporter, timmertransporter m.m. 400 transporter från Krossen blev snabbt 800. Därefter dramatiskt många fler efter tillägg från Krossens

övriga verksamheter, Därtill omfattande tunga transportmängder genom andra transporter på vägen. Som om det inte vore nog tillkommer därefter bullret från de mångdubbelt fler och bullrigare transporter på E18.

I sin ansökan anför bolaget att en förutsättning för att så stora mängder ska kunna hanteras är att den nya transportvägen anläggs. En ny jättesatsning presenteras som skulle innebära byggandet av en helt ny väg från Krossen mot söder. Genom strandängar, betesmarker och kulturlandskap. Ytterligare ett stort vägprojekt i ett kluster av övriga tungt belastade vägar. Den nya vägen skulle logiskt sett behöva vara bredare än Rösavägen och således bli större och bättre. Vägprojektet presenteras i vaga och korta, svepande formuleringar trots att det vore ett jätteprojekt, såväl ekonomiskt som tekniskt. Bolaget skriver också att om vägen inte skulle visa sig vara möjlig ska verksamheten ändå tillåtas. Detta är inte acceptabelt och ansökan borde återförvisas till sökanden. Skattebetalarna och domstolen borde inte tvingas avsätta resurser för en sådan vild chansning från bolagets sida.

Krossen nämner att vägbyggandet förutsätter att bolaget får tillgång till den mark som krävs. Krossen har dock under flera år haft möjlighet att undersöka dessa förutsättningar men trots det inte presenterat någon information om rådighet över relevanta markområden. Tankar om att följa befintlig kraftledningsgata kan skönjas, men inte mer. Att markägare skulle acceptera att sälja mark i kulturlandskapet och få den egna omgivningen förfylad, bullrig, damning och den egna friheten beskuren är inte trovärdigt även om de skulle få bra betalt. Ingen information tyder på annat. Enligt uppgift under hand från professionella aktörer skulle den nya och helt privata vägen bli 4 km lång från Kustvägen (276) fram till deponin. Vägen skulle behöva klara transportvikter över 64 ton och bli minst 8 meter bred och klara längder på ekipage över 25 meter. Vägen skulle vad gäller bärighet behöva dimensioneras för flera hundra procents större transportmängder än redan högbelastade Rösavägen. Kostnaden är svår att beräkna men enligt uppgift är det inte möjligt att underskrida 10 000 kr/kvm. Detta skulle innebära en kostnad om minst 320 miljoner kronor. Om Krossens verksamhet ska avslutas efter 20 år blir avskrivningskostnaderna mycket höga. Krossen måste också sköta och ansvara för sin privata väg under överskådlig

framtid. Om en så stor väg skulle byggas blir konsekvenserna för närboende liksom djur- och naturliv i ytterligare ett väderstreck och miljökonsekvenserna i vid mening närmast förfärliga. Vägen skulle i praktiken skära av hela landskapet från Rösavägen och E18 i norr och ner till Kustvägen i söder.

Bortsett från själva vägbyggandet och tillståndsprocessen måste konsekvenserna av de nya transporterna belysas. Den mycket omfattande trafiken från väster till Krossen går i dag från E18 in på Rösavägen. Den nya trafiken, som inte får komma in på Rösavägen, måste då i framtiden passera på E18 mot öster och därefter svänga av mot Kustvägen (276) och möta och passera inkommande västlig motorvägstrafik på E18 från Rådmansö. Förbi belastade utfarter från Rösavägens östra utfart och hela Görle industriområde. Därefter åka på smala väg 276 ett par kilometer. Efter det svänga till höger och åka på den nyanlagda vägen för in- och utlastning vid deponin. Konsekvenserna blir

- Att den nya vägen inte skulle avlasta Rösavägen, som ju förväntas öka sina transportvolymmer, även om ny väg skulle komma till stånd.
- Att dessa transporter först går cirka 7 km på motorvägen med ökat buller för de befintliga närboende. Motorvägspassager hörs mer pga. väsentligt högre farter.
- Att trycket på det redan ansträngda klustret av på- och avfarter från Rådmansö och Görle industriområde m.m. förvärras kraftigt.
- Att stora nya transportvolymmer tillkommer på den smala Kustvägen flera kilometer.
- Att helt nya transportvolymmer därefter skulle passera genom kulturlandskapet på den nya vägen. Boende i omgivande bostadsområden skulle sålunda drabbas av nya trafik- och bullernivåer som är flera hundra procent mer än vad som nu gäller på Rösavägen.
- Att efter på-/avlastning ska lastbilen åka tillbaka samma väg. Samma buller än en gång. Till saken hör att alternativet att återvända mot söder på Kustvägen inte existerar eftersom den är mycket olämplig och tvärförbindelser västerut mot E18 inte existerar.

- Att den sålunda geografiskt snurrande resan blir förlängd med sammanlagt klart mer än 2,5 mil för varje lass.

Sammanfattningsvis bedömer de att vägprojektet som olämpligt och sannolikt orealistiskt i ett såväl företagsekonomiskt som samhällsekonomiskt perspektiv. Givet de förutsättningar som angetts av Krossen. Förutsättningar för ansökan faller därmed, även om Krossen påstår sig vilja bygga. Om domstolen inte skulle besluta om nedläggning av Krossen borde en alternativ vägdragning analyseras. I stället för 4 km väg söderut till en mottagande, inkapabel väg 276 bör en ny, kortare väg norrut från Rösavägen till E 18 analyseras.

Bolaget nämner också tanken på att bekosta en gång- och cykelväg. Förslaget är märkligt även om en sådan väg vore i högsta grad önskvärd. Frågan är också om fotgängare och cyklister skulle våga och vilja använda en ny cykelväg bara för att man kommer en meter ifrån nuvarande vägbank. Bolagets resonemang om att anlägga en cykelväg från krossen till Norrtälje skulle handla om en cirka 4 km ny gång- och cykelväg. De förstår inte varför närboende utmed den 3 km långa sträckan västerut från krossen på Rösavägen därmed inte skulle få någon cykelväg. Rösavägen är ju 7 km lång. Hade det funnits förutsättningar för en cykelväg hade det varit bra men de uppfattar detta som icke seriöst.

De kan i allmänna ordalag instämma i kommentarerna från Trafikverket. Trafikverket försvarar Rösavägen som fungerande för den trafik som den avsetts för. I teknisk mening kan vägen bära fler transporter. De instämmer och påminner om att de inte klagat på själva vägbanken. Deras klagomål har gällt bolagets ökande transport- och lastvolymmer som uppstått succesivt sedan mitten av 80-talet. OM krossen läggs ner skulle trafiksituationen bli acceptabel. Dessutom ytorna utanför och i anslutning till vägbanken. Det handlar om buller, damm, smuts, stenskott, slipstream, trafiksäkerhet, risker och starka upplevelser av obehag och bristande trygghet och säkerhet, mm. Mest tydligt är Trafikverket när det totalt dömer ut tanken på uppförande av en cykelväg. Trafikverkets acceptans av ökad trafik, bygger på bolagets yttrande, på indata om transporter som lämnats till dem av

bolaget. Med tanke på de sifferuppgifter de sett från bolaget föreslår de att länsstyrelsen begär in kopia av den skrivelse som bolaget lämnat till Trafikverket under samrådet. Där har de förhoppningsvis beskrivit och definierat sina planer.

De har föreslagit länsstyrelsen att bolaget som kompensation för 37 års buller ska uppföra en bullervall mot E18. En sådan vall skulle starkt reducera obehaget från buller för de närboende. Trots proteser har en slutavverkning av skog centralt i området skett, vilket har medfört reducerad bullerdämpning.

De har gjort egna enkla ljudmätningar med professionell utrustning av faktiskt buller (februari 2023) vid vägen. Personbilar genererade cirka 80-85 dBA vid vägbanken. Större lastbilar 90-95 och större ekipage med dubbla släp etc. hamnade på över 100. Det är svårt att mäta buller från tre skilda vägar och olika vägvagnsnitt samtidigt, på ett relevant och representativt sätt för alla platser i området. De förstår att inte heller de har lyckats med det, trots att en av dem sysslat professionellt med ljudfrågor i flera decennier. Klart är dock att det är alldeles för mycket buller i nuläget. En stark ökning av dessa bullernivåer på grund av expansion vid Krossen är mycket olämpligt.

Bullret från själva krossen bör enligt sökanden regleras så att den momentana ljudnivån nattetid (22-06) utomhus vid bostäder får uppgå till maximalt 55 dBA. Det är en grotesk nivå för närboende nattetid. Eftersom krossens arbetstider inte inkluderar nätter i dag tolkar de detta som att man smyger in nattliga transporter till deponin. Detta är olämpligt och starkt obehagligt för de närboende som också skulle drabbas av konstiga ljusspel i nattmörkret. Stora transportmängder in på krossen kan noteras periodvis på kvällar, nätter och helger. Det gäller bl.a. timmertransporter men även nattliga lass med asfalt har förekommit.

I ansökan står det att verksamheten i dag är omgiven av skogsmark, att närområdet är glesbebyggt och att närmaste bebyggelse finns cirka 500 m norr och nordost om verksamheten. Detta är inte sant. Mycket av verksamheten i dag och i planerna ligger redan nu betydligt närmare.

Förutom risker, buller och obehag i trafikmiljön på vägen är frågan om utsikt och utseende närmast förträngd. Av konsultmaterialet framgår att sophögen avses bli 60 meter över havet och innehålla 5 miljoner kubikmeter, och väga 9 miljoner ton. Lutningen blir 1/3 meter, dvs. mycket brant. Högen skapar en höjning om 23 meter över den befintliga topografin. Som jämförelse är ett våningsplan, i ett hus cirka 3 meter enligt byggschablonen. Avståndet mellan deponin och Oppsjöns strand skulle bli cirka 100 meter. Liksom avståndet till de boende är det oacceptabelt nära och strider mot samhällliga riktlinjer. Soppyrampen kommer att synas väl i alla väderstreck och starkt förfula landskapet. Den planerade deponin är tänkt att bli en stor jättehög uppe på ett berg med i stort sett fri utsikt. Bolagets formulering om att området ska ”återgå till naturmark” är starkt missvisande. Det blir en jättepyramid med lutning 1/3 som innebär en risk för fall. Den skulle ligga mycket synlig från Rösavägen och de natursköna omgivningarna. En påstådd ridå av granar är inte trovärdig. Det mesta är ju tänkt att avverkas och en tunn ridå lär blåsa bort. Nyplantering skulle ta några decennier. Avvecklingen innebär att exploatören avvecklar sig – inte högarna.

Frågorna om vatten och miljö är också helt fundamentala. Det grundläggande kravet på bolaget att genomföra samråd om vattenverksamhet är inte uppfyllt. Samråd med fastigheterna K, L och M har inte ägt rum trots påstötningar. Bolaget är hyresgäst hos fastighetsägaren av Nodsta gård. Denna fastighet omsluter också nämnda tre fastigheter. Det rör sig om flera tusen kvm vatten per fastighet. I praktiken går krossens av-/utlopp ner i Kyrksjön där dessa tre fastigheter är närmast boende.

Bolaget beskriver i MKB:n och annan text att miljöarbetet sköts väl och att riskerna är närmast obefintliga. Åtgärder för att styra lakvatten och nederbörd presenteras som planer, principer och tänkta åtgärder, men inte som villkor. Styrningen presenteras genom en ”instrumentell” syn på vatten. Vatten rinner dock ganska mycket som det kan och vill.

Även vid ett mycket framgångsrikt arbete med att reducera önskat innehåll i lakvattnet kommer väsentliga mängder att hamna i sjön och våtmarkerna runt. Vid 95 % rena massor går 5 % förbi. Om denna ”lilla andel” multipliceras med tänkta volymer av massor och därtill med en tidsfaktor blir det sannolika slutresultatet orimligt hur man än tror sig kunna kalkylera.

Begreppet rening i systemet används missvisande. I klartext är sedimentsdikena det som kallas reningsanläggning och att slutstationen är Kyrksjön. Ett dikessystem med utfällt giftigt material blir väl inte renat för att det hamnar i diket. Snarare förvarat, med stora risker för ”flykt” efter vårflod m.m. Om diket etablerades för att det behövdes betyder det att stora mängder oönskade substanser hamnat i Kyrksjön åren innan diket grävdes fram. Också nedfallet i sedimentdikena blir kvar efter verksamhetsperioden. Där sker lakning och kontaminering om än långsammare. Vid vårflod och breddning kan sediment transporteras vidare genom vatten och nedåt. När nytillkommen verksamhet avslutas kommer inte heller dessa föroreningar att försvinna eller tas bort. Lösningen blir övertäckning och mycket stora ytor blir oåterkalleligt kontaminerade.

Det berörda vattensystemet är redan ansträngt genom den relativt nyligen avvecklade Nodstatippen. Mark- och miljööverdomstolen beslutade för ett par år sedan om nedläggning av tippen efter fynd av arsenik m.fl. giftiga ämnen. Till den samlade bilden hör att Nodstatippen ”efter avveckling” fortfarande står där och lakar ut. Enorma döda pyramidala högar är avlysta och starkt förfulande i ett mycket stort landskap. Ska detta verkligen upprepas i samma by och på samma sätt. Med samma ”bergsäkra” modell dessutom.

Det geografiska området mellan den tilltänkta deponin och intilliggande sjö är orimlig kort. Det är också avståndet till närliggande fastigheter som ligger på ett avstånd om mindre än 300 m. Länsstyrelsen i Stockholms län har tidigare (MÖD 2002:11) anfört att ett tillräckligt skyddsavstånd mellan en deponi och bostadsbebyggelse är minst 1 000 m. De delar den bedömningen.

När lokaliseringen av deponin kommenteras av bolaget framhålls bolagets eget företagsekonomiska perspektiv. Detta kan dock inte vara vägledande för samhällets styrning. Självfallet finns det andra mindre känsliga lokaliseringar i Roslagen som ligger längre bort från vattensystemen. Det kan noteras att nyetableringar i t.ex. Sika och Söderhall (Roslagsstoppet) har skett nyligen.

Det är väl känt att deponisatsningar i princip undantagslöst leder till farlig och giftig urlakning. Problemen tycks ligga i själva affärsmodellen och de enorma kostnader som samvetsgrann sortering innebär. Trots egenkontroll, innehållsdeklarationer och ljuva förhoppningar är det för krångligt och tidsödande att göra helt rätt. Dessutom kompetenskrävande. Ett otal deponier har avslutats i miljökatastrofer och miljön och kommunerna får ta smällen. Det går inte att se tillgångar i bolagets balansräkning som på långa vägar skulle täcka de stora kostnadsrisker som verksamheten medför.

Trots att hela deponiprojektet i någon mening landar i sjön har bolaget aldrig redovisat mätningar om vad som har hänt med recipienten Kyrksjön eller närliggande brunnar efter 37 års verksamhet. Detta trots krav från närboende, Norrtälje kommun m.fl. I avvaktan på detta borde frågan om exploatering inte föras över huvud taget. Pågående verksamhet borde pausas.

Kyrksjöns västra del, fram till krossens infart, är i så dåligt skick att en sanering och restaurering bör genomföras skyndsamt på bolagets bekostnad. Motsvarande bör gälla för Oppsjön.

På eget initiativ har de i januari 2022, med stöd av Vattencentrum i Norrtälje, tagit ett förenklat vattenprov i Kyrksjön som bl.a. visade på enorma halter aluminium i sjön nedanför krossens dagvattenutlopp. Detta som ett stickprov för att få indikationer. Provsvaret om 2 740 mikrogram anses av Naturvårdsverket m.fl. som en extremt hög halt som inte kan uppstå spontant i naturen. Det är alltid effekter av industri etc. Noteras bör att den enda industriella verksamhet som existerat runt sjön i modern tid är krossen. Krossens kommentar kan sammanfattas med ”det var inte

vi". Krossen slår också i denna del ifrån sig ansvar. Vårt prov togs i recipienten direkt efter Krossens lilla "vattenfall". Andra utsläppare av metallen är i praktiken inte möjliga. Spontant kan den inte uppstå i så förhöjda halter. Vårt stickprov är inte på något sätt en färdig, samlad analys, men en oroväckande indikation. Förutom dem har SGU, SGI och Länsstyrelsen krävt provtagning av utgående dagvatten av fler ämnen och parametrar, inte minst PFAS, än som framgår av ansökan. Därtill analys av tillståndet i recipienten med omgivning.

En annan indikation på att tillståndet i sjön håller på att förvärras är att det under de senaste åren närmast helt utslagna kräftbeståndet. Sjön var tidigare känd för sitt mycket goda kräftfiske.

Hela vattenområdet öster om krossens infart och fram till bron över Kyrksjön har drabbats mycket hårt med stark igenväxning. Vid vandring utmed den cirka 300 meter långa passagen från krossen slås man av den nästan spöklika frånvaron av fågelliv och annat naturliv. Fågellivets innehåll har vi presenterat i skrivelse till Länsstyrelsen. Det handlar bl.a. om häckande Berguv, Nötkråka, Nattskärna med flera hackspettarter. Påminnelser om rödlistning och artskyddsdirektiv påpekades. Vi har inte sett någon hänsyn tas i ansökan. Så borde ske. Fastighetsägare och exploitörer har mycket omfattande ansvar. Detta ansvar tas inte genom att utplåna en befintlig våtmark i området (med spelande enkelbeckasin).

Vad gäller de kringboendes vattenbrunnar skulle en inventering av vattenkvaliteten vara intressant men att reparera skador är som bekant närmast omöjligt. Norrtälje kommun m.fl. har under tidigare tillståndsprocesser framfört det lämpliga och nödvändiga i att inventeringar av brunnsvatten genomförs. Detta har bolaget vägrat att göra. Möjligheten att få ett "nollvärde" har därmed förspills.

Ett brunnsvattenprov som togs i närliggande fastighet år 2017 visade förhöjda värden av såväl klorid och natrium som sulfat. Enligt SGU och Livsmedelsverket är det uppmätta värdet för klorid (1 500 mg/l) mycket högt och bedöms vara en effekt av "yttre påverkan". En ny faktor som har uppmärksamats under senare tid är

halterna av PFAS i dricksvatten. De nya radikalt sänkta gränsvärdena måste respekteras i den kommande processen. När det gäller närboendes brunnar avfärdar Krossen alla samband. En inventering påstås ha gjorts. Möjligen genom studier av den ekonomiska kartan. Grundproblemet med förstörda och försämrade brunnar är ju att det är irreparabelt, och kan leda till långsiktiga hälsoproblem och omfattande värdoförsämringar av berörda fastigheter. Krossen behöver lämna skriftliga ekonomiska garantier avseende brunnarna.

Bolaget bör anmodas att utan dröjsmål starta analys av förutsättningarna, inklusive finansiering, för anordnande av kommunalt avlopp i närområdet. Vattenledningar går redan genom sjön i nord/sydlig riktning. Alternativkostnaden för krossen är att kompensera bortfall av användbart dricksvatten på berörda fastigheter får bedömas som hög.

Bolagets tanke om att utplåna en våtmark för att samla delvis giftigt avfall måste fördömas med kraft. I nutid satsar samhället stora belopp på att bevara och återställa våtmarker, inte att förgöra dem.

De är medvetna om den samhällsnytta och efterfrågan som existerar i produktion av krossmaterial och omhändertagande av deponimassor. Detta samhällsbehov måste dock organiseras, optimeras och villkoras så att störning och förstörelse för samhälle och miljö minimeras. De kan inte se att dessa villkor är uppfyllda. Produktionen är helt enkelt tänkt att bedrivas på fel plats med fel förutsättningar.

Krossen har i sin redogörelse summerat sina åtaganden. Dessa är uppseendeväckande substanslösa. Utredningar är inte åtaganden i sak. Inte heller formuleringar som ”försöka”, ”begränsa” och ”erbjuda”. Största bristen är ändå den stora mängden eftersträvaransvärda åtaganden som borde göras, men som inte nämns. Mest konkret verkar vara en ”groddamm”. Vi har verkligen inga invändningar mot en sådan, men ett genomförande av ett sådant projekt måste föregås av en seriös analys av befintliga vatten- och markförhållanden. En analys som Krossen envetet vägrar göra.

I dagens moderna samhälle granskar såväl ekonomer som ekologer vad företag verkligen presterar för att undvika önsketänkande i form av s.k. greenwashing. De omfattande och starkt ökande ambitionerna och diskussionerna i samhället och företagsvärlden rörande hållbarhet sammanfattas oftast i det internationellt etablerade begreppet ESG (Environmental, social, and corporate governance). Trots hundratals sidor har vi inte sett skymten av en sådan analys.

Deras tidigare yrkanden kvarstår oförändrade. Krossens verksamhet bör läggas ner av miljöskäl och inga ytterligare tillstånd beviljas. Därtill ska vatten och sjöbotten i den västra igenvuxna spetsen (recipienten med omgivning) av Kyrksjön analyseras av kompetent och oberoende part. Hur ansvar ska utkrävas är en fråga för rättssamhället.

Därutöver har J.H. och T.L. ifrågasatt om krossen är en giltig part med hänsyn till hur bolaget är organiserat och dess ägarförhållanden. Det kommer att bli mycket svårt att i framtiden utkräva eventuellt ansvar av krossen mot bakgrund av detta. Ansökan ska avvisas eller avslås och befintlig verksamhet ska skyndsamt avvecklas.

P.F.

P.F. har begärt att ansökan ska avslås.

Det största skälet, vilket även Mark- och miljööverdomstolen påpekade i sitt domslut angående Nodstatippen, är att väg 990 Rösavägen inte håller för den tunga trafiken. Att det blir stora skador på vägen beror på att i mitten på 90-talet så grävdes rör för fiber ner i högra vägbanken sett från Rösa trafikplats mot Frötuna kyrka. För att få ner rören i vägbanken var Entreprenören tvungen att ta bort stora rektangulära stenblock placerats där när vägen byggdes någon gång på 1920 – 30 talet. Stenblocken kördes iväg med lastbilar och ersattes med grov makadam. Han följde arbetet under sina promenader och frågade grävmaskinisten varför de inte satte tillbaka stenblocken. Denne svarade då att det var allt för arbetskrävande och

det hade de inte betalt för och att det räckte med att packa grov makadammet med skopan in i vägbanken. Detta har minskat vägens bärighet betydligt och detta gjordes nog utan att informera Trafikverket. Trafiken från bergtäktsområdet bör snarare minskas än öka för vägbanken kommer ge vika om inte omfattande kostsamma vägarbeten görs. Att Rösavägen skulle hålla för utökad tung trafik är förvånande. De stora sättningsskador som vägen har eskalerade när Nodstatippen var öppen och det var tät tung trafik. Att grov makadam packad med hjälp av en grävmaskinsskopa ska ge samma hållfasthet som de stora rektangulära stenblock som togs bort när fiberrören anlades är osannolikt. Vägens dåliga skick orsakade då även flera avåkning av lastbilar och släp med långa avstängningar som följd.

För att snabbt minska den tunga trafiken bör all kringverksamhet snarast flyttas från täktområdet. Moderbolaget. Rodenåkarna har t.ex. områden längs med väg 984 Rialavägen. En gammal sandtäkt i höjd med Riala som kan användas för deponi och jordframställning. Mellanskogs flishantering kan flyttas till Sikaskogens industriområde där enligt Norrtälje kommun all bullrig verksamhet ska placeras. Sika-alternativet är helt klart den lämpligaste placeringen för deponin och övrig verksamhet, undantaget stenkrossverksamheten som inte går att flytta. Det alternativet innebär också att det stängslade området kan minskas rejält, vilket skulle ge ökade möjligheter för närboende att röra sig utan hinder.

Rodenåkarna/Roslagskrossen kan med hjälp av Norrtälje kommun förvärva mark bredvid DKLBC:s anläggning och använda dess befintliga deponi. Att minimera antalet deponier underlättar tillsynsmyndighetens kontroll. Think Pink-skandalen har visat att det behövs mer kontroll av deponier och avfallshantering.

Själva krossverksamheten ska också läggas ned men då under avvecklingsperiod på typ 10 år, samtidigt som området återställs. Rodenåkarna har sitt område Malmen som ligger längs väg 984. Bergtäkterna i Löt (Vallentuna Söderhall), Ledinge, Malmen och Rimbo täcker flera gånger om behovet av stenkrossprodukter i Norrtälje. De två förstnämnda ligger precis bredvid E18.

Han vill beskriva hur Rodenåkarna har agerat i vissa fall angående bergtäkten. I början av 2000-talet flyttade ett berguvar in på täktområdet, vilket kom att hota hela verksamheten. Deras närvaro hemlighölls av länsstyrelsen så ytterst få kände till deras existens. Plötsligt försvann berguvarna och i samband med det sågs en tyskregistrerad bil vid täkten. Rodenåkarnas bergtäkt var räddad eftersom uvarna var borta. 2018 stängslade bolaget in hela området, inklusive Myrvägen och stickvägen som leder till Moraängsvägen. Han påtalade för bolagets VD att Nodsta by har uråldrig hävd-rätt att använda dessa vägar, men det visade sig att han talade för döva öron. Några bybor skrev till länsstyrelsen om instängslingen av täktområdet. Bolaget inväntar inte länsstyrelsens beslut utan stängslar in området. Det hela slutar med att de lovar förse dem med nycklar och kort så att de kan åka bil genom området men bara cirka hälften av hushållen får det. Det är tragikomiskt att det står i tillståndet för verksamheten att den inte får inverka på de kringboendes friluftsliv.

För att återgå till den nu aktuella ansökan är det absurt att dika ur de sista våtmarkerna i området när man i övriga Sverige har börjat återskapa våtmarkerna eftersom man insett dess stora värden för mångfald och förmåga att binda koldioxid. Hur tänker man när man lägger en deponi uppe på ett berg. All avrinning från berget går ner i Kyrksjön och vidare via Lommaren och Norrtäljeån ut i Norrtäljeviken och det kommer garanterat att läggas förorenat material där. Inkomsterna hamnar i första rummet. Det räcker att Nodstatippen ligger där som en tickande miljöbomb.

Han hoppas att han inte på nytt blir uthängd av bolaget på grund av det han nu har fört fram i målet.

P.C.

Han motsätter sig starkt fortsatt och utökad verksamhet inom området. Framför allt är det den ökade trafikintensiteten och ökade bullernivån som kommer att påverka de boende väldigt negativt.

I det informations-PM som Svensk Ekologikonsult AB har sammanställt daterat den 15 november 2021 har de gett in yttranden utan att få någon som helst återkoppling när det gäller följande punkter.

- Ökad trafikintensitet.
- Ökad bullernivå.
- Risk för förorenat grundvatten.
- Damning och lukt.
- Djur- och friluftsliv.
- Risk för tappat fastighetsvärde.
- Ingen hantering av lakvatten.
- Försämrade landskapsbild.
- Risk för försämrade ekologisk och kemisk status i Kyrksjön.
- Miljöskäl.

P.C. har gett in en skrivelse som togs fram i det skedet, daterad den 17 december 2021.

C-H.P.

Verksamhetens geografiska placering: Lokaliseringen av verksamheten ska uppfylla kraven i 2 kap. 6 § miljöbalken och 18 § förordningen om deponering av avfall. Enligt den ingivna MKB:n framstår det som att det framtida deponiområdet till stora delar överensstämmer med det framtida deponiområdet. En sådan planering skulle följa det sedvanliga mönstret att sökanden först ansöker om att bryta berg, för att i efterbehandlingen nyttja det utbrutna, ur miljösynpunkt redan förstörda, området för deponi och återvinningsverksamhet.

Den tekniska beskrivningen ger emellertid en annan bild av hur verksamheten är planerad. I motsats till vad karta 1 i MKB:n visar, framgår det på s. 20 att deponin endast ska förläggas till områdets västra del. Ingivna inventeringar av detta deponiområde visar att området innehåller en rad både skyddade och fridlysta arter och naturvärdesobjekt med höga naturvärdesklassificeringar. Detta jungfruliga

område är alltså inte alls tänkt att användas för täktverksamhet. I redogörelsen under avsnitt 6 jämförd med den hydrogeologiska rapporten (bilaga 12) anges tvärtom att området innehåller morän som kommer att grävas ut och leran ersättas med packat stenhjul som ska tjäna som grund för deponin. Detta är av avgörande betydelse för bedömningen av om platsen uppfyller kravet på bästa lokalisering.

Ansökans avsnitt 7 redovisar alternativa lokaliseringar. Vid beskrivningen av urvalsprocessen har sökanden lagt stor vikt vid fördelarna med att samlokalisera bergtäkt och deponiverksamhet, och svårigheten att hitta platser med likartade förutsättningar och samordningsvinster. Den sökta lokaliseringen saknar emellertid grundförutsättningar för att uppfylla kriterierna för samlokalisering, nämligen att täkten och deponin ska vara lokaliserade till samma plats. Sökanden har valt att utvärdera alternativ dels i form av befintliga deponier i Norrtälje kommun, dels ”deponier och bergtäkter på jungfrulig mark”. Under punkten 7.3.3 avfärdas det senare alternativet med argumentet att det skulle vara ofördelaktigt att etablera en ny bergtäkt med tillhörande deponi på jungfrulig mark. Författaren väljer då att helt bortse från det faktum att detta är just vad Roslagskrossen önskar; att få förlägga en deponi på orörd mark på en helt annan plats än den där täktverksamheten är tänkt att bedrivas.

Mot bakgrund av att ansökan avser två skilda verksamheter på två olika geografiska platser är de enda samordningsvinster som skulle kunna vara möjliga kopplade till transporter, dvs. om transporter till och från de bägge områdena på något sätt skulle kunna samordnas. Hur detta skulle kunna ske är dock svårt att utläsa ur ansökan. Tvärtom framstår just den sammanlagda stora mängd transporter som de bägge verksamheterna skulle generera, som ett problem i sig.

De fördelar med ”samlokalisering” som Roslagskrossen anför utgörs av att den påstås möjliggöra samordning av dels transporter till deponin med transporter från bergtäkten, dels av maskinpark och viss annan infrastruktur som används i den befintliga bergtäktverksamheten. Vidare framhålls som en fördel att befintlig

verksamhet innebär att även intilliggande områden redan är utsatta för störning och att detta medför att ”störningsspridningen på landskapsnivå” minskar.

När det gäller samordningen av den tunga trafiken till och från verksamhetsområdena kan först konstateras att det av WSP:s trafik- och logistikutredning framgår att utökningen av verksamheten – även med den begränsning till 400 fordonsrörelser som sökanden åtagit sig – (i) kommer att medföra en ökning av den tunga trafiken med 625 %, (ii) att tung trafik kommer att utgöra ungefär hälften av all trafik på väg 990 och (iii) att den sökta verksamheten skulle innebära en tung transport varannan minut under den tid merparten av transportererna kommer att utföras, dagligen kl. 06:00-15:00. Utökningen av verksamheten innebär således en dramatisk ökning av den tunga trafiken.

Vidare kan konstateras att sökanden inte lämnar några som helst åtaganden när det gäller samordning av den tunga trafiken. Varken sökanden eller WSP:s utredning innehåller heller några konkreta beräkningar av vilken samordning som i praktiken kommer att ske eller som ens är möjlig, utan det enda som anges är att det finns stora vinningar att göra i att *försöka* samordna transporter till och från verksamheten och olika exempel på hur detta teoretiskt skulle kunna ske. Med hänsyn till det ovanstående bör tillståndsprövningen ske med utgångspunkt i att samordning av transporter till deponin med transporter från bergtäkten inte kommer att ske.

De samordningsfördelar som sökanden framhåller i avseende på att man i deponiverksamheten kan använda delar av maskinparken och viss annan infrastruktur som används i den befintliga bergtäktverksamheten, torde vara relativt små och inte avgörande för prövningen av ansökan. Det kan dock konstateras att även i detta avseende lämnar sökanden inga konkreta uppgifter om hur stora fördelarna är och när det gäller samordningen av maskinparken anges detta enbart som en möjlighet. De enda samordningsfördelar som faktiskt uppstår förefaller vara att den befintliga vägen från väg 990 kommer att användas även för transportererna till och från deponin och att avrinning av dagvattnet från deponin delvis kommer att ske via samma dagvattensystem som den befintliga bergtäkten.

Vidare framhålls som en fördel att befintlig verksamhet innebär att även intilliggande områden redan är utsatta för störning och att detta medför att ”störningsspridningen på landskapsnivå” minskar. Det är emellertid ett bedrägligt argument, eftersom utökningen av verksamhetsområdet innebär både att det blir ytterligare ett område – deponin – som blir direkt verksamhetsstört och att det uppkommer nya, intilliggande områden som kommer att bli indirekt verksamhetsstörd. Den nya verksamheten kommer således oundvikligen innebära en kraftig ökning av de områden som blir verksamhetsstörd jämfört med befintlig verksamhet.

Sökanden har inte visat att den valda platsen uppfyller kraven i 2 kap. 6 § miljöbalken och inte heller har alternativa lokaliseringar utvärderats och presenterats i rimlig utsträckning.

Behovet av den sökta deponin: Det Roslagskrossen benämner som ”samlokalisering” innebär i själva verket att deponin tar i anspråk orörd mark. Det vanliga är att deponier förläggs till platser som redan är kraftigt miljöpåverkade. Den orörda mark där deponin planeras har höga naturvärden och hyser en rad skyddade arter. I lokaliseringsutredningen anges att eftersom bergtäkten är en pågående verksamhet kan utökningen med deponi endast ske i anslutning till täkten. Vidare anges som ett skäl för behovet bl.a. vara att befintlig deponi i Sika industriområde kommer att uppfylla maximal mottagningskapacitet om cirka 10 år, om den bedrivs med maximal mottagningstakt.

Såvitt framgår av sökandens uppgifter har bergtäkten bedrivits sedan 2016, med en maximal uttagsmängd om 400 000 ton per år och sökandens avsikt är att brytningstakten ska öka upp till 650 000 ton per år. Detta torde innebära att bergtäkten kommer att vara utbruten före eller i nära tidsmässig anslutning till att Sika-deponin uppnår maximal tillståndsgiven volym om maximal mottagningstakt tillämpas. Sannolikt kommer Sika-deponin att nå sitt maxtak senare än så. Det finns därför anledning att ifrågasätta behovet av att anlägga deponin på orörd mark med

höga naturvärden, i stället för att använda den utbrutna bergtäkten till deponi. Alternativet att således låta bergtäktverksamheten övergå till deponiverksamhet på samma plats och uppnå en verklig samlokalisering är inte redovisat i MKB:n. MKB:n saknar även en redogörelse för möjligheterna att succesivt låta de delar av bergtäkten som är färdigbrutna användas till deponi, för att på så sätt utnyttja möjligheterna till en samlokalisering och undvika att ta orörd mark i anspråk. Sökanden har inte visat att det finns behov av att anlägga den sökta deponin.

Deponins konstruktion: Beskrivningen av hur deponin är tänkt att konstrueras visar att befintliga lerlager ska grävas bort och "...i stället ersättas med massor som innebär bättre grundläggningsförutsättningar". Av följande stycke framgår att tätande lerlager ska ersättas med packat stenmjöl i syfte att göra grunden för deponin stabil. Vilka tillförda massor som sökanden tänker skulle uppfylla deponeringsförelagets krav på täta lager och varifrån dessa massor skulle hämtas framgår inte. Det går därmed inte att avgöra om den planerade deponin uppfyller kraven på tätning i bl.a. deponiförelagets.

Enligt karta 3 kommer deponins höjdpå en maximal höjd om +60 m, att jämföras med de högsta punkterna i dag som ligger på +47 m. Området högsta punkt kommer således att nå 13 m högre än i dag. Deponin kommer därmed att synas på långa avstånd med en betydande förhöjning som följd.

På s. 3, figur 2, i rapporten över hydrogeologiska förhållanden, beskriver författaren läget för vattendelaren norr om deponiområdet och vattenflödets riktning på och omkring det planerade deponiområdet. En MKB ska emellertid ge information om hur den sökta verksamheten skulle komma att påverka förhållandena i området och inte bara beskriva hur platsen ser ut innan verksamheten kommit igång. Att dessa vattenflöden skulle komma att förändras avsevärt när området tillförs massor som höjer sig till en på 13 m över dagens högsta punkt, förefaller självklart. Den hydrogeologiska rapporten saknar helt information för bedömningen av de faktiska hydro- och hydrogeologiska konsekvenserna av verksamheten.

C-H.P. har inhämtat ett utlåtande avseende de hydrologiska underlagen och av utlåtandet framgår att ”det hydrogeologiska underlagsmaterialet är synnerligen svagt, alltför bristfälligt och sannolikt delvis felaktigt och att det därigenom inte är möjligt att göra en rimlig bedömning av eventuella miljökonsekvenser från avfallsdeponin”. Denna bedömning baseras på bl.a. följande.

- Vid nyetablering av deponi på naturmark krävs en noggrann genomgång av lokala förhållanden för att säkerställa att bl.a. deponiförordningens krav på underlagets täthet säkerställs överallt under deponin. Sprickbildningar och zoner i berg, sammansättning av jordlagren och övriga lokala variationer kan medföra stora variationer i vattenflöden och markens genomsläpplighet och bärighet. Det verkar som att det inte har utförts några undersökningar på plats för kartläggning av underlagets täthet och genomsläpplighet, varken avseende sprick- och krosszoner i berg eller jordlagrens sammansättning. Det finns överhuvudtaget inga redovisade mätvärden, provtagningar eller ens antaganden. Utredningsmaterialet är alltför bristfälligt för att kunna säkerställa om området som sådant alls är lämpligt för deponi eller – om en deponi skulle tillåtas – hur deponin i så fall ska byggas upp för att undvika läckage till vatten och omgivningen i övrigt.
- När det gäller vattenföringsberäkningarna som utförts enligt sökandens hydrogeologiska utredning saknas undersökningsborrningar av grundvattennivåer och -strömningar och undersökningar om nederbörd, infiltration och ytvattenströmningar. Trots detta ”omplaceras” utredaren den vattendelare för yt- och grundvattenflödet som anges av Vattenmyndigheten och SMHI och förlägger den helt norr om den tänkta deponin och utgår från att allt vatten, såväl grund- som ytvatten, har en sydlig strömningsriktning. Detta saknar stöd. Det är sannolikt så att deponiområdet deponeras både söderut och norrut och dessutom sannolikt att grundvattendelaren skiljer sig från ytvattendelaren. Detta medför att utgångspunkten för tillståndsansökan i avseende på hantering av vatten är felaktig och i vart fall saknar stöd i det material sökanden presenterat. Såväl yt- som grundvatten kommer att

strömma även norrut och därmed inte omfattas av vare sig rening eller kontroll. Tillståndsansökan ger således inte tillräckligt underlag för att bedöma deponins påverkan på yt- och grundvatten och hur denna ska övervakas över tid.

- En uppbyggnad av en deponi kommer oundvikligen att förändra strömningsmönster och därmed grundvattenbildning och flödessystem. Beroende av bl.a. hur tät deponin kommer att vara kan grundvattennivåerna antingen höjas eller sänkas. Eftersom det saknas både adekvata undersökningar av mark- och vattenförhållanden enligt vad som angetts ovan och uppgifter om deponins hydrauliska egenskaper, går det inte att dra någon slutsats på det material sökanden presenterat. Utgångspunkten i både den hydrogeologiska utredningen och miljökonsekvensutredningen att grundvattennivåerna skulle vara oförändrade efter att deponin anlagts är helt orimlig.

Av det utlåtande som C-H.P. inhämtat framgår alltså att utredningsmaterialet avseende hydrogeologiska och geotekniska förhållanden och den påverkan en deponi kan få, i flera avseenden är felaktigt och i vart fall bristfälligt. Såväl den tekniska beskrivningen som miljökonsekvensutredningen baseras på detta utredningsmaterial och är därmed otillräckliga underlag för bedömningen av miljökonsekvenserna. Det tillkommande material som redovisats bygger inte på några tekniska undersökningar utan är teoretiska antaganden. Det är tydligt att förhållandena i berggrunden i deponiområdet är komplicerade och att tillståndsansökan felaktigt utgår från att allt vatten naturligt strömmar söderut. Deponiområdet dräneras både söder- och norrut. Även efter det att deponin har anlagts kommer sannolikt såväl yt- som grundvatten strömma i båda riktningarna. En stor del av vattnet kommer därmed inte hanteras inom sökandens dagvattensystem och inte omfattas av rening.

C-H.P. har gett in ett kompletterande utlåtande från B.O. och anfört att det kan noteras att bolaget har fått ge B.O. rätt i flera avseenden.

C-H.P. gör gällande att tillståndsansökan såvitt avser den planerade deponin inte visar att sökanden uppfyller miljöbalkens grundläggande hänsynsregler avseende kunskap, försiktighet och val av bästa plats och inte heller deponiförordningens krav på lokalisering och utformning av deponier. Bristerna i utredningsmaterialet innebär även att MKB:n inte uppfyller kraven i 6 kap. 35 och 37 §§ miljöbalken.

Krav på cirkulär hantering uppfylls inte: Den nationella strategin för cirkulär ekonomi pekar ut inriktningen för omställning till bl.a. cirkulär produktion och konsumtion. Ett av de fyra fokusområdena är giftfria och cirkulära kretslopp, innefattande materialåtervinning. Av bilaga C till ansökan framgår att sökanden har för avsikt att deponera betong, tegel, blandningar av betong, tegel och keramik, jord och sten samt sandningssand; samtliga material som i dag kan och ska återvinnas. Mot denna bakgrund förefaller verksamhetens intention att arbeta för ett kretsloppstänk och därmed en cirkulär ekonomi inte vara hög. Detta ska vägas in i domstolens slutliga avvägning mellan behovet av en deponi å ena sidan och miljöbalkens hushållningsbestämmelser å den andra. Sökanden har sammanfattningsvis inte visat att samhällets behov av den sökta verksamheten överväger intresset av att bibehålla de höga miljövärdena i det jungfruliga område som sökanden har för avsikt att gräva ut för att ge plats åt en deponi.

Täktområde: Ärendet avser en utvidgning av nu gällande tillstånd och ska därmed behandlas som en ny ansökan. Underliggande redogörelser över täktområdets geologiska och hydrogeologiska förhållanden lyser dock med sin frånvaro. Det saknas därför möjlighet att bedöma vilka miljökonsekvenser verksamheten skulle komma att ha. Av detta skäl uppfyller ansökan inte kraven på innehåller i en MKB.

Transporter: C-H.P. har gett i uppdrag åt Tyréns Sverige AB att se över hur sökanden avser att lösa transporter till och från verksamheten. Detta arbete har resulterat i en rad frågor som framgår av bifogat yttrande och avseende vilka han emotser klagoranden från sökanden. Det framgår av WSP:s trafik- och logistikutredning att utökningen av verksamheten även med den begränsning till

400 fordonsrörelser som sökanden åtagit sig kommer att medföra en dramatisk ökning av den tunga trafiken på en mindre väg med ingen eller mycket begränsad vägren. Det kommer att ske en tung fordonsrörelse var 90:e sekund. Vägbredden bör enligt WSP vara minst 6,5 meter. Vid kontrollmätning har det dock visat sig att vägen kan vara så lite som 5,78 meter bred. Enligt Trafikverkets råd bör en vägbana vara 7,5 meter om andelen tung trafik är hög. Det saknar betydelse om en vägbana definieras som en gata eller väg. Körfält bör vara 3-4 meter breda men det är korrekt att undantag från detta får göras. Körfälten på Rösavägen är dock på sina ställen cirka 2,85 meter breda och det kan ifrågasättas om detta är förenligt med undantaget givet hastighetsbegränsningen 70 km/h, den begränsade sikten, bebyggelsen med tillhörande GCM-trafik, busshållplatser och de 400 tunga fordonsrörelser som är tänkt att belasta vägen. Sökanden har inte den rådighet som krävs och åtar sig inte heller att anlägga vare sig den gång- och cykelväg eller den kompletterande transportväg i sydlig riktning som sökanden har lyft fram i sin ansökan. Prövningen ska därför ske med bortseende från dessa omständigheter.

Rättegångskostnader: C-H.P. har vidare yrkat ersättning för rättegångskostnader med totalt 151 250 kronor. Omledningen av vattnet från deponiområdet medför konsekvenser i flera avseenden, bl.a. för C-H.P.s fastighet och det är inte möjligt att i praktiken avgränsa det arbete som utförts på det snäva sätt som Roslagskrossen hävdar. C-H.P. överlämnar till domstolen att avgöra vad som ska utgå i skälig ersättning för dennes rättegångskostnader.

SÖKANDENS BEMÖTANDE

Prövningens omfattning

Pågående tillsynsärenden

Länsstyrelsen har initierat tre tillsynsärendet med anledning av klagomål på utsläpp till vatten, avfallshantering, buller och bristfällig instängsling. Ärendena har avslutats utan ytterligare åtgärd och besluten är inte överklagade. Såvitt bolaget känner till finns inga pågående tillsynsärenden och vad gäller tidigare klagomål har länsstyrelsen funnit att de har varit grundlösa.

Övrigt

Roslagskrossen delar inte den framförda uppfattningen om att moderbolaget Rodenåkarna skulle ha misskött sin verksamhet på något vis. Inte heller är detta något som är relevant för den nu aktuella tillståndsprövningen.

Allmänt om verksamheten

Ansökt verksamhet

Bolaget delar inte länsstyrelsens uppfattning att en eventuell tidsbegränsning av de olika delarna av verksamheten påverkar möjligheten att bedriva tillsyn. Enligt praxis tidsbegränsas ofta tillstånd för täkter. Det gäller däremot inte verksamheter för deponering och återvinning av avfall. Endast det skälet att verksamheterna är lokaliserade till samma plats eller omfattas av samma tillstånd motiverar inte att övriga delar av verksamheten behöver tidsbegränsas. Roslagskrossen delar inte länsstyrelsens uppfattning att det är fråga om en verksamhet av så stor omfattning att strängare krav än vanligt bör gälla. Tillstånd till deponier och avfallsåtervinning tidsbegränsas sällan, om det inte finns särskilda skäl som motiverar detta. Teknisk utveckling och ändrade gränsvärden sker inom alla områden och är inte bara relevant för deponier och avfallsåtervinning. Med detta resonemang borde alla tillstånd till miljöfarlig verksamhet tidsbegränsas, men någon sådan ordning har vi inte i Sverige. Det finns inget som i förevarande fall motiverar ett avsteg från normen om tillstånd utan tidsbegränsning. Att avfallsåtervinning inte skulle få bedrivas efter att täktverksamheten har upphört motsätter sig bolaget. Länsstyrelsen har inte motiverat varför återvinningsverksamheten inte ska få bedrivas även om täkten har avslutats.

Ansökan såvitt avser täktverksamheten avser endast en ökad årlig bryttakt. Ingen förändring i övrigt kommer att ske avseende bergtäkten. Det är inte fråga om någon utökning av den totala volymen som får brytas, av täktens geografiska utbredning eller av utbredningen i djupled. Brytområdet är oförändrat och täktverksamhetens påverkan på geologiska och hydrogeologiska förhållanden är därför oförändrad

jämfört med vad som redan har tillåtits genom nu gällande tillstånd (dvs. nollalternativet).

Det är endast den årsvisa bryttakten som kommer att ändras genom denna tillståndsansökan. Det innebär att omgivningspåverkan kan komma att förändras för sådana faktorer som beror på intensiteten i bryttakten, såsom buller, transporter, vibrationer och damning. Vad gäller buller bedöms inte den maximala nivån öka, däremot kan de ekvivalenta nivåerna påverkas av intensiteten i verksamheten. Av samma skäl kommer inte nivåerna för vibrationer eller luftstöt vågor att förändras, däremot kan denna typ av påverkan inträffa oftare än tidigare om antalet sprängtillfällen per år ökar. Sammantaget har all relevant omgivningspåverkan som härrör från den utökade bryttakten utretts och redovisats i MKB:n.

Brister i underlaget

Det är riktigt att det i karta (s. 10 i MKB:n) finns en grön streckad linje inom verksamhetsområdets östra del, dvs. inom bergtälkten. Denna linje markerar brytgränsen för tälkten, vilket framgår tydligare av bilaga 4 till ansökan där samma karta finns i större format. Deponin kommer att anläggas inom den heldragna gröna linjen i verksamhetsområdets västra del. Det framgår tydligt av ansökan i övrigt att det är inom området västra del deponin ska anläggas. Det kommer inte att ske någon täktverksamhet inom denna del av området.

Det stämmer att den planerade deponin är lokaliserad till jungfrulig mark, men det område som avses nyttjas ligger i direkt anslutning till den befintliga bergtälkten och återvinningsverksamheten. Lokalisering invid den befintliga verksamheten innebär att störande verksamheter samlokaliseras, vilket minskar störningsspridningen på landskapsnivå.

Samlokaliseringen medför dessutom att befintlig infrastruktur kan nyttjas, vilket minskar behovet av exempelvis vägar, hanteringsytor, dagvattensystem m.m. Det är också lämpligt att anlägga en deponi i ett område som redan tidigare har bedömts vara lämpligt för denna typ av omgivningspåverkan.

Samlokaliseringen medför även goda möjligheter till samordning av transporter till och från verksamhetens olika delar, eftersom en bergtäkt primärt innefattar uttransport av krossprodukter medan en deponi innefattar intransporter av deponimassor. Då verksamheterna kommer att finnas i anslutning till varandra kommer de som frekventerar anläggningen för att lämna återvinnings- och deponimassor även kunna ta med sig krossprodukter tillbaka. Större exploateringar innefattar i de flesta fall behov av kvittblivning av mjukmassor respektive inköp av olika typer av krossprodukter, varför de transporter som kan samordnas bidrar till en halvering av transportmängden. Detta är inte endast ekonomiskt fördelaktigt utan bidrar till minskade klimatutsläpp och störningar i övrigt från transporterna. Detta är en samordningsvinst som endast kan uppnås om verksamheterna bedrivs samtidigt, till skillnad mot om deponin skulle anläggas i täkten efter att den är utbruten.

Roslagskrossen har därutöver kompletterat lokaliseringsutredningen. Denna kompletterande utredning bekräftar att det valda alternativet är lämpligast.

Hushållning

Området för den tilltänkta deponin har inventerats av Naturföretaget, vilket konstaterar att de högsta naturvärdena är kopplade till hållmarkskogar inom områdets norra del. Verksamheten har anpassats utifrån dessa så att de inte längre innefattas i deponiområdet. På så vis kan dessa bevaras tillsammans med de värdefulla äldre tallar som dokumenterats där.

Utöver hållmarkskogarna förekommer ett flertal fuktiga miljöer och sumpskogar inom områdets centrala del. Dessa miljöer har tilldelats värdeklasserna 3 och 4 (påtagligt och visst naturvärde) men kommer inte att kunna bevaras till följd av sin lokalisering mitt i området. Övriga delar domineras av produktionsskog, vilken inte bedöms hysa några beaktansvärda naturvärden.

Att vissa naturvärden går förlorade är ofrånkomligt vid exploatering av naturmark, men den aktuella verksamheten har anpassats för att minimera naturvärdesförluster.

De naturvärden som påverkas negativt är dessutom förhållandevis begränsade. Vid en sammanvägd bedömning bedöms lokaliseringen (efter anpassad utformning) medföra god resurshushållning med mark- och vattenområden, då lokaliseringen möjliggör samlokalisering av verksamheterna samtidigt som förlust av skyddsvärda miljöer blir liten.

Bolaget kommer att tillämpa avfallshierarkin och kommer att återvinna avfall så långt det är möjligt, dvs. om det finns en efterfrågan av materialet.

Bolaget avser att i så hög grad som möjligt återvinna det avfall som tas emot. Eftersom bolaget då kan ta betalt för att både ta emot och därefter sälja materialet ligger det i bolagets egenintresse att återvinna så mycket avfall som möjligt. Visst avfall bedöms emellertid redan nu inte kunna återvinnas, varför det behöver deponeras. Det är ett sedvanligt förfarande.

Egenkontroll

Roslagskrossen motsätter sig länsstyrelsens förslag till villkor om periodisk besiktning av en extern besiktningsperson. Periodisk kontroll av verksamheten sker inom ramen för egenkontrollen, vilken sedan kontrolleras av tillsynsmyndigheten. Det är tillräckligt. Den ansökta verksamheten är varken särskilt stor eller komplicerad. Det stämmer att den planerade verksamheten kommer att bli större än den befintliga, men det är fråga om en ordinär bergtäkt samt en deponi av en inte särskilt betydande storlek. Inte heller återvinningsverksamheten är anmärkningsvärt stor. Att dessa typer av verksamheter samlokaliseras hör till vanligheten och är inte ett skäl att ställa krav på periodisk besiktning. Bolaget bedriver redan tidigare bergtäkt och återvinningsverksamhet och har god erfarenhet av att bedriva egenkontroll. Att en inertdeponi tillkommer utgör knappast skäl till att bolaget inte skulle klara av att även kontrollera denna. Av motsvarande skäl kan det knappast behövas för att underlätta tillsynen. Det finns i praxis inget stöd för att det vid de verksamheter som omfattas av ansökan skulle behövas någon periodisk besiktning. En utökning av en verksamhet är inte i sig ett skäl att ställa krav på periodisk besiktning.

Återvinningsverksamhet

Utformning av verksamheten m.m.

Länsstyrelsen har anfört att ansökan i denna del behöver kompletteras och förtydligas. Mot bakgrund av det anför Roslagskrossen följande.

- a) Gällande lagstiftning och miljömål medför krav på att det avfall som kan återvinnas ska återvinnas. De mängder som omfattas av ansökan har tagits fram utifrån vad som anses praktiskt möjligt att hantera inom verksamheten, och sedan kunna sälja på marknaden. Det är både en praktisk och en finansiell bedömning. Återvinningsverksamheten är direkt kopplad till deponiverksamheten, då samlokalisering av dessa möjliggör utsortering av återvinningsbara fraktioner och kvittblivning av deponirest. Det är därför önskvärt att återvinningsutrymmet är så pass stort att inget återvinningsbart avfall behöver deponeras.
- b) Ytor för avfallsbehandling kommer att hårdgöras och anläggas med sådan lutning att allt avrinnande dagvatten kommer att ledas till en separat damm, vilket möjliggör övervakning och rening av detta vatten. Det vatten som lämnar denna damm kommer sedan att tillföras verksamhetens dagvattensystem och därmed ledas till dess huvudsakliga ledningsdamm, där ytterligare övervakning rening möjliggörs. Ytorna kommer att tätgöras genom asfaltering eller genom att finkornigt material packas, vilket skapar tåliga ytor med låg genomsläpplighet.
- c) Allt vatten från behandlingsytor kommer att ledas till en separat damm innan vattnet leds vidare till verksamhetens dagvattensystem. Dagvattensystemet har dimensionerats för att kunna hanteras och rena vatten från samtliga delar av verksamheten.
- d) Samtliga listade avfallsslag avses återvinnas i stå stor omfattning som möjligt, dvs. deponering sker endast om återvinning inte bedöms vara möjlig. För att avfallet ska kunna återvinnas till produkter måste dess kemiska och fysiska egenskaper vara lämpliga. Detta innebär att föroreningsinnehållet inte ska medföra oacceptabel risk för spridning eller

- skada vid användning. Avfallet behöver dock inte vara inert då materialet inte ska deponeras. Detta innebär t.ex. att jordar med TOC-halter över 3 procent kan vara lämpliga för jordtillverkning, även om de inte är lämpliga för deponering.
- e) Ansökan innefattar mottagning av förorenade jordar, förutsatt att föroreningshalterna innehåller uppställda krav på ansökt återvinning eller deponering.
- f) Blandat bygg- och rivningsavfall kommer initialt att genomgå sortering, för att möjliggöra separering av ingående materialslag. Materialåtervinning kommer därefter genomföras genom mekanisk bearbetning, innefattande t.ex. sortering, krossning och blandning.
- g) Inkommande asfalt kommer att finfördelas mekaniskt för att möjliggöra användning som granulat och för tillverkning av ny asfalt. Asfaltverk för produktion av flytande asfalt bedöms genomföras i kampanj, cirka en gång per år. Beräknad mängd som produceras i asfaltverk inom verksamheten beräknas till cirka 20 000 ton/år, vilket motsvarar cirka fyra veckors drift.
- h) Bolaget har samrått med räddningstjänsten både inom ramen för den pågående verksamheten och inför den nu föreliggande tillståndsprovningen. Bränder kommer att förebyggas genom att brandfarligt material (såsom träflis) förvaras med erforderligt avstånd mellan högarna, samtidigt som arbetsmoment som riskerar att medföra gnistbildning bedrivs på tillräckligt skyddsavstånd. Vidare avser bolaget att i samråd med räddningstjänsten säkerställa att alla relevanta skyddsåtgärder kan genomföras. Släckvatten kommer att finnas tillgängligt i anslutning till samtliga brandfarliga upplag, för att möjliggöra effektiv släckning av eventuell uppkommen brand. Vidare finns lastmaskiner tillgängliga inom verksamhetsområdet, vilka kan bidra till kvävning av mindre bränder. Vid observation av små brandhärddar finns även brandsläckare i samtliga arbetsfordon samt i anslutning till kontors- och verkstadsbyggnaden.

Drivmedel förvaras i en ADR-tank som leasas av Q-star. Denna tank är uppställd i enlighet med Q-stars brandskyddsföreskrifter. Övriga brandfarliga ämnen förvaras i container.

- i) I och med att det avfall som tas in har en begränsad lakbarhet kommer det att lagras i högar på hårdgjorda ytor, där olika avfallstyper kommer att lagras separat. I de fall enskilda projekt bedöms kräva utökad provtagning kommer även material från dessa att lagras separat.

Totalt finns 3,5 hektar återvinningsytor tillgängliga inom verksamheten, varav cirka 2 hektar återfinns vid bergtäkten och cirka 1,5 hektar återfinns vid återvinningsytan.

- j) Som beskrivits ovan kommer huvuddelen av inkommande avfall att vara inert. Allt avfall som ankommer anläggningen kommer dock inte att genomgå laktester, såvida det inte uppkommer deponirest. Avfall som med säkerhet kommer att återvinnas och alltså inte ska deponeras behöver inte vara inert. Vissa avfallstyper (t.ex. mulljord) överensstämmer inte med definitionen av inert avfall enligt NFS 2004:10, men kan trots detta vara lämpligt för jordtillverkning.

Som beskrivits ovan kommer blandat avfall att sorteras i de ingående avfallstyperna innan det återvinns (3 kap. 10 § avfallsförordningen). Blandat avfall ska precis som övrigt avfall vara erforderligt karakteriserat innan det ankommer anläggningen, varpå det säkerställs att ingående föroreningar är hanterbara. Bedömningen av karakteriseringens riktighet och behovet av verifierande eventuell utökad provtagning innefattar beaktande av avfallets ursprung.

Sandfånget utgörs av sand som avskiljs vid olika typer av reningsanläggningar eller dagvattensystem. Sanden kommer att provtas innan den tas emot och om den innehåller förhöjda halter av tungmetaller är den inte lämplig att återvinna och kommer därmed inte att tas emot vid anläggningen. Organiskt innehåll är i sig inte ett problem om sanden ska användas för t.ex. jordtillverkning. Eventuell lukt bedöms inte beröra närboende till följd av verksamhetens storlek och läge.

Roslagskrossen delar inte länsstyrelsens uppfattning att blandat bygg- och rivningsavfall skulle medföra större föroreningsrisk än övrigt avfall. Även detta avfall kommer att ha genomgått samma kontroll som övrigt avfall. Detta avfall behöver därför inte endast hanteras på täta ytor. Skulle domstolen anse att det är nödvändigt kan dock bolaget godta länsstyrelsens villkorsförslag.

Återvinning av avfall för anläggningsändamål

Roslagskrossen har i avsnitt 7 i ansökan angett vilka typer av avfall som avses nyttjas för anläggningsändamål samt vilka volymer som uppskattas behövas för konstruktion av återvinningsyta samt topptäckning av deponin. Det är i dagsläget inte möjligt att i detalj uppskatta hur mycket massor som kommer att behövas för efterbehandling av verksamhetsområdet i och med att efterbehandlingsplanen ännu inte är fastställd. Detsamma gäller för åtgång av massor för konstruktion av vägar, då denna mängd är avhängig av huruvida en ny anslutningsväg ska uppföras mot syd. Även i övrigt är det i detta skede mycket svårt att försöka uppskatta vilka mängder som kommer att behövas för detta syfte.

Det är inte lämpligt att nyttja begreppet ”inert” avfall för karakterisering av anläggningsmassor, då kriterierna för detta är avsedd för deponering av avfall. Exempelvis kan det vara lämpligt att nyttja massor med en TOC-halt överskridande tre procent för topptäckning i och med att detta främjar återvegetering. Det kan alltså finnas anledning att tillåta återvinning av annat avfall än inert avfall i återvinningsändamål, beroende på förutsättningarna. Vidare kräver utvärdering mot kriteriet inert lakteter för samtliga projekt som ska nyttjas för konstruktionen, vilket försvårar möjligheten att hitta en tillräcklig mängd lämpliga massor. Bolaget föreslår i stället att platsspecifika riktvärden tas fram för vardera användningsområde i samråd med tillsynsmyndigheten. Sammantaget delar därför bolaget länsstyrelsens uppfattning att det är lämpligt att delegera frågan om återvinning av avfall i anläggningsändamål i enlighet med det villkor som länsstyrelsen har föreslagit.

Såvitt avser avfallsslag 17 03 03 (bitumenblandningar) anser bolaget att de har olämpliga egenskaper för ändamål där massorna har jordliknande egenskaper. Detta till följd av deras innehåll av oljeföreningar samt PAH. Asfaltkross är dock en lämplig komponent i olika typer av krossmaterial eftersom det bidrar till goda packningsegenskaper för beläggingsmaterial. Användning inom arbetsytor och vägområden medför dessutom att spridning via intag av växter eller exponering av markekosystem inte är aktuell.

Asfalt återvinns regelbundet för att användas i olika typer av ytbeläggningar på vägar och planer. Asfalten återvinns då antingen i form av granulat eller smälts om till ny asfalt. Denna typ av användning medför ingen oacceptabel urlakning, förutsatt att det handlar om ”ren” bitumenasfalt. Det är dock viktigt att asfalt inte blandas in i ett jordsubstrat, då detta möjliggör upptag av växter eller påverkan på marklevande organismer. Den asfalt som används i granulatform kommer därför endast att blandas med andra krossmaterial, såsom sten eller betong. Detta förfarande ger upphov till ett användbart beläggingsmaterial för t.ex. vägar och hanteringsytor, utan oacceptabel risk för negativ miljöpåverkan.

Deponeringsverksamhet

Utformning av deponin m.m.

För deponier uppställs inte ett krav på behovsprövning. Roslagskrossen hade emellertid inte ansökt om tillstånd för deponin om inte bolaget identifierat ett behov i regionen. Behovet av deponin grundas på att det i regionen generellt saknas tillräcklig kapacitet att ta emot denna typ av avfall. För många projekt där massor och annat inert avfall uppkommer är det svårt att hitta lämpliga deponier inom rimlig närhet till uppkomstplatsen. Det resulterar i att avfall ofta körs långa sträckor, vilket driver upp projektkostnaderna samt medför onödig klimatbelastning och annan negativ påverkan från transporter. Beroendet av enstaka anläggningar medför dessutom att hanteringskedjan för deponimassor blir känslig för driftstörningar vid anläggningarna, varför det är önskvärt med mer redundans i systemet.

Sammantaget bedöms en ny deponi vid den aktuella platsen möjliggöra avlastning av befintliga anläggningar samt motverka onödigt långa transporter. Den sökta deponimängden är baserad på platsens förutsättningar samt en önskan att kapaciteten skall räcka för åtminstone 30 års drift, vilket motsvarar bergtäktens verksamhetstid. Det finns dock inget självändamål att fylla upp deponin, varför alla massor som kan återvinnas och avsättas på marknaden ska göra det i enlighet med avfallshierarkin. Roslagskrossen har dessutom ett egenintresse av att återvinna så mycket avfall som möjligt eftersom det genererar intäkter för bolaget.

Alla inkommande massor kommer därför att genomgå en lämplighetsbedömning, med avseende på huruvida de helt eller delvis kan återvinnas. Om delar av massorna kan återvinnas kommer dessa att separeras genom mekanisk bearbetning innan kvarvarande deponirest deponeras.

I och med att det framför allt handlar om en schaktmassedeponi kommer deponimassorna att domineras av jord och sten. Deponin kommer dock även kunna hantera de avfallsslag som normalt ingår i olika typer av fyllnadsmassor. Inom utfyllda områden innefattar detta ofta betong, tegel, asfalt m.m. Deponimassorna förväntas dock domineras av lera då denna inte går att nyttogöra i samma utsträckning som grövre fraktioner.

I och med att den planerade verksamheten endast innefattar inert deponi föreligger inget behov av lakvattenuppsamling, se 22 § deponiförordningen. Det finns heller inget behov för arbetsfordon att framföras nedanför slänten. Både yt- och grundvatten kommer dock att provtas nedströms verksamheten för att säkerställa att ingen oacceptabel påverkan på vatten sker.

Verksamhetens har planerats så att mark inom verksamhetsområdet, omgärdande deponin, inte kommer att tas i anspråk. Generellt är avståndet från deponifot till verksamhetsgräns mellan 10-100 meter. Mot norr, där risken för visuell påverkan är av störst betydelse, är dock avståndet större och avsikten är att 20-50 meter orörd mark ska sparas. Inom detta område ryms trädriddån.

Deponins lokalisering är väl utredd av bolaget. Med hänsyn till de fuktigare områdenas läge och utbredning är det inte möjligt att undanta dessa från deponering eftersom det då inte skulle finnas ett tillräckligt område kvar för den planerade verksamheten. Förekommande fuktområden har dock inte så höga naturvärden att det skulle vara oacceptabelt att ta dem i anspråk.

Länsstyrelsen har framfört att det är oklart vad bolaget avser med villkorsskrivningen i villkor 10: ”Senast tre år innan täktverksamheten beräknas upphöra ska bolaget lämna in en uppdaterad deponeringsplan till tillsynsmyndigheten.” Denna del av villkoret bör enligt Roslagskrossen utgå. Roslagskrossen ställer sig frågande till länsstyrelsens synpunkt på att villkor 11 bör omfatta en minsta lutning. Skälet till att deponin inte ska vara för brant beror främst på rasrisken. Däremot saknas, såvitt bolaget känner till, skäl att ha en minsta lutning. I och med att deponins geografiska utbredning regleras av tillståndet, kan den inte bli större än vad tillståndet medger. Skulle mark- och miljödomstolen anse att en minsta lutning bör anges i villkoret, föreslår bolaget att villkoret justeras enligt följande.

Högsta höjd på deponiytan får vara +60 meter (höjdsystem RH 2000). Deponins slänter får inte vara brantare än ska ha en generell lutning om 1:3. Utformningen av deponin ska främja avrinningen av nederbörd från deponin.

SGI har anfört att Naturvårdsverkets Handbok 2004:2 ska följas vad gäller sättningar och geoteknisk stabilitet samt att det sannolikt finns ett behov av en plan för uppläggning med arbetsordning och kontrollplan. SGI tror också att arbetsordningen kommer behöva omfatta avgränsningar av etapper (mäktigheter, lutningar och likande) och etappvisa åtgärder (kompaktering, dränerande lager och liknande). SGI tror vidare att kontrollplanen kommer behöva omfatta kontroll av utlagda massor (hållfasthet, sättningsegenskaper och liknande). Bolaget instämmer i SGI:s synpunkter.

Nämnden har ställt sig frågande till om deponering av de massor som inte kan återvinnas och säljas igen utgör en godtagbar hantering enligt 8 § deponeringsförordningen. Roslagskrossens avsikt är att deponera sådant avfall som inte kan återvinnas, vilket är förenligt med avfallshierarkin. Det avfall som tas emot på anläggningen kommer inte att härröra från något insamlingssystem där olika typer av avfall har samlats in separat. Avsikten är att i första hand återvinna det avfall som tas emot, men visar det sig inte vara möjligt kommer det i stället att deponeras. Det tas dock inte emot, och har heller inte samlats in separat, i syfte att återanvändas eller återvinnas.

Nämnden har sannolikt missförstått avsikten med denna bestämmelse. Bestämmelsen har införts för att motverka att avfall som först genomgår sortering i syfte att återanvändas eller materialåtervinnas i stället deponeras. Avsikten är alltså att undvika att åtgärder som genomförs i syfte att säkerställa materialåtervinning inte sker i onödan. Bestämmelsen som sådan är en precisering av det krav som redan följer av avfallshierarkin. Som redovisats ovan kommer bolaget att tillämpa denna. Detta är en tillsynsfråga.

Som redovisats i avsnitt 6 i den tekniska beskrivningen kommer den geologiska barriären att bestå av lera eller packat stensmjöl. Materialets egenskaper och tillförd mäktighet kommer att säkerställa att deponiförordningens krav säkerställs.

Det saknas skäl att i detta skede fastslå varifrån det aktuella materialet ska hämtas. I och med att verksamheten innefattar en bergtäkt är det dock troligt att huvuddelen av stensmjölet kommer att hämtas från denna.

Roslagskrossen kommer att säkerställa att endast tillåtet avfall tas emot genom den kontroll som framgår av villkorsförslag 9. Utgångspunkten måste därför vara att inget ovidkommande avfall kommer att vare sig återvinnas eller deponeras. Risken att föroreningar sprids från deponin är mycket liten. Bolaget vill än en gång påminna om att avfallet som ska deponeras är inert, vilket innebär att någon lakning av betydelse inte kommer att ske när det exempelvis regnar på deponin. Deponin

anläggs dessutom på en geologisk barriär, vilket innebär att lakvattnet från deponin inte kan strömma fritt. Risken för förorening av dricksvattnet är därmed försumbar. Det åtagande om kontroll är enligt bolagets uppfattning helt tillräckligt.

J.H. och T.L. har anfört att täkten inte bör tillåtas med hänsyn till närheten till grundvattennivån, men denna ansökan innebär ingen förändring avseende täktverksamheten, utöver en mer intensiv bryttakt. Påverkan på grundvattnet kommer inte att förändras. Det är dessutom mycket vanligt att täktverksamhet bedrivs under grundvattennivån. Detta hanteras genom att inläckande grundvatten leds bort. I förevarande fall medför emellertid täktverksamheten ingen påverkan på grundvattnet.

Lokalisering

Som har redovisats 3 ovan har verksamheten anpassats utifrån naturvärdesinventeringens resultat så att de mest värdefulla hällmarkskogarna inte längre innefattas i deponiområdet. På så vis kan dessa bevaras tillsammans med de värdefulla äldre tallar som dokumenterats där.

Vidare är det riktigt att det förekommer naturvärdesobjekt inom området som har tilldelats klass 3-4. Detta är emellertid inget ovanligt när tidigare oexploaterad mark tas i anspråk och värdena eller dess utbredning är inte betydande. Tvärtom är större delen av det område där deponin ska anläggas utan betydelse ur naturvärdessynpunkt. När det gäller skyddade arter har detta utretts särskilt och det har konstaterats att verksamheten inte kommer att medföra någon otillåten påverkan på dessa.

Som anförts ovan har bolaget låtit genomföra en gedigen lokaliseringstudie för deponin och det är inte visat sig finnas andra mer lämpliga platser. Det finns inget generellt krav om ett skyddsavstånd om 1 000 meter mellan en deponi och närmast belägna bostad. Många deponier återfinns betydligt närmare bostäder och av de som fått tillstånd på senare tid är avståndet ofta betydligt kortare. Inte heller ger avgörandet MÖD 2002:11 stöd för att avståndet mellan deponi och bostad ska

uppgå till 1 000 meter. I just det fallet fann domstolen att deponin var olämpligt lokaliserad, men det berodde på att deponin inte uppfyllde de krav som idag ställs i deponiförordningen. Som har redovisats i ansökan kommer den nu aktuella deponin naturligtvis att uppfylla dessa krav.

Att bolaget har lagt vikt vid att samlokalisera verksamheterna beror på att man söker tillstånd till fortsatt täktverksamhet, fortsatt och utökad återvinning av avfall samt anläggande av en deponi. Ansökan omfattar alltså samtliga dessa moment. Bolaget styr över ansökans omfattning och för att verksamheten ska kunna bedrivas som planerat behöver de olika delarna vara samlokaliserade. Det är därför inte rimligt att kräva att bolaget ska utreda alternativa lokaliseringar separerade från tänken. Bolaget har trots detta kompletterat lokaliseringsutredningen med ytterligare ett alternativ för deponin i ett område kallad Bodal. Detta är ett möjligt alternativ men mindre lämpligt än det som bolaget förespråkar. Det huvudsakliga skälet för det är att verksamheterna inte längre kan samlokaliseras och att de stora vinsterna med samlokalisering därmed går förlorade.

När det gäller den geografiska avgränsningen styrs denna till stor del av avståndet till bolagets kunder. Att transportera bergkross är dyrt och genererar stora klimatutsläpp, vilket innebär att avstånden generellt sett måste vara korta. Det samma gäller det avfall som ska transporteras till platsen för återvinning eller bortskaffande. Med hänsyn till detta kan inte den geografiska avgränsningen öka utan att alternativa platser hamnar för långt bort för att de ska vara möjliga att nyttja (jfr. Mark- och miljööverdomstolens avgörande den 19 december 2023 i mål nr M 7517-22).

Vad gäller invändningen om att området är benämnd Randområde i kommunens utvecklingsplan framgår det av den av nämnden refererade texten att det ställs krav på bostadsbebyggelse i sådana områden. Vidare ställs det krav på ”bebyggelse”, där framför allt bebyggelse som har direkt betydelse för befintliga verksamheten ska tillåtas. I förevarande fall är det inte fråga om ”bebyggelse” eftersom Roslagskrossen inte avser att uppföra någon bebyggelse.

I översiktsplanen framhålls kommunens avsikt att värna om befintliga täkter. Den nu aktuella tillståndsansökans syfte är just att utveckla en befintlig täktverksamhet. Den planerade deponin kommer att inverka positivt på möjligheten att fortsätta täktverksamheten tack vare de samordningsvinster som bolaget tidigare redogjort för. Alla rekommenderade skyddsavstånd kommer att innehållas och avsikten att anlägga en deponi i anslutning till täkten måste anses vara helt i linje med planens intentioner. En inertdeponi medför betydligt mindre störningar för omgivningen jämfört med en bergtäkt. Det skyddsavstånd som bör tillämpas kommer därmed att endast marginellt påverkas om deponin anläggs. Några generella skyddsavstånd finns inte heller avseende deponier. Eftersom det inte är lämpligt att uppföra bostäder i närheten av en befintlig täkt är det tvärt om mycket lämpligt att nyttja denna mark för ändamål som kan bedrivas i anslutning till täkten. Att i stället anlägga deponin inom oexploaterad mark innebär att nya områden tas i anspråk med den omgivningspåverkan det medför.

Som framgår av villkorsförslagen kommer riktlinjer för buller att innehållas. Eftersom det är fråga om en inertdeponi är risken för spridning av föroreningar mycket liten. Allt avfall som tas emot kommer att ha genomgått omfattande mottaningskontroll. Vidare provtas utgående vatten. Något farligt gods kommer inte att transporteras, utöver ett fåtal transporter med bränsle till verksamheten och för att transportera bort det farliga avfall som uppkommer.

I kommunens översiktsplan omnämns områdestyper såsom ekologiskt särskilt känsliga. Förekomst av sådana områden har utretts inom ramen för naturvärdesinventeringen med uppföljande inventering av tjäder och groddjur. Eftersom ett antal värdefulla områden har identifierats har verksamhetens utformning anpassats för att minska eventuell påverkan på dessa områden. Exempelvis har gränserna för deponin dragits om och åtgärder för att höja naturvärden föreslagits. Sammantaget innebär det att områden med höga naturvärden i största möjliga mån sparas och åtgärder vidtas så att tillräckliga våtområden med värden för groddjur kommer att finnas i området.

Själva deponin ger inte upphov till några störningar av betydelse eftersom det primärt handlar om tippning och utschaktning av mjuka massor. De mer störande arbetsmomenten (losshållning, krossning m.m.) förekommer inte inom deponiområdet utan bedrivs i bergtäkten längre öster ut.

Flera närboende har framfört att lokaliseringen är olämplig med hänsyn till trafiksituationen och har hänvisat till Mark- och miljööverdomstolens dom från den 16 juni 2020 i mål M 7042-18 (Nodstatippen). Det har även anförts att det finns flera alternativa lokaliseringar inom områden som moderbolaget Rodenåkarna har.

Det är riktigt att trafiksituationen behandlades i målet om Nodstatippen. Det huvudsakliga skälet till att den ansökan avslogs var dock vattenhanteringen. När det gäller frågan om transporter framhöll domstolen att det inte var tillräckligt att anlägga bullerplank och att transporterna var en sådan följdverksamhet som skulle prövas tillsammans med den övriga verksamheten. Slutsatsen var inte att det ökade antalet transporter och deras påverkan på trafiksäkerheten var ett skäl att avslå ansökan.

Rodenåkarna AB förfogar inte över något område som skulle vara mer lämpat för den planerade deponiverksamheten. Den aktuella lokaliseringen har utvärderats inom ramen för en lokaliseringsutredning och då funnits utgöra det bästa alternativet.

Avveckling

Roslagskrossen vidhåller att den avslutade deponin kommer att utgöras av naturmark. Deponin kommer efter avslutande att utgöra en höjd i landskapet som sannolikt är skogsbeklädd eller varpå annan växtlighet kommer att finnas. En avveckling av en deponi innebär att verksamheten upphör och deponin sluttäcks. Det innebär av naturliga skäl att den avslutade deponin kommer att finnas kvar.

När deponier avslutas ska de sluttäckas. För olika deponier ställs olika krav, men för interdeponier räcker vanligen att deponin förses med ett jordlager på vilket växtetablering kan ske (se Naturvårdsverkets handbok 2004:2, s. 31). Just så avser Roslagskrossen att sluttäcka denna deponi, vilket innebär att växtlighet kommer att etableras på den avslutade deponin. Med tiden kommer det att bli en höjd bland flera i landskapet. Detta är ett sedvanligt förfarande och det är så avslutade deponier vanligen ser ut.

Roslagskrossen har ställt ekonomisk säkerhet för den verksamhet som redan bedrivs. Ytterligare säkerhet har föreslagits för den tillkommande verksamheten som omfattas av ansökan. Beräkningen framgår i bilaga 16 till ansökan och det föreslagna beloppet är tillräckligt stort.

Anläggande av verksamhetsytor m.m.

Betongkross utgör generellt ett lämpligt material för vägbyggnation i och med att det normalt har en liten urlakning av förorenande ämnen samt har goda geotekniska egenskaper. Detta förutsätter dock att betongen inte härrör från riskkonstruktioner, såsom garageplattor, skorstenar eller byggnader där PCB-fog använts. Betongen kommer att kontrolleras genom provtagning samt karakterisering utifrån ursprung och ålder. Om ingen PCB-inventering eller provtagning av PCB har genomförts vid ursprungsplatsen kommer PCB att inkluderas i bolagets egen provtagning.

Mottagningskontroll

Bolaget delar inte SGI:s mening att miljöskyddsåtgärderna är mycket begränsade, tvärtom föreslås långtgående försiktighetsmått, bl.a. separat dagvattenhantering för ytor som berörs av avfallshantering. Allt inkommande avfall kommer att inspekteras och en rutin för verifierande provtagning kommer att tas fram. Provtagning kommer dels att genomföras med en minimifrekvens, men visst avfall kommer att kräva tätare provtagning.

Utformningen av den verifierande provtagningen kommer att anpassas efter hur noggrant massorna är karakteriserade vid ursprungsplatsen, samt om projektet

bedöms medföra förhöjd risk. Risker kopplade till PFAS kommer att utvärderas utifrån ursprungsplatsens markanvändning. Om det föreligger risk för PFAS i anslutning till ursprungsplatsen kommer provtagning av PFAS att krävas och inkluderas i den verifierande provtagningen för det aktuella projektet. PFAS kommer även att analyseras i utgående vatten, vilket möjliggör att fortsatt spridning förhindras.

Som har angetts i ansökan föreslår bolaget att rutiner för mottagningskontroll och klassificering av inkommande avfall ska delegeras till tillsynsmyndigheten. Avsikten är att bolaget i samråd med tillsynsmyndigheten ska utarbeta lämpliga rutiner för detta ändamål. I samband med det kommer samtliga relevanta föroreningar att beaktas, inklusive PFAS. Det är därmed inte lämpligt att vid sidan av denna reglering särskilt föreskriva en provtid om hantering av PFAS. Avsikten är dock inte att lämna risken för utsläpp av PFAS oreglerad (jfr MÖD 2021:5).

Det är viktigt att understryka att verksamheten inte kommer att ta emot eller hantera avfall som typiskt sett innehåller höga halter PFAS. Som SGI framhåller är det inte möjligt att garantera att inga av de massor som kommer att tas emot kommer att innehålla PFAS. Detta gäller emellertid för alla anläggningar som tar emot och hanterar massor. Att risken för innehåll av PFAS bör kontrolleras är givet, däremot är det inte ett sedvanligt förfarande vid denna typ av anläggningar att reglera denna hantering i villkor. Detta gäller särskilt reglering av föroreningshalter i utgående vatten. Att reglera detta endast av det skälet att man vid verksamheten tar emot massor är inte motiverat.

När det gäller hänvisning till Mark- och miljööverdomstolens avgörande MÖD 2021:5 vill bolaget framhålla att det avsåg PFOS, inte PFAS generellt samt att det målet avsåg en kommunal avfallsanläggning som hanterade andra avfallslag än enbart bygg- och rivningsavfall och schaktmassor, vilket är fallet för bolagets anläggning.

Skulle domstolen anse att det trots vad bolaget har anfört är nödvändigt att ytterligare utreda risken för utsläpp av PFAS, kan bolaget emellertid godta att frågan om hur PFAS-innehållande avfall kan identifieras, hanteras och lagras.

Nämnden har bl.a. understrukit vikten av kompetens och bemanning för att säkerställa mottagningskontroll och riskvärdering. Bolaget delar nämndens uppfattning att detta är en viktig fråga och att det krävs rätt kompetens samt tydliga rutiner. Bolaget avser att säkerställa att personalen har rätt kompetens och vid behov erhålla stöd från extern expertis. Som redan har redovisats kommer att inkommande avfall att ha genomgått omfattande kontroll.

Dagvattenhantering

Hantering av dagvatten och lakvatten

Länstyrelsens synpunkter har besvarats i Structor Miljö Öst AB:s promemoria. Bolaget vill förtydliga att utformningen av dagvattenverksamheten har justerats något i jämförelse med hur den beskrevs i ansökan. Bland annat kommer rening av vatten från flisning att separeras från övrigt vatten. Vidare har volymen i den stora sedimentationsdammen ökat. Vad gäller översilningsytan stämmer det inte att den ligger utanför angivet verksamhetsområde, utan den finns i sin helhet inom område.

Vad gäller klimatfaktor har beräkningarna uppdaterats utifrån klimatfaktorn 1,25. Bolaget kommer vidare att i enlighet med rekommendationerna i utredningen ta fram skötselplaner för dagvattenanläggningen.

Analysresultat av prover tagna i dagvattnet samt flisplanen för de två senaste åren (från våren 2021 till och med våren 2023) har getts in i målet. Som framgår av dessa sker inga utsläpp av betydelse från verksamheten.

Bolaget anser att kunskapsläget är gott avseende vilka föroreningar som kan förväntas uppkomma från verksamheten. För det första har bolaget redan erfarenhet från den verksamhet som redan i dag bedrivs på platsen. För det andra finns det gott om data gällande vilka föroreningar som uppkommer från liknande anläggningar,

där metaller och oljeföreningar generellt dominerar. Dikessystemet utgör inte det primära reningssteget i dagvattenreningsanläggningen, utan den huvudsakliga sedimentationen kommer ske i dammarna. Ytterligare sedimentationsavskiljning kommer sedan att ske inom översilningsytan/våtmarken. Detta är en form av rening som typiskt sett används för denna typ av verksamhet,

Eftersom ansökan avser en deponi för inert avfall kommer ingen specifik lakvattenhantering att behövas, vilket följer av kraven i deponiförordningen. Skälet till det är att föroreningsrisken bedöms vara så liten. Allt avrinnande vatten kommer emellertid att samlas upp och renas. Någon risk för förorening av grundvattnet eller miljö i övrigt föreligger därför inte.

Övrigt

Den hydrogeologiska utredningen beskriver rådande förutsättningar samt hur den framtida deponikroppen kan förväntas påverka grundvattenbildning m.m. I och med att området saknar tillflöde av ytvatten från andra områden kommer etableringen av deponin och den omledning av vatten som denna innebär, endast att beröra det vatten som uppkommer genom nederbörd inom den specifika ytan.

Flödesförändringarna till följd av att vatten från deponiområdet leds österut bedöms därför bli mycket små.

Påverkan på grundvattnet kommer att kontrolleras genom övervakning i grundvattenrör nedströms verksamheten. Resultaten från dessa rör kommer att relateras till rör uppströms verksamheten, för att kunna särskilja verksamhetens eventuella påverkan från naturliga egenskaper/fluktuationer.

Det har anförts att det förekommer motstridiga uppgifter i underlaget kring hur avrinningen sker, men det är oklart vilka motstridiga uppgifter som avses.

Avrinning kommer att ske mot öster från deponiområdet i enlighet med hur dagvattensystemet är utritat och beskrivet i ingivet material. Den geologiska barriären kan förstås utformas på ett sådant sätt att allt vatten avrinner åt önskat håll

och på ett sådant sätt att det kan fångas upp. Det är ett sedvanligt förfarande för deponier och det är också så bolaget avser att göra.

Det har ifrågasatts varför åtgärder för att styra lakvatten och nederbörd inte presenteras som villkor. Det finns enligt de närboende en stor risk att oönskat innehåll hamnar i omgivande sjöar och våtmarker. Bolaget vill framhålla att det är fråga om en deponi för inert avfall, vilket innebär att risken för spridning av förorenat lakvatten är mycket liten. Vidare kommer påverkan på yt- och grundvatten att övervakas. Nederbörd från områden där verksamhet pågår kommer att samlas upp i verksamhetens dagvattensystem.

Bolaget har låtit JO.A., som utfört bolagets hydrogeologiska bedömning, ta del av C-H.Ps. yttrande. Det bedöms för det första inte uppkomma någon påverkan av betydelse på grundvattenströmningarna och grundvattennivåerna till följd av den nya deponin. För det andra, och av störst betydelse, framgår att risken för förorenings-spridning till grundvattnet från deponin är obetydlig. Som skäl för detta framhålls att det kommer att anläggas en konstgjorde geologisk barriär. Bolaget har under huvudförhandlingen dessutom åtagit sig att anlägga en konstgjord geologisk barriär under hela den planerade deponin, trots att det egentligen inte bedöms vara nödvändigt. På så sätt säkerställs att risken för förorenings-spridning blir liten. Till detta kommer att det enbart är inert avfall som ska deponeras. Eftersom avfallets lakbarhet, totala föroreningsinnehåll och ekotoxicitet i lakvattnet kommer att vara obetydlig, är risken för förorenings-spridning från deponin till grundvattnet obetydlig. Med hänsyn tagen även till effekten av den konstgjorda geologiska barriären innebär det sammantaget att förorenings-spridningen till grundvattnet kommer att bli liten.

Transporter

Buller från transporter

Roslagskrossens utredningar visar att den ekvivalenta ljudnivån vid fasad kan komma att överskrida 55 dB(A) vid fjorton bostäder längs med väg 990 och att den maximala nivån vid uteplats kan komma att överskridas vid sju bostäder. Av

fast praxis framgår emellertid att krav på åtgärder kan ställas första om den ekvivalenta ljudnivån vid befintliga bostäder, vilket det är fråga om här, överskrider 65 dB(A). I det här fallet saknas det skäl att frånga denna kravnivå.

Roslagkrossen vidhåller vidare att utredningen har utgått från ett tillförlitligt underlag och därför ger ett rättvisande resultat. Att den har utgått från 400 transportrörelser per dag beror på att bolaget har åtagit sig detta. Att antalet transportdagar uppgår till 250 per år beror på verksamhet inte bedrivs varje dag året runt. 250 arbetsdagar per år är en vedertagen schablon som stämmer relativt väl, även om antalet kan variera något beroende på hur vissa helgdagar faller. För 2023 är antalet arbetsdagar exempelvis 253 stycken, då 8 vardagar faller bort som röda dagar.

Några närboende har utfört egna ljudmätningar vid vägen som bl.a. visar att personbilar genererar cirka 80-85 dBA, större lastbilar 90-95 dBA, större ekipage med dubbla släp över 100 dBA. Bolaget framhåller att det ställs hårda krav på ljudnivåmätningar. Det framgår inte att genomförda mätningar uppfyller dessa krav. Därmed kan inte bolaget ta ställning till resultatens tillförlitlighet. Bolaget beräkningar, som följer gällande krav, visar att ekvivalent ljudnivå inte är oacceptabla.

Närboende har också anfört att det föreslagna villkoret att den momentana ljudnivån nattetid (22-06) vid bostäder maximalt får uppgå till 55 dBA är oacceptabelt. Bolaget konstaterar att eftersom anläggningen inte är öppen nattetid och transporter inte kommer att ske nattetid annat än undantagsvis, finns inga skäl att reglera buller från transporter under denna tid. Vad gäller buller från verksamheten nattetid, omfattas det redan av bolagets villkorsförslag. Eftersom anläggningen är stängd kvälls- och nattetid sker inga transporter då, utom i undantagsfall.

I infrastrukturpropositionen (prop. 1996/97:53) fastslås att de nivåer som länsstyrelsen anger anses motsvara god miljö för nyanlagda vägar. När det gäller befintlig miljö gäller i stället 65 dBA ekvivalent. Detta har Mark- och

miljööverdomstolen bekräftat i ett flertal avgöranden. För just transporter till och från täktverksamheter gäller enligt praxis att det inom ett visst vägvsnitt ska tillämpas följande bullernivåer (se Mark- och miljööverdomstolens dom den 14 juni 2021 i mål nr M 11773-19).

- Den dygnsekvivalenta ljudnivån utomhus på uteplats vid bostad överstiger 65 dB(A),
- Den dygnsekvivalenta ljudnivån inomhus överstiger 40 dB(A), eller
- Den maximala ljudnivån inomhus överstiger 55 dB(A).

Bolaget föreslår därför att detta villkor föreskrivs avseende väg 990.

Trafiksäkerhet

Vad gäller J.Hs. och T.Ls. synpunkter får bolaget anföra följande. Samtliga tunga transporter till och från anläggningen omfattas av bolagets åtagande. Det är alltså inte begränsat till någon viss del av verksamheten eller till transporter som sker dagtid. Bolaget har inte möjlighet att anlägga den väg som föreslås och har därför föreslagit en annan alternativ ny väg. Det är fortfarande oklart om det kommer att vara möjligt att anlägga denna, varför det vid denna prövning är transporterna på väg 990 som ska beaktas. Att det i WSP:s transportutredning inte togs hänsyn till just buller beror på att bolaget redan har utrett denna fråga. Som nämnts tidigare sker det ibland transporter kvälls- och nattetid, men endast undantagsvis och sällan mer än någon transport per natt. Det kan vara fråga om snö som behöver lämnas efter plogning eller salt som ska hämtas för halkbekämpning. Till skillnad från andra liknande anläggningar har bolaget inget behov av att kunna leverera bergkross nattetid eller tidigt på morgonen för att tillgodose behov vid infrastrukturprojekt. Detta är annars vanligt för bergtäkter.

Vad gäller trafiksäkerheten i övrigt framförs det nu invändningar om vägens bärighet. Att vägen uppfyller de krav som gäller enligt BK1 kan inte vara bolagets ansvar, utan Trafikverkets. Om vägen är klassificerad som BK1 måste det också vara utgångspunkten för prövningen. Trafikverket skriver att det inte avser att prioritera åtgärder för vägen på grund av små trafikmängder, men om bolaget

beviljas tillstånd kommer trafikmängderna att öka och detta måste Trafikverket beakta vid bedömningen av vilka vägar som behöver åtgärdas.

Roslagskrossen vill vidare framhålla att Trafikverket, trots de påpekade bristerna avseende bärighet, inte har avrått från verksamhetens lokalisering. Bristerna anses uppenbarligen inte vara så stora att de utgör ett trafiksäkerhetsproblem. Bolaget, som har bedrivit verksamhet längs denna väg under lång tid, delar denna uppfattning. Vad gäller just trafiksäkerhet anger Trafikverket vidare att vägen har högre standard trafiksäkerhetsmässigt i jämförelse med andra liknande vägar.

Påverkan på trafiksäkerheten är en omständighet som ska beaktas vid bedömningen av om lokaliseringen är lämplig. Det framgår dock av praxis att det är ytterst sällan som trafiksäkerheten anses vara så bristfällig att en ansökan kan avslås. I exempelvis Mark- och miljööverdomstolens avgörande den 14 januari 2022 i mål nr M 13523-19 ansågs det krävas trafiksäkerhetshöjande åtgärder för att tillstånd skulle kunna beviljas. I det fallet hade dock Trafikverket motsatt sig lokaliseringen med motiveringen att vägen innehöll en av länets mest komplicerade trafiksituationer, att det förekom flertalet anslutningar och anslutande bostadsfastigheter som låg i direkt anslutning till väg samt ibland även lägre än befintlig vägbana samt att såväl sikt som vägbredd längs sträckan är bitvis ytterst begränsad och att hastigheterna på sträckorna återspeglar den komplicerade trafiksituationen. I förevarande fall är situationen snarlik den som Mark- och miljööverdomstolen prövade i avgörandet den 14 juni 2021 i mål nr M 11773-19. Där var slutsatsen att även om en väg är smal och kurvig och med flera bostäder nära vägen kan en verksamhet som innebär en betydande ökning av mängden tunga transporter tillåtas om Trafikverket har ansett att vägens kapacitet är tillräcklig och har inte invänt mot lokaliseringen.

Risk för olyckor

Som framgår av den kompletterande trafik- och logistikutredningen är vägen inte hårdare belastad än andra vägar av motsvarande storlek. Vägbredden uppfyller tillämpliga krav och mängden korsningar är inget problem. Enligt Trafikverkets

krav får undantag göras från körfältsbredd på befintlig tvåfältsväg, som i föreliggande fall. Dessutom mättes vid platsbesök ett avstånd mellan kantmarkeringarna på cirka 5,8 meter, vilket ger en körfältsbredd på cirka 2,9 meter och som är marginellt smalare än 3 meter. Det finns heller inget krav på att vägrenen ska breddas. Vägen har tillräcklig bärighet och den totala trafikmängden på vägen är låg. Den är alltså inte underdimensionerad. Trafikverket har heller inte haft några invändningar i fråga om dimensionering och bärighet.

Anläggande av gång- och cykelväg

Avsikten är att utreda möjligheten att anlägga en gång- och cykelväg i området. Om det visar sig vara möjligt att anlägga en sådan måste den lokaliseras utanför vägområdet (se med härom nedan). Trafikverket kommer därmed inte att ha något ansvar för en sådan väg. Att det inte kan garanteras att vägen anläggs beror på att bolaget inte äger marken och därmed inte kan åta sig att anlägga den.

Roslagskrossen är medvetet om att Trafikverket inte kommer att bekosta eller ansvara för en eventuell gång- och cykelväg i området. Avsikten är därför att utreda möjligheten att anlägga en sådan väg utanför vägområdet.

Roslagskrossen har bedömt att om en ny (komplementär) transportväg mot syd kan anläggas kommer detta utgöra en åtgärd som väsentligt minskar den tillkommande belastningen och därmed minskar påverkan på trafiksituationen på väg 990. Därmed minskar behovet av en gång- och cykelväg. Som bolagets utredningar visar är det emellertid inte heller utan den kompletterande anslutningsvägen motiverat med en gång- och cykelväg. Den nya transportvägen kommer minska belastningen eftersom en betydande andel av trafiken från verksamheten utgörs av bolagets egna bilar.

Dessa kan styras så att den södra vägen nyttjas så länge det inte medför oacceptabel omväg. På motsvarande vis är det möjligt för bolaget att avtala med större kunder om att en viss andel av transporter ska nyttja den nya vägen.

Enligt den sträckning som bolaget har utrett kommer gång- och cykelvägen inte att löpa över P.Gs. fastighet. Roslagskrossen har emellertid inte nått ända fram vad gäller förutsättningarna att åta sig att anlägga den planerade gång- och

cykelvägen. Det har visat sig vara svårt att förena de olika krav som gäller för vägens dragning. Bolaget avser att fortsätta att verka för att en gång- och cykelväg anläggs längs väg 990, men kan inte åta sig att genomföra detta. En gång- och cykelväg är ingen förutsättning för att kunna tillåta den ansöka verksamheten. Det är enligt Trafikverkets riktlinjer inte motiverat med en gång- och cykelväg oavsett om den utökade verksamheten tillåts eller inte. Roslagskrossen har trots detta, av välvilja, valt att utreda möjligheten att anlägga en sådan för att tillgodose önskemål från närboende. Att frågan utreds innebär att kontakter tas med fastighetsägare för att undersöka om bolaget kan få rätt att anlägga en gång- och cykelväg inom de berörda fastigheterna. Vidare måste de tekniska förutsättningarna att anlägga en gång- och cykelväg utredas.

Allmänt om transporterna

Som anges i ansökningshandlingarna skulle maximal drift av alla delverksamheter (bergtäkt, deponi och återvinning) resultera i en transportmängd överskridande 400 transporter per dag. Det är dock inte realistiskt att samtliga delar skulle bedrivas i maximal omfattning samtidigt, då detta skulle resultera i att logistiken inom verksamheten skulle bli ohanterlig. För att den dagliga trafikmängden ska bli hållbar har bolaget valt att åta sig en begränsning om maximalt 400 transporter per dag på väg 990.

Skälet till att Roslagskrossen ändå har valt att ansöka om tillstånd till verksamheter som, om de bedrevs fullt ut samtidigt i enlighet med ansökta volymer, inte är möjliga att bedriva av logistiska skäl, är att bolaget vill ha möjlighet att bedriva en flexibel verksamhet. Avsikten är alltså inte att maximera driften av bergtäkten, deponin och återvinningen vid ett och samma tillfälle, utan att kunna anpassa verksamheten till det som för tillfället efterfrågas. För att tydliggöra att den maximalt tillåtna samtidigt bedrivna verksamheten vid anläggningen inte kommer att bli större än vad som kan accepteras, har bolaget valt att begränsa antalet fordonsrörelser till 400 per dygn. Att den totala verksamheten vid anläggningen begränsas genom mängden transporter beror på att det är just transporterna som bedöms medföra den betydande formen av omgivningspåverkan.

Beräknat på en medellast om cirka 38 ton för bil med släp skulle totalt cirka 7 500 ton kunna hanteras under en dag, förutsatt att transportererna går tomma ena vägen. Det är emellertid varken realistiskt eller önskvärt, eftersom bolaget lägger stort fokus på att säkerställa att lastbilar som transporterar avfall till anläggningen också ska transportera bergkross eller återvunnet avfall från anläggningen och tvärtom. Om returtransporter beaktas ökar denna teoretiska mängd. Vid en andel returtransporter om cirka 40-50 procent, vilket bolaget bedömer är en rimligt uppskattning, skulle den totala mängden kunna ökas till cirka 10 000 – 11 000 ton per dag. Det ligger alltså i bolagets egenintresse att verka för att så få transporter som möjligt går tomma.

Åtagandet avser antalet fordonsrörelser till och från anläggningen per dygn. Det innebär att det alltså inte är fråga om 400 transporter åt vardera håll och att det sammanlagda antalet fordonsrörelser får vara 800, utan just 400 fordonsrörelser. Det kommer därmed maximalt att uppkomma 400 fordonsrörelser vid någon punkt på väg 990. Det teoretiskt högsta antalet vid en bostad i anslutning till väg 990, eller vid någon annan punkt på vägen, uppgår till 400 per dygn, men eftersom fordonen kan välja att köra åt två olika håll när de lämnar anläggningen – samt kan anlända två olika håll – kommer mängden i praktiken mycket sällan att bli så stor.

Den totala mängden transporter utan bolagets åtagande är inte relevant att beakta. Inte heller spelar det någon roll hur många transporter som respektive delverksamhet kan bidra med. Som bolaget har tydliggjort kommer inte verksamheten att kunna bedrivas fullt ut inom samtliga delar samtidigt i enlighet med tillståndet. Bolaget har heller ingen önskan om att kunna få göra det. Skälet till att ansökans omfattning totalt sett är större än vad som kan bedrivas vid ett och samma tillfälle är att den omfattar flera delverksamheter. Bolaget behöver ha en flexibilitet för att kunna anpassa verksamheten till den efterfrågan som råder under olika perioder. Eftersom efterfrågan varierar, måste bolaget också ha möjlighet att anpassa verksamheten. Bolaget förstår inte kravet att det ska visa hur det är möjligt att föreskriva den begränsning som bolaget har föreslagit. Det åtagande som bolaget

har gjort är bindande. Det är alltså denna begränsning som kommer att gälla, inte den teoretiska mängd transporter som tillståndets omfattning medger.

Att begränsa tillståndets omfattning för att säkerställa att påverkan på omgivningen blir acceptabel framstår som ett mycket otympligt sett att reglera detta. Tillståndets omfattning sätter taket för verksamheten. Denna kan dock även begränsas på andra sätt. Exempelvis kan det vara så att all den verksamhet som bolaget har tillstånd att bedriva inte kan ske samtidigt på grund av för höga bullernivåer. Då är det bullervillkoret som sätter gränsen för den samtida driften av verksamheten. Detta är vanligt för just täkter eftersom det kan vara så att flera olika bullrande moment inte kan bedrivas samtidigt. Det är av just detta skäl som tillstånd innehåller villkor. Villkor och åtaganden binder bolaget på samma sätt som tillståndsmeningen. Genom ansökans omfattning och åtagandet om maximalt tillåtna transportrörelser tillåts bolaget kunna anpassa verksamheten samtidigt som det säkerställs att påverkan från transporterna begränsas. Bolaget har mot bakgrund av detta svårt att se varför mängden transporter skulle behöva begränsa tillståndets omfattning.

Det stämmer som länsstyrelsen anger att Roslagskrossen inte har rådighet över marken utanför anläggningen, men det innebär inte att transporterna inte kan kontrolleras. För det första går en inte obetydlig andel av transporterna med fordon som Roslagskrossen kontrollerar genom bolagets ägare. Över dessa transporter har bolaget alltså full rådighet. Vidare måste samtliga transporter med avfall till anläggningen anmälas i förväg. Eftersom avfallet ska ha kontrollerats innan det får tas emot vid anläggningen, kommer bolaget i god tid att kunna veta vilka mängder som kommer att anlända och när i tiden detta ska ske. Bolaget kommer därför att kunna styra över i vilken utsträckning som avfallet kan tas emot vid anläggningen och därigenom mängde transporter som kan tillåtas per dygn.

Bolaget har redan i dag full kontroll över flödet som trafikerar anläggningen. För det första genom en registreringsskyltskamera som registrerar alla fordon som kör in på anläggningen. Personalen kan därför kontrollera vilka, och hur många, fordon som trafikerar anläggningen. För det andra är anläggningen försedd med ett

passersystem som utgörs av inpasseringsbommar. Endast registrerade kunder släpps in. Det finns således ingen möjlighet att åka in på anläggningen utan att bli registrerad för inpassage.

Sammantaget föreligger det inte praktiska svårigheter att skapa ett system för att räkna mängden transporter och därigenom styra hur många fordonsrörelser som kan tillåtas per dygn. Eftersom bolaget fortlöpande kan kontrollera antalet fordon kan det, om det visar sig att mängden blir större än planerat, informera de som avser att lämna avfall eller hämta krossmaterial från tälkten att de får vänta till en annan dag.

Hastighetsbegränsning

Som framgår av bolagets utredningar skulle det möjligen vara motiverat med en hastighetssänkning. Det är emellertid inte en fråga som bolaget råder över. Bolaget noterar dock att hastighetsdämpande åtgärder kan komma att vidtas längs med en del av vägen efter år 2027.

En ny transportväg

Anläggande av en gång- och cykelväg är inte ett åtagande eller en förutsättning för verksamheten. Åtgärden har övervägts av Roslagskrossen som ett möjligt sätt att separera gång- och cykeltrafiken från biltrafiken. Bolagets utredning visar emellertid att detta inte är nödvändigt för att verksamheten ska kunna tillåtas och Trafikverket verkar inte heller anse det.

Roslagskrossen har inlett en dialog med berörda markägare för att möjliggöra etablering av den nya vägen. Eftersom dessa ännu inte har bekräftat att vägen kommer att få anläggas, kan bolaget inte uttala sig om sannolikheten att vägen blir av. Vägen behövs inte för att tillstånd ska kunna ges. Åtgärden ska därför ses som en möjlig åtgärd som skulle minska trafikens påverkan, men inte som ett åtagande eller som en nödvändig åtgärd.

Om det visar sig vara möjligt att anlägga vägen kommer den att medföra en betydande avlastning av väg 990, vilket är positivt. Inför eventuell etablering av

vägen kommer givetvis alla miljökonsekvenser beaktas och samrådas. Bolaget ser inga problem med att vägen skulle få ekonomisk bärighet över tid, även om den medför en betygande initial kostnad.

Eftersom detta inte är ett åtagande från bolaget och åtgärden ännu inte är tillräckligt utredd, ska den påverkan som anläggandet av vägen medför inte hanteras inom ramen för denna tillståndsprövning. Den eventuella påverkan som ett eventuellt anläggande innebär kommer att prövas i sedvanlig ordning.

Övrigt

Det är riktigt att ökade transporter kan komma att medföra annan form av påverkan än buller och trafiksäkerhetsfrågor. Vad gäller dagvatten är det Trafikverkets ansvar att dimensionera dagvattenhanteringen utifrån trafikmängder m.m. Trafikverket har inte haft någon invändning mot den redovisade mängden tillkommande transporter. Eftersom det är en asfaltsväg kommer påverkan i form av damning från transporterna att bli mycket liten. Vibrationerna från passerande lastbilar kan möjligen noteras vid närliggande bostäder, men nivåerna kommer att vara långt mycket lägre än vad som anses vara acceptabelt för denna typ av störning.

Nytt åtagande

Den ansökta utökningen av verksamheten kommer inte att medföra en oacceptabel störning från transporterna. Bolaget vidhåller därför att åtagandet om maximalt 400 fordonsrörelser per dygn är en lämplig och tillräcklig begränsning avseende mängden transporter som kan tillåtas. Skulle domstolen trots detta anse att påverkan blir större än vad som kan tillåtas kan bolaget i stället åta sig att begränsa mängden transportrörelser per dag till 300, men med möjlighet att under enstaka år tillåta maximalt 400 fordonsrörelser. Med en sådan begränsning bör det inte råda någon tvekan om att påverkan från transporterna bli acceptabel. Det bör i detta sammanhang framhållas att det inte bara minskar risken i form av trafiksäkerhetsrelaterad påverkan, utan att även de ekvivalenta bullernivåerna kommer att minska.

Vattenverksamhet

Utformning av vattenverksamheten m.m.

Roslagskrossen är medvetet om att områden som periodvis är torra kan anses utgöra ett vattenområde enligt 11 kap. 2 § miljöbalken. Vattenverksamheten avser endast ett vattenområde och dess yta uppgår uppskattningsvis till 1 hektar. Därtill omfattar den planerade vattenverksamheten omledning av tillrinnande ytvatten i form av flytt av befintliga diken. För att förtydliga vilka åtgärder som omfattas av ansökan föreslår bolaget att yrkandet g) justeras enligt följande.

- Fylla ut ett vattenområde och avleda tillrinnande ytvatten i enlighet med markeringarna på kartan i bilaga 6.

Den yta från vilken nederbörden i framtiden kommer omledas har en i sammanhanget liten storlek. Arean uppgår till cirka 0,21 km², vilket innebär att cirka 144 m³/dag kan förväntas ledas om. Detta motsvarar en mycket liten del av de volymer som årligen tillförs Fäglasjön, Länna kyrksjö och Penningbyån. Fäglasjön har ett avrinningsområde om cirka 5,5 km²., Länna kyrksjöns avrinningsområde (inkluderat de tre avrinningsområdena uppströms) uppgår till cirka 91 km². Direkt nedströms Länna kyrksjö rinner vattnet in i den 4 km långa Penningbyån som utöver vattnet från Länna kyrksjö även tillförs vatten från ytterligare cirka 11 km². Med en effektiv nederbörd på 250 mm/år innebär detta att flödet genom de tre vattenförekomsterna förväntas vara cirka 3 800 m³/dag, 62 000 m³/dag respektive 69 000 m³/dag. I sin tur innebär detta att den förväntade flödesminskningen i de tre vattenförekomsterna förväntas bli cirka 3,8, 0,23 respektive 0,20 procent.

Nya villkor

Länsstyrelsen har begärt att följande villkor ska föreskrivas.

- *Avrinnande vatten ska samlas upp i dikessystem för kontrollerad avrinning mot verksamhetens dagvattenreningssystem.*
- *De nya sträckorna ska grävas som torrfårar och vatten släppas på först när fåran är vegeterad.*
- *Åtgärder ska vidtas för att begränsa grumlingen vid igenfyllnaden av de gamla diken.*
- *Bolaget ska inge ett kontrollprogram för vattenverksamheten till tillsynsmyndigheten senast 6 veckor innan vattenverksamheten påbörjas.*

Bolaget godtar att samtliga de föreslagna villkoren föreskrivs.

Övrigt

J.H. och T.L. har anfört att samråd avseende vattenverksamhet inte har ägt rum med fastigheterna K, L och M trots flera påminnelser. Ovan nämnda fastigheter ligger nordost om verksamheten invid Kyrksjöns strand. I och med att sjöns nivå inte bedöms påverkas av planerade åtgärder är dessa inte att anse som sakägare för vattenverksamheten.

Påverkan på recipient

Utsläpp till vatten

Kyrksjön har i dag god ekologisk status, men uppnår inte god kemisk status. Skälet till det är emellertid den atmosfäriska depositionen av kvicksilver och bromerade difenyletrar (PBDE), vilket överskrider nationellt. Att kvalitetsfaktorn prioriterade ämnen inte uppnår god status beror endast på de generellt höga halterna av dessa två ämnen, inte att halterna av övriga prioriterade ämnen bedöms vara för höga. Det är vattenmyndighetens uppgift att tillhandahålla tillräckliga utredningar om sjöns status. Om det skulle saknas tillräckliga utredningar i detta avseende kan det inte vara Roslagskrossens ansvar. Utredningsansvaret och bevisbördan enligt de allmänna hänsynsreglerna omfattar inte ansvar som enligt lag åvilar en myndighet.

Som framgår av VISS har en statusklassificering av Kyrksjön gjorts och underlaget för klassificeringen redovisas också. Det är denna klassificering och detta underlag som måste ligga till grund för risken för påverkan på recipienten. Roslagskrossen har under den tid som verksamheten har bedrivits kontrollerat det vatten som släpps ut från verksamheten till Kyrksjön. Därmed har bolaget fullgjort den kontroll som kan krävas.

När det gäller utformningen av dagvattensystemet vidhåller bolaget att det är lämpligt utformat. Genom att kontroll kommer att ske av allt vatten innan det blandas, är det möjligt att kontrollera varifrån eventuella förhöjda halter av

föroreningar härrör. Det kommer därför att vara möjligt att utreda orsaken till en sådan föroreningsspridning och därmed att vidta åtgärder för att motverka detta. Det vatten som ska släppas ut från verksamheten kommer ända att spädas i samband med utsläppet. Att det späds innan utsläpp till recipienten spelar därför ingen roll. Bolaget medger dock att mark- och miljödomstolen bör delegera till tillsynsmyndigheten att besluta om dagvattenssystemets slutliga utformning.

Såvitt avser dagvattnet från de 23 hektaren naturmark vill Roslagskrossen förtydliga att detta område utgör naturmark idag. Inom detta område kommer emellertid deponin att anläggas. Avsikten med ansökan är alltså att området ska omvandlas från naturmark till deponi. Det saknas därför skäl att separera detta dagvatten från det övriga dagvattenssystemet.

Den ansökta verksamhetens utsläpp till vatten har utretts genom simulering med programmet StromTac som innehåller generella föroreningshalter för olika typer av verksamheter. Detta är en vedertagen metod för nyetableringar av denna typ av verksamheter. Utifrån dessa halter bedöms inte den ansökta verksamheten påverka förutsättningarna att uppnå god status i recipienten Kyrksjön. Visserligen visar beräkningarna att utsläpp av Benso(a)pyren (BaP) riskerar att kunna bli relativt högt, men eftersom dataunderlaget bygger på generella bedömningar från en stor mängd liknande verksamheter, är det långt ifrån säkert att utsläppet från denna verksamhet kommer att vara av den omfattningen. Särskilt med tanke på att det är fråga om en partikelbunden organisk förorening som har goda förutsättningar att fastläggas och brytas ner genom biologisk rening i översilningsytor och våtmarker, vilket är just den form av rening som bolaget föreslår. Genom att utforma reningen av utgående vatten för att fånga upp just denna typ av förorening kommer bolaget att kunna säkerställa att utsläppet begränsas avsevärt.

Roslagskrossen anser inte att kontrollen av utgående vatten bör regleras i tillståndet med godtar att provtagning ska ske i enlighet med länsstyrelsens förslag om att provtagning av utgående dagvatten behöver ske av fler ämnen och parametrar än vad som framgår av ansökan och minst 4 gånger per år (varje kvartal) samt att

screening behöver genomföras med ytterligare parametrar. Den regelbundna provtagningen bör avse metaller, PFAS, ammoniumkväve, pH, temperatur i vatten samt PAH:er (inkl. BaP) i sediment.

Länsstyrelsen har även framfört att bolaget bör presentera ett förslag till begränsningsvärden för verksamhetens utsläpp till vatten. Roslagskrossen vidhåller att det saknas behov av villkorsreglering avseende utsläpp till vatten. I det befintliga tillståndet finns ingen sådan reglering, trots detta fungerar kontrollen av verksamheten mycket bra. Övervakningen av verksamhetens utgående vatten visar att föroreningshalterna är låga. Med hänsyn till att de utökning som planeras avser en deponi för inert avfall samt att återvinning endast kommer att ske av icke-farligt avfall bedöms inte föroreningsrisken vara betydande. Till det kommer att reningsanläggningen ska anpassas till den utökade verksamheten, varigenom det säkerställs att utsläppen kommer att kunna begränsas i tillräcklig omfattning. Som angetts tidigare kan dessutom ytterligare reningssteg kopplas på vid behov.

SGI har anfört att frågan om utsläpp av PFOS inte utgör en fråga av mindre betydelse eftersom utsläppet kan komma att påverka uppnåendet av MKN för kemisk ytvattenstatus. Myndigheter har därför ansett att frågan inte bör överlåtas till tillsynsmyndigheten enligt 22 kap. 25 § miljöbalken. SGI har vidare anfört att föroreningsalter för utgående vatten bör regleras i villkor och att det kan vara motiverat att undersöka förekomsten av PFAS i utgående vatten i ett utredningsuppdrag.

Vad gäller utsläpp av dagvatten har bolaget fortsatt att utreda möjligheter att minska föroreningsbelastningen. Av detta skäl föreslår bolaget nu att föroreningsinnehållet i utgående vatten ska utredas under en provotid. Av bolagets utredningar framgår att det finns olika reningsalternativ och att det bör vara möjligt att reglera föroreningsinnehållet i utgående vatten genom ett slutligt villkor, men först efter att faktiska utsläpp har kunnat utredas. För att fastställa vilka ämnen som bör omfattas av ett sådant villkor samt lämpliga halter, behöver därför frågan utredas ytterligare under en provotid. Bolaget föreslår därför följande reglering av frågan.

U1. Bolaget ska i samråd med tillsynsmyndigheten karaktärisera det dagvatten från verksamhetsområdet som släpps ut i Kyrksjön och utreda möjligheten att så långt det är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt reducera föroreningshalterna i dagvattnet. Rening ska ske till en sådan nivå att vattnet kan avledas till recipient utan att vattenmiljön försämras på ett otillåtet sätt eller att möjligheten att uppnå den status som vattnet ska ha enligt en miljö kvalitetsnorm äventyras. Bolaget ska om utredningen visar att det behövs föreslå slutligt villkor för utsläppshalt som årsmedelvärde i utgående behandlat vatten. Utredningen ska även omfatta hur PFOS- och PFAS-innehållande avfall kan identifieras, hanteras och lagras så att påverkan på vatten minimeras och för att förhindra att PFOS och PFAS sprids vidare vid försäljning av förädlade massor. Resultatet av utredningen jämte förslag till slutliga villkor ska ges in till mark- och miljödomstolen senast tre år från det att tillståndet har tagits i anspråk.

Under provotiden bör följande provisoriska föreskrift gälla.

P1. Det dagvatten som släpps ut till Kyrksjön får som årsmedelvärde och riktvärde högst innehålla följande halter.*

Ämne	Halt
Fosfor	80 µg/l
Kväve	2 mg/l
Bly	8 µg/l
Koppar	5 µg/l
Zink	40 µg/l
Kadmium	0,4 µg/l
Krom	10 µg/l
Nickel	15 µg/l
Kvicksilver	0,03 µg/l
Suspenderat material	40 mg/l

P2. Avfall som innehåller PFOS eller PFAS ska lagras på så sätt att uppkomst av lakvatten som innehåller PFOS eller PFAS minimeras.

P3. Bolaget ska meddela mark- och miljödomstolen och tillsynsmyndigheten vilken dag tillståndet tas i anspråk.

**Med riktvärde avses ett värde som, om det överskrids, medför en skyldighet för tillståndshavaren att vidta åtgärder så att värdet kan innehållas.*

Vid bedömningen av lämpliga nivåer för provisoriska utsläppsnivåer har bolaget utgått från de halter som har ansetts lämpliga att fastställa för utgående dagvatten som släpps direkt till recipient (motsvarande kategori M1, Regionplane- och trafikkontoret 2009). Därtill har utsläppets påverkan på Kyrksjöns status beaktats. För fosfor, koppar och zink innebär detta en betydande sänkning jämfört med vad som normalt anses vara tillåtet att släppa ut direkt till recipient. Genom denna reglering tillmötesgår bolaget även SGI:s synpunkter.

Roslagskrossen vidhåller att bolagets utredningar visar att verksamheten inte kommer att medföra någon otillåten påverkan på vattenkvaliteten i Kyrksjön. Vid anläggningen kommer det inte att bedrivas någon verksamhet som bedöms kunna ge upphov till utsläpp av aluminium av någon betydelse. Om höga halter av aluminium har uppmätts i Kyrksjön måste de härröra från någon annan källa än bolagets verksamhet.

Övrigt

Roslagskrossen delar länsstyrelsens uppfattning att det är lämpligt att komplettera undersökningarna så att även PFAS omfattas.

Som framgår i verksamhetskartan (karta K2, bilaga 4 till ansökan) kommer lagring och smältning av snö att bedrivas inom täktområdet. Detta medför att allt smältvatten tillförs dagvattenssystemet och därmed renas innan det släpps ut från verksamheten. Det bör även tilläggas att denna snöhantering redan bedrivs idag, varför det inte finns anledning att befara ökad påverkan på Kyrksjön. Löpande kontrollprovtagning av vatten från den befintliga verksamheten, inkluderande parametrar relevanta för snöhantering, har inte påvisat förhöjda halter av förorening i utgående vatten.

Risk för olyckor

Ett handlingsprogram har tidigare getts in till tillsynsmyndigheten när en anmälan enligt lagen (199:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor gjordes. Detta handlingsprogram bör även fortsatt kunna användas för verksamheten.

Övriga olägenheter

Buller

Eventuell verksamhet utanför ordinarie arbetstid kommer endast att innefatta av- och pålastning samt transporter. Inga av de särskilt bullrande arbetsmomenten kommer att bedrivas under dessa tider.

Flisning och avbaning har inte inkluderats i bullerberäkningen. Avbaning av den jord och sten som överlagrar berget bedrivs inte löpande utan förekommer under kortare tid och inkluderar inte särskilt bullrande moment. Flisverket finns redan på plats i dag och driftas av Mellanskog. Flisverket genererar en väsentligt lägre bullerspridning än exempelvis krossar och topphammare. Flisning bedrivs endast kampanjvis.

Buller från verksamheten kontrolleras i den befintliga verksamheten årsvis genom bullermätningar vid närmast belägna bostadshus. Genomförda mätningar har inte påvisat bullernivåer överskridande tillståndsgivna nivåer. Nu genomförd bullerutredning beaktar inte endast trafiken utan även övriga bullerkällor inom verksamheten.

Damning och lukt

Bevattningsvatten för bergtäkten tas ur en grop täktbotten, vilken bolaget avser att fortsätta använda. För dammbekämpning inom deponi och återvinningsytan kan separata dammar etableras för ändamålet. Risken att sedimentflykt vid eventuellt vattenuttag i deponidammen ska uppkomma är dock liten i och med att vattnet sedan passerar ytterligare två sedimentationsdammar samt en översilningsyta.

I och med att det handlar om en schaktmassedeponi föreligger mycket liten risk för störande lukt eftersom det material som deponeras har en låg organisk halt.

Damning kommer aktivt att motverkas genom successiv efterbehandling och behovsstyrda bevattningsinsatser.

Sprängning

Roslagskrossen delar inte uppfattningen att informationen inför sprängning har varit bristfällig. Det av bolaget föreslagna villkoret motsvarar det som gäller enligt det befintliga tillståndet och det motsvarar även ett sedvanligt villkor med denna innebörd. Bolaget skickar redan i dag meddelande om sprängning en vecka före det planerade sprängtillfället. I den information som skickas ut anges det planerade sprängtillfället med datum och klockslag. Dessutom anges en alternativ tidpunkt om det av något skäl inte skulle vara möjligt att spränga vid den planerade tidpunkten. Exempelvis kan ogynnsamt väder medföra att det inte är möjligt att spränga. Det är emellertid mycket ovanligt att sprängning inte kan ske som planerat.

Information skickas per e-post eller SMS till dem som har anmält det. En gång om året delar bolaget ut information i brevlådan till alla närboende för att säkerställa att aktuella kontaktuppgifter finns. Det finns även en siren som ljuder inför sprängning, men den är inte avsedd för närboende utan för att larma dem som eventuellt befinner sig i närheten av anläggningen. Det är inte lämpligt med en signal som är så hög att den kan höras av alla närboende eftersom det skulle vara mycket störande. Det befintliga systemet är väl fungerande och motsvarar hur denna typ av system brukar fungera.

Skyddsavstånd

Det finns inga generella skyddsavstånd för deponier (se Naturvårdsverkets handbok 2004:2, s. 11). Lämpliga avstånd till bostäder beror av förutsättningarna i det enskilda fallet. Som tidigare har framhållits är det fråga om en interdeponi som tack vare omgivande landskap inte kommer att få någon betydande påverkan på landskapsbilden. Vad gäller utveckling av närområdet kommer deponin inte att medföra ett större hinder än den redan pågående täktverksamheten.

Naturvärden och biologisk mångfald

Roslagskrossen åtar sig att genomföra samtliga åtgärder som redovisas i avsnitt 8.4.1 i MKB:n samt anlägga groddjursdammar och övervintringsplatser i enlighet med vad som anges i groddjursinventeringen (bilaga 15 till ansökan). Som framgår ovan avser bolaget att utforma den nya sedimentationsdammen vid återvinningsytan utifrån AFRY:s rekommendationer. Dessa innebär bl.a. att dammen ska ha en minsta diameter om 10-20 meter och en djuphåla om 1,5-2 meter för att säkerställa att den inte torkar ut. Kompensationsåtgärderna för groddjuren bör genomföras i samråd med tillsynsmyndigheten. Efter samråd med rapportförfattaren till AFY:s groddjursinventering föreslår bolaget att åtgärderna genomförs under hösten eller vintern, dvs. under perioden september-februari.

Det är inte nödvändigt att föreskriva villkor avseende dessa åtgärder eftersom bolaget är bundet av åtagandena genom det allmänna villkoret. Med dessa åtgärder säkerställer bolaget att ingen otillåten påverkan kommer att uppkomma på några skyddade arter.

Det är riktigt att en utökning av verksamhetsområdet kommer att innebära att djurlivet inte längre kan passera på just denna plats eftersom området kommer att vara inhägnat. Verksamhetsområdet är dock beläget i ett landskap med stora ytor skogsmark, varför det finns goda möjligheter för djurlivet att hitta vägar runt området.

Bolaget ställer sig frågande till påståendet om att hänsyn inte tagits till verksamhetens påverkan på fågellivet eftersom samråd har skett med UOP Upplands fågelskådare genom både skriftväxling och möte. Under samrådsarbetet har påtalats att berguv observerats häcka inom bergtäktsområdet samt att lämpliga habitat för backsvala i dag inte förekommer inom området, men att sådana skulle vara möjliga att anlägga.

I enlighet med vad som sägs i avsnitt 8.4 i MKB:n kommer den kända häckningsplatsen för berguv fredas genom att berget inom området inte kommer loss hållas eller släntas. Lämpliga habitat för backsvala kommer att etableras inom verksamhetsområdet. Habitatets utformning och läge kommer att beslutas i samråd med Birdlife Sverige.

Roslagskrossen har alltså åtagit sig att skydda häckningsplatsen och att åtgärden ska ske i samråd med BirdLife Sverige. Detta bör vara tillräckligt. Om mark- och miljödomstolen anser att det av länsstyrelsen föreslagna villkoret behövs kan bolaget godta det. Bolaget motsätter sig inte att avverkning av träd och markarbeten endast får ske annan tid än under fåglars häckningsperiod och åtar sig därför detta. Liksom övriga motsvarande krav för att begränsa påverkan på naturmiljön och skyddade arter anser bolaget att det i förevarande fall bör vara tillräckligt med att detta regleras genom åtaganden. Skulle domstolen ändå anse att det bör regleras genom ett villkor motsätter sig inte bolaget det.

Det stämmer att den planerade deponin kommer att ta mindre fuktområden i anspråk. Områdenas begränsade ytor medför dock ett litet värde på landskapsnivå eftersom denna typ av fuktigare ytor regelbundet uppkommer i ett kuperat landskap. Förlusten av dessa fuktområden kompenseras i stor utsträckning av de dammar som bolaget anlägger, vilket bland annat framgår av groddjursinventeringen.

All förlust av våtmarker kan i viss mån anses motverka miljömålet ”myllrande våtmarker”, men graden av betydelse beror på våtmarkernas värde och storlek. I det aktuella fallet handlar det om relativt små fuktområden vilka inte bedöms ovanliga på landskapsnivå, baserat på omgivande markers topografi.

I och med att en rad åtgärder genomförs för där nya våtmarkshabitat skapas bedöms påverkan på miljömålet minimeras. Det finns dock ytterligare åtgärder som kan vidtas för att kompensera de miljöer som försvinner, genom att etablera vissa av deras ekologiska funktioner vid de nya dammarna. Detta kan exempelvis göras

genom utplacering av död ved i anslutning till dammarna, vilket gynnar insekter och groddjur. Roslagskrossen har åtagit sig att genomföra sådana åtgärder.

Friluftsliv och landskapsbild

J.H. och T.L. har anfört att bolagets påståenden att verksamheten är omgiven skogsmark och att närområdet kring platsen är glesbyggt är felaktiga.

Verksamhetsområdet återfinns inom ett sammanhängande skogsområde som återfinns mellan E18, Kyrksjön, Limmaren och Länna kyrksjö. Detta skogsområde innefattar ett fåtal bostadshus och mindre jordbruksyror, men bedöms fortfarande utgöra ett sammanhängande skogsområde ur ett ekologiskt perspektiv. Områdets yta om cirka 40 km² gör att verksamheten utgör endast en liten del av den totala arean. Riktigheten i ovanstående beskrivning verifieras enklast genom att titta på en karta/flygbild över området.

Vad gäller landskapsbilden stämmer det inte att deponin kommer vara tydligt synlig från Rösavägen i och med att den kommer att avskiljas från denna genom flera hundra meter naturmark. Denna naturmark är bitvis höglänt, vilket resulterar i ett gott insynsskydd även utan skogen. I och med att denna höglänta mark dessutom täcks av skog kommer deponin att döljas för de som färdas på Rösavägen. Vad gäller möjligheten att behålla en trädridå, se ovan.

Även om trädridån runt deponin kommer att bidra till insynsskydd är det framför allt nivåskillnaderna i det omgivande landskapet som säkerställer att deponin knappt kommer att bli synlig för omgivningen. De höglänta partierna norr om deponin gör att den endast kommer att vara synlig från lite längre avstånd. Från väg 990 (cirka 300 m från deponin) kommer endast de översta metrarna av deponins krön kunna skönjas bakom höjdryggen. Detta kommer endast vara synligt en kortare tid efter kalavverkning, då ungträd sedan kommer att etablera sig och därigenom skära av siktvinkeln. Det bör dock förtydligas att det inte finns några planer på att avverka den skog som förekommer invid den planerade deponin, varför det inte alls är säkert att deponikroppen kommer vara synlig från områden där människor vistas.

När det gäller det rörliga friluftslivet stämmer det att verksamheten kommer att stänglas in och att tillgången till verksamhetsområdet därmed förhindras. Det förekommer dock stora arealer naturmark i det omgivande landskapet vilka fortsatt kommer att kunna nyttjas för rekreation. Den tillkommande deponi- och återvinningsverksamheten bedöms inte vara mer avhållande för det rörliga friluftslivet i området än den befintliga täkten.

Kulturmiljö

En arkeologisk utredning har genomförts inom verksamhetsområdets tillkommande ytor, vilken påvisat förekomst av gränsrösen samt en skåre inom det framtida deponiområdet. Länsstyrelsen har med stöd av denna meddelat (2022-03-07) att ingen av dessa lämningar är att betrakta som lagskyddade fornlämningar, varför det inte föreligger behov av ytterligare arkeologiska åtgärder där.

Inom ramen för utredningen avgränsades dock en mindre del av fornlämning L2017:8027 i anslutning till planerad återvinningsyta. Vid avgränsningen framkom en mindre yta innehållande boplatzlämningar som kan kopplas till den befintliga fornlämningen. Återvinningsytorna har justerats utifrån denna, så att lämningen inte påverkas och långsiktigt bevarande av denna fornlämning kan säkerställas.

Utöver de fynd som gjorts inom området för den planerade deponin samt norr om tidigare angiven plats för planerad återvinningsverksamhet återfinns ett boplatsområde norr om återvinningsytorna (vilket ovan beskriven anpassning avser) samt ett grav- och boplatsområde nordöst om bergtäkten. Verksamheten kommer inte att påverka dessa, även om de kan anses återfinnas i dess direkta närhet.

Inget av dessa förekommande områden utgör fornlämningar som lockar besökare, varför det primära målet är att säkerställas att de inte skadas till följd av verksamheten. I och med att verksamhetsområdet kommer vara tydligt inhägnat finns ingen risk för att verksamhet av misstag bedrivs utanför angivet verksamhetsområde, varför risken för oavsiktlig skada bedöms minimal.

Bolaget har vägt in all tillgänglig information gällande fornlämningar och övriga historiska lämningar vid bedömning av platsens lämplighet. I och med att inga värdefulla fornlämningar eller särskilt kulturhistoriskt intressanta områden påverkas bedöms verksamheten ha anpassats efter förekommande kulturmiljövärden.

Länsstyrelsen har begärt att ett villkor om avspärning ska föreskrivas. Fornlämningarna kommer dock vara belägna utanför verksamhetsområdet som är inhägnat. Någon risk för påverkan på fornlämningar eller fornlämningsområden finns inte.

Enskilda intressen

Roslagskrossen delar inte uppfattningen att marknadsvärdet på fastigheterna kommer att påverkas negativt. Oaktat detta är det inte en fråga som ska beaktas vid denna tillståndsprövning.

Bolaget instämmer i nämndens påpekande om att de närmast belägna brunnarna ska övervakas och har därför föreslagit att de närmast belägna dricksvattenbrunnarna ska provtas innan deponiverksamheten påbörjas. Denna provtagning bör sedan följas upp under verksamhetens drift, samt vid behov. Eftersom det handlar om privata brunnar har bolaget ingen rådighet över brunnarna, varför åtagandet formuleras som ett erbjudande till berörda fastighetsägare.

En brunnsinventering har gjorts och redovisas i bilaga 8 till ansökan. Beträffande den kemiska påverkan som beskrivs kan bolaget inte uttala sig utan mer information om brunnens läge och de faktiska analysresultaten. Förhöjda kloridhalter i bergborrade brunnar brukar dock generellt vara en indikation på saltvatteninträngning, vilken ofta är förknippad med överuttag.

Vad gäller synpunkten om att bolaget för analysera förutsättningarna för att anordna och finansiera kommunalt vatten och avlopp är det inte en fråga som Roslagskrossen kan ansvara för. Det är inte heller en åtgärd som mark- och miljödomstolen kan besluta om inom ramen för den aktuella tillståndsprövningen.

Ersättning för rättegångskostnader

Länsstyrelsens yrkande

Bolaget har medgett länsstyrelsens yrkande om ersättning för rättegångskostnader.

C-H.Ps. yrkande

Roslagskrossen har motsatt sig att C-H.P. ska tillerkännas det yrkade beloppet och inte vitsordat något belopp som skäligt i och för sig.

Det är riktigt att C-H.P. har ansetts vara vattenrättslig sakägare. Vid prövningen av s.k. blandade mål, dvs. där ansökan avser både tillstånd till vattenverksamhet och miljöfarlig verksamhet, gäller enligt praxis att det föreligger en rätt till ersättning endast i den del som avser vattenverksamheten (se MÖD 2010:39).

I förevarande fall utgör utökningen av täktverksamheten, återvinningsverksamheten och deponin miljöfarlig verksamhet. Alla frågor rörande dessa verksamheter och all påverkan från dessa, inklusive påverkan på grundvatten och ytvatten, är alltså hänförliga till miljöfarlig verksamhet för vilken det inte föreligger rätt till ersättning för rättegångskostnaderna. De vattenverksamheter som ansökan omfattar består i utfyllnad av ett vattenområde och omledning och avledning av tillrinnande ytvatten.

C-H.P. har bl.a. begärt ersättning för de hydrogeologiska utredningar som har genomförts. Påverkan på hydrogeologin har påståtts vara en följd av att deponin ska anläggas på platsen, inte på grund av att vattenområdet fylls ut eller på grund av omledningen av ytvatten. Att det sker en påverkan på grundvatten, innebär inte att det är fråga om vattenverksamhet. Det är endast avledning av grundvatten som utgör vattenverksamhet.

Vidare anges i arbetsredogörelsen att det har skett förberedelser av C-H.Ps. talan avseende vattenverksamhet inför huvudförhandlingen men vid huvudförhandlingen berörde inte C-H.Ps. ombud de ansökta

vattenverksamheterna överhuvudtaget. De frågor som ombuden berörde var till allra största delen deponins lokalisering, risk för deponins påverkan på grundvatten och risk för påverkan från transporter. Inget av detta berör den ansökta vattenverksamheten. Det var inte utfyllnaden av vattenområdet eller omledningen av ytvatten som anfördes som skäl för att deponins lokalisering var olämplig. Såvitt avser transporter härrör samtliga transporter från deponin, återvinningsverksamheten och täkten. Den påverkan som transporter kan medföra utgör alltså inte en konsekvens av vattenverksamheten.

Eftersom C-H.Ps. ombud varken i skrift eller vid huvudförhandlingen har berört den ansökta vattenverksamheten, eller ens påstått att vattenverksamheten alls påverkar C-H.P., utan endast berört de miljöfarliga verksamheterna saknas det skäl att alls ersätta rättegångskostnaderna. C-H.P. har inte visat att utfört arbete i någon utsträckning har behövts för att tillvarata hans rätt avseende risken för påverkan från de ansökta vattenverksamheterna.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen har den 14-15 februari 2024 hållit huvudförhandling och syn i målet. Viss skriftväxling har fortsatt efter huvudförhandling.

Processuella frågor

Rådighet

För att få bedriva vattenverksamhet ska verksamhetsutövaren ha rådighet över vattnet inom det område där verksamheten ska bedrivas, se 2 kap. 1 § lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet.

Bolaget har ansökt om tillstånd till vattenverksamhet i två avseenden, nämligen omdragning av del av vattendrag samt utfyllnad av ett mindre våtmarksområde. Bolaget har gett in ett avtal om nyttjanderätt över berörd del av fastigheten C vilket betyder att bolaget har den rådighet över vattnet som behövs för att utföra de planerade arbetena och att denna rådighet finns utan begränsning i tid.

Miljökonsekvensbedömningen

Bolaget har samrått med berörda myndigheter och organisationer genom utskick av samrådsunderlag respektive med allmänheten genom annons i lokalpressen och med närboende (104 fastigheter) till det planerade verksamhetsområdet genom direktutskick av samrådsunderlag. Beroende på pandemin hölls inget fysiskt samrådsmöte och perioden för aktuellt samråd var 18 november till den 20 december 2021.

Domstolen anser sammantaget att bolaget har genomfört ett samråd som uppfyller de krav som ställs i 6 kap. miljöbalken.

C-H.P. (fastighetsägare till F) har yrkat att ansökan i första hand ska avvisas på grund av otillräcklig MKB, då denna baseras på felaktigt och i vart fall bristfälligt utredningsmaterial avseende hydrologiska och geotekniska förhållanden. Detta leder till att tillståndsansökan såvitt avser den planerade deponin inte visar att sökanden uppfyller miljöbalkens grundläggande hänsynsregler avseende kunskap, försiktighet och val av bästa plats och inte heller deponiförordningens krav på lokalisering och utformning av deponier. Bristerna i sökandens utredningsmaterial innebär, enligt Permert, därmed att MKB:n inte uppfyller kraven i 6 kap. 35 och 37 §§ miljöbalken.

Mark- och miljödomstolen finner att miljökonsekvensbeskrivningen tillsammans med de kompletteringar som skett under målets handläggning, inklusive förtydliganden under huvudförhandlingen, slutligt utgör ett tillräckligt underlag som gör det möjligt för domstolen att på det sätt som krävs identifiera, beskriva och göra en slutlig och samlad bedömning av miljöeffekterna av den sökta verksamheten. Utredningen i målet bedöms även visa att bolaget har förutsättningar att uppfylla de krav som följer av förordningen (2001:512) om deponering av avfall. Vad som anförts av C-H.P. föranleder ingen annan mening.

Sammantaget anser domstolen att miljökonsekvensbeskrivningen kan godkännas och den specifika och miljöbedömningen slutföras.

Sevesodokument

Mängden sprängmedel i täkten vid sprängning innebär att verksamheten omfattas av den lägre kravnivån enligt Sevesolagstiftningen. Enligt 8 § lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (Sevesolagen) ska ett handlingsprogram utarbetas. Mark- och miljödomstolen konstaterar att bolaget under målets handläggning har kompletterat ansökan med dels gällande beslut och anmälan om Sevesoverksamhet (ab 79), dels ett aktuellt handlingsprogram enligt Sevesolagen (ab 108) vilka till innehåll uppfyller kraven enligt Sevesolagen. Vad länsstyrelsen anfört i fråga om rubriksättning för att underlätta granskning leder inte till annan bedömning.

Tillåtlighet

Planförhållanden

Det berörda området är inte detaljplanelagt men omfattas av kommunens Översiktsplan, Översiktsplan 2040, som vann laga kraft i januari 2014. Arbetet pågår med att ta fram en ny översiktsplan.

Det i ansökan berörda området är beläget inom ett område som är benämnt utvecklingsstråk i översiktsplanen. Nämnden har i korthet bland annat anfört att då den föreslagna verksamheten medför omgivningspåverkan i ett utvecklingsstråk är det viktigt att påverkan inte är större än den behöver vara. Verksamhetens omfattning behöver därför visas vara i proportion till behovet. En ogenomtänkt verksamhetsutveckling kan skada förutsättningarna för bebyggelseutveckling i berörd del av utvecklingsstråket.

Vidare har nämnden anfört att för området gäller användningen *Randområde* enligt Norrtälje kommuns utvecklingsplan där det framgår att befintliga täkter, under vissa förutsättningar avseende bland annat buller, skyddsavstånd, påverkan på ekologiskt känsliga områden och/eller värdefulla områden, ska kunna fortsätta bedrivas.

Ställningstagandet om att befintliga täkter ska fortsätta bedrivas kan, enligt nämnden, ge stöd för att utveckla verksamheten på ett sätt som underlättar framtida verksamhetsutövning. Då det på platsen finns en befintlig täkt bör det även fortsatt bedrivas sådan verksamhet i området och åtgärder som underlättar för en hållbar verksamhet är med det i åtanke positiva.

Det är en kommunal angelägenhet att planlägga användningen av mark- och vattenområden, vilket bl.a. görs genom översiktsplanen, se 1 kap. 2 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL. En översiktsplan ska ange inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön men är inte bindande (3 kap. 2 § PBL). Även om översiktsplanen inte är bindande, utgör den ett beslutsunderlag som kan ge förhandsupplysningar om vilka allmänna intressen som kan vägas in vid framtida beslut om markanvändningen. Mark- och miljööverdomstolen har vid flera tillfällen betonat att en aktuell och välunderbyggd översiktsplan har stor betydelse när det gäller bedömningen av vad som kan anses vara en lämplig plats för en tillståndspliktig verksamhet.

Enligt mark- och miljödomstolen har den nu gällande översiktsplanen inte en sådan grad av precisering när det gäller användningen av det aktuella området att planen i sig utgör ett hinder för den sökta verksamheten (se Mark- och miljööverdomstolens dom den 19 april 2018 i mån nr M 10855-15).

Lokaliseringen

För en verksamhet eller åtgärd som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde ska det väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön (2 kap. 6 § första stycket miljöbalken). Vidare är en allmän utgångspunkt att markområden ska användas för det eller de ändamål som områdena är mest lämpade för med hänsyn till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov. Företräde ska ges till sådan användning som medför en från allmän synpunkt god hushållning (3 kap. 1 § miljöbalken). Vid nyetablering av en verksamhet ska det därmed prövas om

verksamhetens lokalisering är lämplig bl.a. med hänsyn till att intrånget i miljön ska bli så litet som möjligt.

Bolaget har i sin ansökan lagt stor vikt vid att samlokalisera återvinnings- och deponiverksamheten med bergtäktsverksamheten. Ansökan avser en fortsatt täktverksamhet, men med möjlighet till ökad intensitet, kombinerad med fortsatt och utökad återvinning som i sig, enligt bolaget, är en förutsättning för anläggande av en deponi för inert avfall, vilket är en helt ny verksamhet. Bolaget har vidare anfört att lokaliseringen av den samlokaliserade verksamheten till stor del styrs av avståndet till bolagets kunder. Då såväl transporter av bergkross som av avfall för återvinning och/eller bortskaffande är dyra och genererar klimatutsläpp måste transportavstånden generellt vara korta. Samlokaliseringen ger även möjlighet till större samordning av transporter till och från anläggningen med syfte att minska antalet tomma transporter.

Motparterna har i korthet anfört att bolaget har lagt allt för stor vikt vid att återvinnings- och deponiverksamhet behöver samlokaliseras med befintlig bergtäkt och att de olika verksamheterna mycket väl kan bedrivas geografiskt separerade från varandra samt att utredningen hade behövt omfatta ett större geografiskt område oavsett samlokaliserade eller separata verksamheter.

Bolaget har utfört en lokaliseringstudie där olika lokaliseringar utöver den sökta har övervägts. Mark- och miljödomstolen delar bolagets bedömning att den valda lokaliseringen i många avseenden framstår som den mest lämpliga av dem som bolaget undersökt. Domstolen instämmer även i bolagets mening att det på ett övergripande plan finns samhällsvinster i att möjliggöra deponering av inert avfall nära en återvinningsverksamhet, eftersom en sådan verksamhet objektivt sett alltid kan förväntas generera en avfallsrest som inte är lämplig för annat nyttjande än deponering. Med hänsyn till att bolaget har rådighet över en inte oansenlig del av transportererna genom företaget Rodenåkarna finns även större möjligheter till samordning av transporter till och från anläggningen än om dessa rutinmässigt skett genom större andel fristående åkare.

Mark- och miljödomstolen har ovan bedömt att miljökonsekvensbeskrivningen innehåller en redovisning av alternativa platser som är tillräckligt utförlig och tydlig. Domstolen konstaterar att den planerade verksamheten kommer att medföra påverkan på omgivningen. Miljöbalken ställer krav på att verksamheten ska lokaliseras till en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön. Det betyder att en verksamhet tillåts även om den innebär intrång och olägenheter men att dessa, efter genomförande av nödvändiga skyddsåtgärder, inte får vara större än att de kan accepteras.

När det gäller avståndet till bostadsbebyggelse bedömer mark- och miljödomstolen att verksamheten kommer att påverka de kringboende men inte i större omfattning än att lokaliseringen ändå är tillåtlig. Domstolen bedömer också att lokaliseringen är väl vald utifrån närheten till transportvägar med goda möjligheter att transportera material till/från mottagare respektive leverantörer i regionen (se vidare nedan avseende påverkan för närboende av transportererna i sig).

Den valda platsen består i huvudsak av relativt vanlig skogsmark med visst rekreativvärde. I området finns även sumpskog. Området är påverkat av skogsbruket och av utredningen i målet framgår att det inte har så höga naturvärden att detta skulle utgöra ett hinder mot lokaliseringen. Det finns inte heller skäl för att besluta om någon form av kompensationsåtgärder till följd av förlust av naturvärden. Bolaget har dock åtagit sig att bl.a. anlägga groddjursdamm och översilningsytor.

Redovisningen ger vidare stöd för att området ger förutsättningar att kontrollera vatten och utföra de anläggningar som behövs för rening av vatten innan det släpps till recipient. Lokaliseringen innebär att det är begränsat med ovidkommande vatten från omgivande markområden som kommer in i området och sådant vatten är också lätt att samla upp och hantera. Det finns därtill förutsättningar att skydda grundvatten genom tätskikt i deponibotten.

I fråga om ansökt vattenverksamhet (omdragning av dike och utfyllnad i ett våtmarksområde) innebär denna viss påverkan på det nedströms liggande markavvattningsföretaget Rösa och Nodsta genom minskad tillrinning. Lokaliseringen bedöms inte vara i strid med markavvattningsföretaget intressen. De delar (ägorna 66-70) som enligt båtnadskarta berörs av befintlig täktverksamhet har enligt ”bevis” daterat 20 november 1925 (ab 10) utgått från båtnadsområdet varför lokaliseringen inte heller av det skälet kommer i konflikt med markavvattningsföretaget intressen.

Sammantaget bedömer domstolen att lokaliseringen av den planerade verksamheten såvitt avser geologi och topografi samt avstånd till närboende respektive natur- och kulturvärden är att anse som lämplig.

Vid lokalisering av verksamheten ska även frågor om artskydd, påverkan på miljö kvalitetsnormer och möjlighet att minimera omgivningspåverkan av såväl huvud- som följdverksamheter (exempelvis i form transporter) beaktas. Vilka slutsatser som kan dras av utredningen i denna del redovisas nedan.

Artskydd

Vid lokaliseringsprövningen av en verksamhet ska även bestämmelserna om skydd för djur och växter i 8 kap. miljöbalken tillämpas. De inventeringar som bolaget har låtit utföra visar att det inom området för den ansökta verksamheten förekommer fågel- och växtarter som omfattas av artskyddsförordningens fridlysningsregler. Artskyddsförordningen (2007:854) är att se som en precisering av vad som kan följa av de allmänna hänsynsreglerna när det gäller skydd av arter (se t.ex. MÖD 2012:13). Det innebär att domstolen med tillämpning av relevanta fridlysningsbestämmelser i artskyddsförordningen har att bedöma hur de skyddade arterna påverkas av den planerade verksamheten.

Fåglar

Artskyddsförordningen genomför fågeldirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 209/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar) och art- och habitatdirektivet (Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter). EU-domstolen har klargjort att fågeldirektivet gäller samtliga fågelarter som naturligt förekommer inom medlemsstaternas europeiska territorium, och således inte endast de fågelarter som är särskilt hotade och därmed upptagna i bilaga 1 till artskyddsförordningen (se EU-domstolens dom den 4 mars 2021 i de förenade målen C-473/19 och C-474/19). Enligt artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa vilda fåglar, särskilt under parnings-, uppfödning-, övervintrings och flyttningsperioder, samt skada eller förstöra fortplantningsområden och viloplatser för vilda fåglar, se 4 § första stycket 2 och 4.

Av EU-domstolens dom i målen C-473/19 och C-474/19 följer att förbuden i 4 § första stycket 2 och 4 artskyddsförordningen gäller oaktat att en arts bevarandestatus inte riskerar att påverkas negativt samt att skyddet inte upphör att gälla för arter som uppnått en gynnsam bevarandestatus (se även Mark- och miljööverdomstolens dom den 12 juli 2021 mål nr M 3276-20).

EU-domstolens förhandsavgörande och Mark- och miljööverdomstolens dom avsåg skogsbruksåtgärder, men slutsatsen i avgörandena bör vara giltiga även när artskyddsförordningen ska tillämpas i en tillståndsprövning som den nu aktuella. Syftet med skyddet för fortplantningsområden och viloplatser i 4 § första stycket 4 artskyddsförordningen är att se till att dessa platser kan upprätthålla sin ekologiska funktion och behålla de egenskaper som en viss art behöver för att kunna fortplanta sig eller vila. Enligt vägledningen till art- och habitatdirektivet går det inte att ge en strikt definition av ”fortplantningsområde” som skulle passa för alla arter, utan varje tolkning av uttrycket måste ta hänsyn till arters olika förutsättningar vid fortplantning. De generella definitioner som anges i dokumentet bygger på antagandet att platserna i fråga kan hittas och avgränsas på ett rimligt sätt. Skyddet

för platserna gäller året runt för områden som nyttjas regelbundet. Skyddet består även när en plats inte används, men det är sannolikt att arten kommer fortsätta att använda platsen. Om en plats bara används vid enstaka tillfällen för fortplantning eller vila är det dock sannolikt att platsen inte är berättigad att klassificeras som fortplantningsområde eller viloplats (se EU-kommissionens ”Vägledning om strikt skydd för djurarter av intresse för gemenskapen i enlighet med rådets direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer” s. 39 ff.).

Förbudet i 4 § första stycket 4 artskyddsförordningen avser endast artens fortplantningsområden och viloplats, inte dess livsmiljö i sin helhet och inte heller miljöer som är lämpliga biotoper för arten. Det krävs således att en skyddad art regelbundet använder området för fortplantning eller som viloplats för att det ska vara förbjudet att skada eller förstöra området (se Mark- och miljööverdomstolens dom den 12 juli 2021 i mål nr M 3276-20).

Mark- och miljödomstolen bedömer att de utredningar som bolaget låtit utföra utgör ett tillräckligt underlag för att domstolen ska kunna bedöma om den planerade verksamheten är förenlig med de krav som ställs upp i artskyddsförordningen. Mark- och miljödomstolen delar, likt länsstyrelsen, bolagets bedömning att några andra specifikt mer hänsynskrävande arter annat än berguv inte förekommer inom området, samt att bolagets åtagande om att avverkning av träd och markarbeten inte får utföras under fåglars häckningsperiod är motiverat, rimligt och tillräckligt för att säkerställa att en kontinuerlig ekologisk funktion upprätthålls för de inom verksamhetsområdet återfunna fågelarterna.

I fråga om berguv har bolaget föreslagit att det vid eventuell häckning av berguv inom verksamhetsområdet, ska förutom häckningsplatsen även en buffertzonen runt häckningsplatsen fredas. Utformningen av buffertzonen ska ske i samråd med länsstyrelsen. Åtagandet har godtagits som tillräckligt av länsstyrelsen och domstolen har i denna del ingen annan mening.

Övriga arter av intresse

Vid de naturvärdesinventeringar som utförts har bland annat enstaka individer av vanlig padda samt förekomst av liljekonvalj, gullviva, nästrot, revlumner samt tallticka observerats. Efterföljande utredning om bevarandestatus respektive ekologisk funktion pekar på att ingen av dessa arter riskerar att påverkas negativt av den ansökta verksamheten. Med stöd av utförd inventering har bolaget trots detta dels valt att justera verksamhetsområdet med syfte att undvika två områden med höga naturvärden (hällmarksskog), dels åtagit sig att; (i) i samarbete med Birdlife Sverige utforma lämpliga habitat för backsvala, (ii) gynna förekomst av groddjur i form av groddjursdammar och övervintringsplatser i enlighet med vad som anges i utförd groddjursinventering, samt (iii) kompensera förlust av naturvärden med åtgärder för minimering av påverkan på den biologiska mångfalden i enlighet med avsnitt 8.4.1 i upprättad MKB.

Sammanfattande bedömning avseende artskydd

Enligt mark- och miljödomstolens bedömning medför inskränkningen av verksamhetsområdet samt gjorda åtaganden och föreslagna villkor i övrigt sammantaget att verksamheten kan bedrivas utan att områdets kontinuerliga ekologiska funktion för berörda arter påverkas negativt på ett sätt som inte kan godtas. Någon otillåten negativ påverkan på livsmiljöer för utpekade arter bedöms alltså inte att uppkomma till följd av den planerade verksamheten.

Miljökvalitetsnormer

En myndighet får inte tillåta att en verksamhet eller en åtgärd påbörjas eller ändras om detta, trots åtgärder för att minska föroreningar eller störningar från andra verksamheter, ger upphov till en sådan ökad förorening eller störning som innebär att vattenmiljön försämras på ett otillåtet sätt eller som har en sådan betydelse att det äventyrar möjligheten att uppnå den status eller potential som vattnet ska ha enligt en miljökvalitetsnorm. Vid prövning av ett nytt tillstånd ska de bestämmelser och villkor beslutas som behövs för att verksamheten inte ska medföra en sådan försämring eller ett sådant äventyr (5 kap. 4 § miljöbalken).

Till skillnad från försämringsförbudet, som bedöms på kvalitetsfaktornivå, görs äventyrandebedömningen i förhållande till den status eller potential som ska uppnås. Det avgörande är att det även om verksamheten eller åtgärden tillåts – med de villkor om försiktighetsmått som kan behövas och med hänsyn till utrymmet för att genom andra åtgärder kompensera för det försvårande som tillåtandet medför – fortfarande bedöms vara möjligt att uppnå rätt kvalitet på vattenmiljön (prop. 2017/18:243 s. 193-194).

Allt dagvatten från respektive delverksamheter (deponering, återvinning, täkt samt flisning) hålls enligt ansökan separerat för att möjliggöra kontroll och (vid behov) rening innan det släpps till sedimentationsdamm och efterföljande översilningsyta (våtmark) för vidare slutlig avbördning efter utsläppskontroll till recipient – vilket sker via befintligt dike/naturligt vatten som rinner ut i ytvattenförekomsten Kyrksjön (WA89630605; SE662810-166009). Vattenförekomsten har god ekologisk status men uppnår inte god kemisk status beroende på halt av kvicksilver och bromerade difenyleter.

Länsstyrelsen m.fl. har pekat på att det för Kyrksjön finns en kunskapslucka då recipienten är dåligt utredd med avseende på ett antal ämnen som inom vattenförvaltningen kategoriseras som särskilda förorenande ämnen och prioriterade ämnen. Denna kunskapslucka resulterar i att det inte går att bedöma vilket belastningsutrymme det finns för recipienten.

Bolaget har i denna del anfört att det måste vara den klassificering som anges i VISS och det underlag som finns till denna som ska ligga till grund för risken för påverkan på recipienten, samt att bolaget under den tid som befintlig verksamhet har bedrivits kontrollerat det vatten som släpps ut från verksamheten till Kyrksjön. Bolaget har vidare, så som det får förstås, anfört att föreslagen utformning av dagvattensystemet samt föreslagna villkor inkluderande villkor om prøvotid samt förslag till provisoriska villkor under denna tid, säkerställer att någon otillåten påverkan inte sker av ytvattenförekomsten.

Mark- och miljödomstolen gör i denna del följande bedömning. Ansökan avser en, ur omgivningspåverkan betydelsefull, ny verksamhet bestående av en relativt stor utökad hantering av återvinningsmassor samlokaliserad med deponi av inerta massor som inte lämpar sig för återvinning. Detta kan resultera i större belastning på dagvattenhanteringen, i jämförelse med befintlig verksamhet, av såväl oorganiska som organiska ämnen. Bergtäktsverksamheten och dess resulterande omgivningspåverkan, bland annat avseende kväve, förändras objektivt sett i mindre omfattning även om intensiteten vissa perioder ändras. Utredningen, så som den slutligt redovisats, ger med tillräcklig styrka vid handen att den ansökta verksamheten med angiven utformning och villkor tillsammans med skyddsåtgärder inte kan antas bidra till någon försämring, på kvalitetsfaktornivå, som skulle kunna medföra att någon miljökvalitetsnorm inte kommer att kunna följas. Hinder för tillåtligheten av detta skäl föreligger därmed inte.

Olägenheter för kringboende

Sökt verksamheten kan medföra olägenheter för närboende främst i form av buller och vibrationer. Oro avseende påverkan på enskilda brunnar har även anförts. Dessa olägenheter finner domstolen kan hanteras på ett tillfredställande sätt genom de villkor som föreskrivs och de åtaganden som bolaget har gjort. Den invändning som flest närboende har haft mot verksamheten rör transporterna till och från verksamheten och det finns därför anledning att särskilt överväga denna fråga i samband med bedömningen av verksamhetens tillåtlighet.

Transporter

Av utredningen framgår det att väg 990 (Rösavägen) med bashastighet 70 km/h har, med referens till av bolaget vald uppräknings från senaste trafikmätning 2012, en beräknad ÅDT om cirka 425. Väg 990 uppfyller nybyggnadskraven i Trafikverkets VGU för såväl bredd som trafikflöden oaktat att vägen inte uppfyller en bredd av 6,5 m längs hela sin sträckning. Underhållet av vägen är eftersatt med en hel del vägsador. I övrigt är vägen relativt rak med förhållandevis goda siktförhållanden.

Under samrådet angav Trafikverket i fråga om trafiksäkerhet att ”väg 990 är bärighetsklassad som BK1 och har en högre standard än många andra mindre landsbygdsvägar, där det förekommer utökade verksamheter för mass- och deponiverksamheter. Vägen är rak och det finns inte många fasta och farliga föremål intill vägen och det finns en del vägräcken. Trafikverket bedömer att den utökade verksamheten inte kommer att innebära några avsevärt högre trafiksäkerhetsrisker längs vägen jämfört med idag.”

Trafikverket anförde vidare i yttrande att ”verket inte kommer kunna prioritera anläggande av gång- och cykelväg. Om en annan aktör vill anlägga, finansiera och sköta en gång- och cykelbana längs väg 990 är utgångspunkten att detta ska ske utanför vägområdet. Trafikverket har tidigare genomfört en utredning för vägsträckan vid Frötuna kyrka, där förslag tagits fram för hastighetsdämpande åtgärder i form av tätortsportar. Åtgärderna finns med i Trafikverkets verksamhetsplan men kommer tidigast kunna beställas för utförande 2027.”

Domstolen noterade i samband med synen att vägen, oaktat att den är förhållandevis rak med god sikt, bitvis uppfattas som smal med avsaknad av vägren samt att den även uppvisar vägskador som möjligen till del är beroende av befintlig tung trafik.

Mark- och miljödomstolen bedömer att vägstandarden i dagsläget är sådan att bolagets primära åtagande att begränsa trafiken till och från verksamheten till maximalt 400 fordonsrörelser per dygn inte är tillräckligt. Däremot, med referens till vad väghållaren anför, kan bolagets åtagande i andra hand om att begränsa mängden transportrörelser per dag till 300 godtas. Efter anmälan till tillsynsmyndigheten kan därtill bolaget ges möjlighet att under enstaka perioder tillåtas bedriva verksamhet vilken genererar fler transporter, maximalt 400 fordonsrörelser per dygn. För det fall bolaget får möjlighet att, enligt sitt åtagande, etablera en alternativ transportväg mot sydost med syfte att avlasta väg 990, alternativt att utreda möjligheten att anlägga/bekosta en gång- och cykelväg längs väg 990 om en alternativ väg inte går att upprätta, kan begränsningen om maximalt 300 fordonsrörelser per dygn till/från verksamheten efter överenskommelse med tillsynsmyndigheten justeras.

Domstolen noterar i detta sammanhang även att bolaget har angett att verksamheten kommer att bedrivas helgfria vardagar mellan 06:00 och 18:00 samt åtgärder för att minska risk för spridning av lera och damm vidtas i enlighet med vad som angivits i ansökan.

Mark- och miljödomstolen finner sammanfattningsvis att den utökade verksamheten och resulterande ökning av tung trafik på väg 990 kan godtas och att transporterna till och från verksamheten därmed inte utgör något hinder mot verksamhetens lokalisering.

Slutsats om tillåtlighet av den ansökta verksamheten

Mark- och miljödomstolen finner att sökt verksamhet är förenlig med gällande översiktsplan samt bedömer att lokaliseringen av återvinnings- och deponiverksamheten tillsammans med bergtäktsverksamheten är att anse som lämplig med utgångspunkt från bl.a. de naturgeografiska förhållandena på platsen och möjligheten till vägtransporter. Det finns förutsättningar att genom villkor om begränsningar, skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått begränsa verksamhetens påverkan på omgivningen. De villkor som föreskrivs tillsammans med bolagets åtaganden för verksamheten i fråga om bland annat transporter, buller, vibrationer och kontroll av enskilda brunnar m.m. innebär att större olägenheter än vad som kan godtas enligt tillämpligt regelverk inte uppkommer för närboende. Verksamheten kommer inte i konflikt med vare sig bestämmelserna om artskydd eller med vad som gäller i fråga om miljö kvalitetsnormer för vatten. Sammantaget bedömer domstolen att den sökta verksamheten är tillätlig. Tillstånd kan därmed ges i enlighet med bolagets yrkanden.

Tillståndstid

Tillstånd får tidsbegränsas enligt 16 kap. 2 § miljöbalken. Mark- och miljödomstolen finner att tillståndstiden för täktverksamheten ska bestämmas till 30 år i enlighet med bolagets yrkande. Domstolen bedömer vidare att även återvinningsverksamheten och deponin ska tidsbegränsas. Domstolen anser att den

av bolaget föreslagna tiden om 50 år är rimlig, bland annat med hänsyn till samhällets behov av kvittblivning av massor från olika exploateringar och därmed lokal tillgång till massor samt den tid det kommer ta att fylla deponin. Med beaktande av det nära samband som finns mellan deponin och återvinningsverksamheten anser domstolen att båda delarna ska tidsbegränsas till samma tid, dvs. 50 år. Angivna tider ska räknas från det att tillståndsdomen vunnit laga kraft.

Villkor

Bolaget har under målets handläggning justerat yrkanden, villkorsförslag och åtaganden efter inkomna synpunkter från motparterna. Mark- och miljödomstolen bedömer att de villkorsförslag som slutligt yrkats av bolaget och i viss mån medgetts av motparterna i huvudsak kan fastställas efter mindre justeringar vilka framgår av domslutet. För några av villkoren och vissa frågor som berör villkorsskrivningen redovisar domstolen sin bedömning enligt vad som framgår nedan.

Stängsel mot fornlämning

Länsstyrelsen har yrkat att villkor ska föreskrivas med syfte att skydda ett fornlämningsområde respektive en fornlämning. Bolaget har anfört att dessa är belägna utanför verksamhetsområdet som ska vara inhägnat. Mark- och miljödomstolen noterar att föreskrivet villkor om att verksamhetsområdet ska märkas ut i terrängen på väl synligt sätt inte specifikt anger stängsel/avspärning varför nytt villkor 2.2 ska föreskrivas så som länsstyrelsen föreslagit.

- *En avspärning ska upprättas mot fornlämningsområde L2017:8027 samt till L2013:7222 (Grav- och boplatsområde).*

Återvinningsverksamheten

I likhet med vad som yrkats av länsstyrelsen bedömer mark- och miljödomstolen det vara motiverat med ett villkor avseende hantering av blandat bygg- och rivningsavfall. Bolaget har godtagit att ett sådant villkor föreskrivs om det bedöms nödvändigt. Ett tillkommande villkor 9.2 med följande lydelse ska därför föreskrivas.

- *Blandat bygg- och rivningsavfall får endast hanteras på täta ytor med uppsamling av dagvatten.*

Verksamhetsbuller

Enligt bolagets villkorsförslag 15 ska endast täktverksamhetens delmoment av krossning, borrar, sprängning och skutknackning begränsas i tid till helgfria vardagar måndag-fredag kl. 06.00-18.00 samt att dessa moment under juni till och med augusti endast får bedrivas vardagar måndag-fredag kl. 07.00-16.00 och inte alls under veckorna 28-31. Länsstyrelsen har yrkat att detta ska gälla för hela verksamheten.

Mark- och miljödomstolen bedömer att bolagets förslag är rimligt och motiverat eftersom övriga verksamheter täcks av övriga villkor avseende buller samt då dessa till störningstyp vanligen uppfattas mindre störande än det buller som genereras vid nu nämnda delmoment samt då avståndet till närboende är förhållandevis stort.

Bolagets förslag till villkor 15 kan därmed godtas.

Transportbuller

Bolaget har i sitt förslag till villkor 16 gällande bolagets transporter längs väg 990 angett att den dygnsekvivalenta ljudnivån utomhus på uteplats inte får överstiga 65 dB(A). Mot detta har bland annat länsstyrelsen invänt att villkoret i stället ska formuleras så att en ekvivalent ljudnivå om 55 dB(A) vid fasad respektive maximal ljudnivå om 70 dB(A) vid uteplats ska tillämpas som begränsningsvärde.

Mark- och miljödomstolen instämmer i vad länsstyrelsen anfört om att en så stor ökning av den tunga trafiken som nu är aktuell medför en skyldighet för bolaget att begränsa bullerstörningen. Bolaget har, för det fall domstolen bedömer länsstyrelsens förslag motiverat, anfört att de inte motsätter sig de av länsstyrelsen föreslagna värdena i och för sig. Länsstyrelsens förslag till justerat villkor 16 ska därför godtas.

Begränsning av transporter

Så som framgår ovan åtar sig bolaget att begränsa antalet transportrörelser avseende tung trafik till och från anläggningen till maximalt 300 fordonsrörelser per dygn om mark- och miljödomstolen bedömer att påverkan från transporterna annars blir större än vad som kan tillåtas – men då med möjlighet att under enstaka år tillåta maximalt 400 fordonsrörelser. Det senare tolkar domstolen på så sätt att bolaget efter anmälan i god tid till tillsynsmyndigheten kan ges möjlighet att under enstaka perioder tillåtas bedriva verksamhet vilken genererar fler transporter, men då maximalt 400 fordonsrörelser per dygn. Detta bedömer domstolen vara rimligt.

Mark- och miljödomstolen har övervägt om åtagandet skulle tydliggöras ytterligare genom att det föreskrivs som villkor. Domstolen kommer dock fram till att det inte är lämpligt att reglera detta genom ett särskilt villkor eftersom det bör finnas viss flexibilitet vid eventuella förbättringar av trafiksituationen längs väg 990. Bolaget är givetvis bundet av sitt åtagande genom det allmänna villkoret.

Om bolaget får möjlighet att, enligt angivet åtagande, etablera en alternativ transportväg mot sydost med syfte att avlasta väg 990, alternativt genom åtagandet att utreda möjligheten att anlägga/bekosta en gång- och cykelväg längs väg 990 (om en alternativ väg inte går att upprätta), kan åtagandet om begränsning till maximalt 300 fordonsrörelser per dygn till/från verksamheten efter överenskommelse med tillsynsmyndigheten justeras om sådan eller annan förbättring av trafiksituationen sker.

Kontroll

Enligt bolagets förslag till villkor 19 ska ett förslag till uppdaterat kontrollprogram lämnas till tillsynsmyndigheten senast tre månader efter det att tillståndet har tagits i anspråk. Mark- och miljödomstolen bedömer det vara lämpligt att tiden justeras till tre månader efter att domen vunnit laga kraft. Det finns inga hinder för bolaget att föreslå att vissa kontroller ska ske först efter att tillståndet tagits i anspråk, medan det för andra kontroller är motiverat att ha en så lång tidsserie som möjligt innan

den utökade verksamhet i sig successivt påbörjas. Villkor 19 justeras därmed på det sätt som framgår av domslut.

Ekonomisk säkerhet

Bolaget har föreslagit en ekonomisk säkerhet om totalt 4,3 miljoner kronor för fullgörandet av den efterbehandlingskyldighet som gäller för verksamheten. Länsstyrelsen med flera har anfört att den föreslagna säkerheten är alltför låg och att den bland annat inte omfattar kostnaden för att omhänderta avfall som lagras.

Mark- och miljödomstolen bedömer i denna del att återvinningsmassor normalt har ett så högt tekniskt och ekonomiskt värde att det inte finns skäl för att separat ange en kostnad för omhändertagande. Däremot finner domstolen att bolaget vid sin beräkning har använt sig av medelvärden på ett sätt som inte har motiverats tillräckligt. Domstolen anser att det ur ett försiktighetsperspektiv är mer rimligt att använda sig av något konservativa värden, vilket bolaget även redovisat i sin beräkning. Därav följer att den ekonomiska säkerheten ska ökas med 1,4 miljoner kronor till att totalt uppgå till 5,7 miljoner kronor. Villkor 22 justeras därmed i enlighet med detta.

Periodisk besiktning

Länsstyrelsen har yrkat att ett villkor om periodisk besiktning ska föreskrivas, något som bolaget motsatt sig.

Mark- och miljödomstolen bedömer att den tillståndsgivna verksamheten är relativt samhällsvanlig och inte ställer särskilda krav avseende egenkontroll eller kommer att innebära komplicerade tillsynsåtgärder. Ett villkor om periodisk besiktning bedöms därför inte vara motiverat.

Övrigt

När tillståndet tas i anspråk ska detta meddelas till tillsynsmyndigheten. Nu gällande tillstånd förfaller i samband med att bolaget meddelar att tillståndet tas i anspråk.

Delegation

Samstämmighet föreligger i fråga om den delegation som den tillståndsgivna verksamheten motiverar. Domstolen noterar i denna del att bolaget har åtagit sig att återvinning av avfall i anläggningsändamål ska anmälas till och godkännas av tillsynsmyndigheten. Domstolen finner att föreslagen delegation är förenlig med 22 kap. 25 § miljöbalken och att det finns förutsättningar att förordna i enlighet med vad bolaget har yrkat. Delegation till tillsynsmyndigheten ska därför ske på det sätt som framgår av domslutet.

Prövotid – utredningsvillkor och provisorisk föreskrift

Det har under målets handläggning uppnåtts samsyn om att det, för det fall tillstånd meddelas, är lämpligt att frågan om fastställande av slutliga villkor för utsläpp av vatten skjuts upp under en prövotid. Samstämmighet har också slutligen nåtts i fråga om vad som ska utredas under prövotiden samt vilka provisoriska föreskrifter som ska gälla. Domstolen gör ingen annan bedömning än den som parterna har gjort och föreskriver därför prövotid för utredning och provisorisk föreskrift på sätt som framgår av domslutet. Det bör noteras att PFOS är ett av de ämnen som ingår i vad som normalt kallas PFAS₁₁-analys samt att screening av fler PFAS-ämnen kan ske vid behov.

Igångsättningstid

Det som bolaget har yrkat avseende ingångsättningstid för den miljöfarliga verksamheten kan godtas. Det noteras att nu gällande tillstånd för befintlig verksamhet förfaller i samband med att bolaget meddelar att tillståndet tas i anspråk, något som även framgår av domslutet.

Arbetstid för vattenverksamhet och oförutsedd skada

Bolagets yrkande avseende arbetstid samt oförutsedd skada kan godtas.

Övriga yrkanden

Övriga yrkanden eller förslag som inte tillgodosetts genom uttryckliga åtaganden från bolagets sida eller annars behandlats i denna dom, ska avslås.

Prövningsavgift

Bolaget har inte haft någon invändning mot den preliminärt fastställda prövningsavgiften om 15 000 kr. Det har inte heller i övrigt framkommit några skäl för att ompröva avgiften. Vid en prövning enligt 9 kap. 3 § andra stycket förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken, finner domstolen att avgiften ska fastställas slutligt till samma belopp. Avgiften har redan betalats.

Rättegångskostnader

Enligt 25 kap. 2 § första stycket miljöbalken svarar sökanden i ansökningsmål om vattenverksamhet för sina egna och motpartens kostnader i mark- och miljödomstolen.

Ersättning för rättegångskostnader ska fullt ut motsvara kostnaden för rättegångens förberedande och talans utförande samt arvode till ombud och biträde, såvitt kostnaden skäligen varit påkallad för tillvaratagande av partens rätt (se 18 kap. 8 § första stycket rättegångsbalken). Högsta domstolen har i sitt avgörande NJA 1997 s. 854 rörande tillämpningen av 18 kap. 8 § rättegångsbalken bland annat angett att en kostnad som inte har medgivits inte kan ersättas utan att den anses skälig med hänsyn till vad den avser. Vad särskilt gäller kostnad för ombudsarvode ska denna inte i första hand bestämmas efter den tid som lagts ned utan med hänsyn till målets beskaffenhet och omfattning och den omsorg och skicklighet med vilken arbetet har utförts. Därvid kan även tvisteföremålets värde och betydelsen av målet utgång beaktas.

Mark- och miljödomstolen konstaterar vidare att det är sökanden som är fullt ut ansvarig för att underlaget i målet är tillräckligt omfattande och relevant för en

tillståndsprövning och erforderlig villkorsreglering. Endast undantagsvis bör en motparts egna utredningskostnader utgöra ersättningsgilla rättegångskostnader. Om en motpart anser att sökandens utredning i olika avseenden är bristfällig, bör denne, i stället för att anlita externa konsulter, påtala bristerna i utredningen för sökanden, alternativt begära att mark- och miljödomstolen förelägger sökanden att komplettera utredningen i angivna hänseenden (se MÖD 2010:53). Som motpart har man alltså inte något ansvar för att underlaget i en ansökan ska bli komplett och relevant och man kan inte heller räkna med ersättning för rättegångskostnader som avser den typen av utredningsmaterial.

Länsstyrelsen har yrkat ersättning för rättegångskostnader om 6 400 kr avseende 8 arbetstimmar i den del målet avser vattenverksamhet. Bolaget har medgett länsstyrelsens yrkande och ska därför ersätta länsstyrelsen för denna kostnad.

C-H.P. har för sin del yrkat ersättning för rättegångskostnader om 151 250 kr (inklusive moms) varav ombudsarvode uppgår till 115 000 kr avseende 30 arbetstimmar och ersättning för hydrologiskt utlåtande uppgår till 36 250 kr. Bolaget har bestritt detta yrkande och inte vitsordat något belopp som skäligt i sig.

Mark- och miljödomstolen gör i denna del följande bedömning.

Det är ostridigt att C-H.P. som fastighetsägare till F är angiven som vattenrättslig sakägare. Det är vidare ostridigt att aktuell fastighet F är belägen direkt nedströms det markavvattningsföretag som vid befintlig verksamhet, genom dike och naturlig avrinning, tar emot del av det vatten som avrinner från det markområde där den ansökta deponin avses anläggas. F är inte medlem i markavvattningsföretaget. Markavvattningsföretaget påverkas av ansökt vattenverksamhet på sätt att tillrinningen till och därmed flödet i företagets vattenanläggning (dike) minskar. Någon risk för skada av denna anledning har inte påståtts vare sig för markavvattningsföretaget eller för C-H.Ps.

vattenrättsliga intresse i att markavvattningsföretagets diken ansluter till diken på hans fastighet.

Nu aktuellt mål avser en vattenverksamhet som objektivt sett är av liten omfattning (omledning av ett dike samt utfyllnad av ett mindre våtmarksområde) och det kan konstateras att C-H.Ps. invändningar inte i någon del har gjorts i förhållande till påverkan genom den ansökta vattenverksamheten på egna intressen (flödet i eget dike), utan i sin helhet avsett annan påverkan som resultat av lokaliseringen av en deponi med ansökt läge, utformning och storlek samt övrig verksamhet. Oavsett om dessa invändningar har varit befogade eller inte saknar de enligt domstolens mening relevans för den ansökta vattenverksamheten, vilken är den del av ansökan som ger grund för rätt till ersättning för rättegångskostnader. Med beaktande av C-H.Ps. ställning som vattenrättslig sakägare samt målets omfattning och art, bedömer mark- och miljödomstolen att den ersättningsgilla kostnaden skäligen ska bestämmas till 30 000 kronor (exklusive moms), avseende ombudsarvode. Någon ersättning för hydrologiskt utlåtande ska inte utgå. Roslagskrossen AB ska därmed ersätta Carl Henrik Permert med totalt 37 500 kronor för hans rättegångskostnader.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 6 (MMD-01)

Överklagande senast den 17 april 2024.

Åsa Marklund Andersson

Ola Lindstrand

I domstolens avgörande har deltagit chefsrådmannen Åsa Marklund Andersson, ordförande, och tekniska rådet Ola Lindstrand samt de särskilda ledamöterna Anette Broman och Agneta Melin.